

ДАВАР

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА

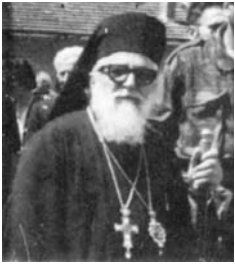
БИЛТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

БОГ

Бог се не може познати у суштини, али се познаје по лепоти Његових творевина и своме промишљању о њима. У њима, као у огледалу, видимо Његову бескрајну доброту, премудрост и силу (Максим Исповедник).

Једна је природа воде, а различито делује. У винској лози претвара се у вино, у маслини у уље, у пшеници у хлеб... Погледај на различиту боју цветова: код руже првену, код крина белу. Обадије из исте кише и исте земље произлазе, али ко их учини различитим? Ко их створи?... (Кирил Јерусалимски).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА Г. НИКОЛАЈА

ЈУН

8. Учествовао на Светој литургији у цркви Светог пророка Илије у Сокоцу.
15. Служио свету литургију у цркви Светог Николе у Србињу и произвео у чин протојереја о. Ранка Билинца и о. Данила Црногорца.
16. Освештао земљиште за аеродром у Сокоцу. Истог дана освештао команду Петог корпуса Војске Републике Српске.
17. Присуствовао промоцији за доктора богословских наука Епископа америчког Господина Митрофана.
19. Предао 100 комада врата прогнаним из Општине Српско Горажде - дар Добротвора Митрополије Дабробосанске.
21. Посјетио цркву Светог Василија Острошког у Вељинама - Српско Сарајево и прегледао досадашње радове.
22. Учествовао на Светој литургији у цркви Светог Николе - Љутовница код Тополе и чинодејствовао на сахрани блаженопочившег Епископа Иринеја Ђорђевића приликом преноса посмртних остатака из Лондона.
23. У Сарајеву се сусрео са америчким конгресменом Г. Бобом Доллом.
27. Осветио погон специјалних возила у фабрици ФАМОС у С. Сарајеву.
- Увече присуствовао свечаној академији у Сокоцу поводом Крсне славе В. Р. Српске и отварању умјетничких слика и радова романијских умјетника.
28. Служио Свету Архијерејску литургију у Романијској Лазарици.
- Извршио помен погинулим српским војницима на Српском војничком гробљу у Сокоцу.
- Пресекао славски колач са официрима и војницима Петог корпуса у 13 сати и у 15 сати извршио Славски обред и честитао Крсну славу Ђенералштабу, те Ђенералу Перу Чолићу, свим официрима и војницима српске војске.
29. Служио Свету литургију са свештенством Митрополије дабробосанске у цркви Рома-

нијска Лазарица на Романијском Косову и бесједио на Духовној академији.

ЈУЛ

2. Присуствовао свечаности 27-е генерације матураната у богословији Света Три Јерарха у Србињу поводом завршетка школовања и матуре.
 3. Вишеград - састао се са предсједником општине г. Александром Савићем.
 7. Служио Свету литургију у цркви на Палама на Ивањдан.
 10. Учествовао на сједници СЕНАТА Републике Српске у Зворнику.
- испред Добротвора Митрополије дабробосанске додјелио 100 врата С. О. Вишеград за прогнана и расељена лица.
 11. У владичанском двору у Сокоцу дочекао Његову Светост Патријарха Српског Господина Павла са епископима: далматинским Господином Лонгином и захумско-херцеговачким Господином Атанасијем, те чланом трипатитног предсједништва БиХ Мр. Момчилом Крајишником и Др. Драганом Калинићем, предсједником Народне Скупштине Републике Српске.
 12. На празник Св. апостола Петра и Павла, а поводом славе цркве и општине Рудо служио са Патријархом Српским Г. Павлом и Епископом далматинским Г. Лонгином Свету литургију и извршио славски обред.
 20. Служио Свету Арх. Литургију у цркви у Бијелој код Херцег Новог.
 27. Служио Свету литургију у манастиру Савина код Херцег Новог.
 29. Чинодејствовао на сахрани блаженопочившег епископа милешевског Василија у манастиру Милешеви.
- #### АВГУСТ
1. Присуствовао вечерњем богослужењу у цркви Светог пророка Илије у Сокоцу.
 2. Служио Свету архијерејску литургију у цркви Св. пророка Илије у Сокоцу и извр-

шио славски обред поводом Крсне славе Општине Соколац и храмовне славе.

3. Освјештао новосаграђени храм у Блацама код Вишеграда и служио Свету литургију.
- одликовао граматом признања заслужне вјернике и домаћине и Црквени одбор, свештеника о. Рајка Цвјетковића произвео у чин протојереја.
9. Осветио темеље за цркву Св. Пантелејмона на Вучијој Луци (општина Стари Град) и служио Свету литургију. - истог дана учествовао у раду Скупштине Кола Српских Сестара Епархије Дабробосанске у Србињу.
10. Осветио обновљену цркву брвнару у Штрпцима и служио Св. литургију.
11. Служио Свету литургију у капели Духовне академије у Србињу, отворио Семинар вјероучитеља Епархије дабробосанске и одржао предавање.
12. Учествовао на Семинару вјероучитеља Епархије дабробосанске у Србињу.
17. Служио свету литургију у цркви Св. апостола Петра и Павла у Какњу.
19. Служио Свету литургију у храму Светог Преображења и пресекао славски колач за храмовну славу у Новом Сарајеву.
20. Присуствовао Светој литургији у цркви Св. пророка Илије у Сокоцу.
27. У манастиру Добруну присуствовао бденију уочи манастирске славе Успења Пресвете Богородице.
28. Служио Свету литургију и извршио сечење славског колача за храмовну славу и Крсну славу Општине и града ПАЛЕ.
- послје подне у Челебићима код Србиња извршио освећење генерално поправљеног храма Успења Пресвете Богородице.
31. Служио Свету литургију у капели Духовне академије у Србињу и позив Светог Духа пред почетак школске године у богословији Света Три Јерарха.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива **Логосом**. Превести то име са **Реч** или **Глагол**, то значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, у ствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** Ђеврејска реч Ђје по смислу блиска појму Мудрости, живог Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

ГЛАСНИК СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

БОГ

Свакодневно искуство сведочи нам да ниједно биће не живи само собом и од себе, већ много штошта позајмљује од других бића око себе. Травка, да би постојала, храни се светлошћу и топлотом сунца, ваздухом, водом и свим осталим силама природе. Што важи за травку, важи за све биље, за све животиње, и за сва бића редом: од протоплазме до човека. Исти закон влада и у свему ономе што постоји у космосу. Тако, земља живи сунцем и свим силама нашег сунчаног система; наш сунчани систем живи космосом; космос пак мора живети неким бићем које је веће од њега и представља собом Свебиће. То Свебиће може бити само Бог. Нема сумње, сва су бића главним нервом свога постојања везана за Свебиће, које им, посредно или непосредно, даје све што им је потребно за постојање. Отуда, основна истина, на којој стоје и помоћу које постоје све остале истине живота и света, јесте истина о Богу. Ма којим путем ишла људска мисао кроз тајанства и загонетке овога света, мора на крају крајева доћи до сазнања: да иза овако тајанственог, загонетног, чудесног и огромног света постоји неко свемоћно Биће, које држи у постојању све што постоји и даје живот свему што живи.

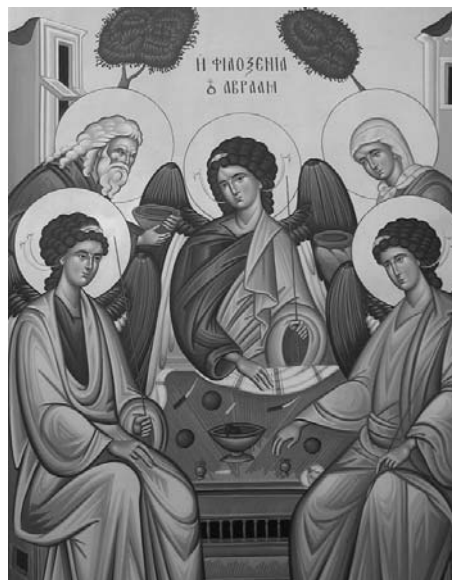
Ако се логички мисли до краја, човек мора доћи до оваквог закључка: све стваралачке силе у овоме свету долазе, и морају долазити, од неког бића које је и веће, и дубље, и моћније, и мудрије, и трајније од овога света. Сам живот је нешто несравњено шире, јаче, независније и огромније од човека. Значи, живот је нешто што човек није могао ни измислити ни створити, стога стваралац и давалац живота мора бити неко биће несравњено веће и моћније од човека. Оно што ми људи називамо свешћу осећањем, толико је тајанствено, загонетно и сложено, да се не може произвести ни у једној лабораторији људске науке. То мора бити дар неког бића које је несравњено умније и савршеније од човека. А то биће може бити само Бог.

Човек је личност и најсавршеније биће у сфери земаљских стварности. А ми људи знамо да човек не може додати себи једно ново чудо, акамоли измислити и створити свет, сазнање, савест, осећање, и из свега тога саставити личност. Судећи по свему, личност није творевина ни чове-

ка ни неког бића нижег од човека. Свим својим бићем, личност указује на неко биће које је као личност несравњено савршеније и моћније од човека. Та савршена Личност, то савршено Биће јесте Бог.

О БОГУ

Затворите очи, уморне од вашара живота и погледајте у себе, видећете Бога у срцу своме. Отворите одморне очи и погледајте по сајму живота, видећете Бога широм целе васељене. Пошаљите своју мисао, као зубљу светлости, по свему и појмићете да је све постало разумно по Божјој вољи. Повратите заблуделу и у пространствима изгубљену мисао к себи, и схватићете да сте и ви део тога простра-

ног света, и да сте и ви постали по Његовој светој вољи. Гле, застаните мало од трке живота и ослободите се, макар и на моменат, буке кретања тог вратоломног живота и послушните, па ћете чути дивну музику свемира, која велича свога Створитеља. Та хармонична бука кретања и жагор живота, тај жубор небеских тела и комета, та хука свемирских слапова и акорда, тако је фина и величанствена, да је грубе уши човекове не могу да чују, да је набусита и самоуверена мисао не појима, да је горопадна и извитоперена осећања људска не осећају. Гле, моја мисао о Богу је само врпца којом се повезујем за вечно биће у вечном понору, да не пропаднем у ништа, да се не изгубим у бес-

крају. То је једно животворно црево, преко кога добијам снагу (кисеоник) живота. То је пролазност венчана са вечношћу. Јер, гле, „Ако је на силу, гле, Он је најсилнији; ако на суд, ко ће Му сведочити“.

Векови пролазе један за другим, светови настају и нестају, а да и не дођу до схватања свога постојања и задатка. Но чија то воља руководи сменом светова.

Генерације људи умиру једна за другом, генерације људи се рађају и умиру у овом земном долу, а да и не схвате, и себи апсолутно не објасне вечне загонетке живота. И све то не чине по својој жељи и вољи. Но, чији то ум поставља вечне ребусе човечанству и животу? И чија то воља руководи сменом генерација?

На овој забаченој и од Бога отуђеној планети, смењују се и господаре, заступајуће силе и закони. Но, одакле сила долази? И где је Законодавац свега? Где је центар око кога се креће сво време и сав простор? И ко је стожер о коме све виси постојеће?

Време, јурећи муњевитом брзином, ствара и руши у исто време; ствара оно што је хомогено, а руши оно што је одроњено. али, питање је, ко унапред даде основу стварања и целисходну моћ рушења? Ти, Господару времена и светова, генерација и поколења. И сво време, речено просто и јасно, и сво време, од свога почетка до свога завршетка, говори о Теби, пево о Теби, снева о Теби, и само о Теби. „Огромна књига коју време пише јесте биографија Бога“. Без Бога не може ни време корачати, ни сунце сијати, ни космос опстати. Бог је центар свега кретања и стожер о коме све виси, и извор који све напаја животом. Зато, без Бога не можемо ништа, без Бога не можемо ни Бога схватити. Док нам сунце не позајми Његову светлост не можемо видети ни Њега ни себе.

КАКАВ БОГ?! Зар Он може постојати, када га нико није видео и када га нико неће видети? Зар то није илузија каквих на претек има код људи? Зар Бог није „чивилук“ на који се веша сво наше незнање, сва наша немоћ? Зар то није тражење а зила када не можемо да побегнемо од тајни света и живота. Овако се правдају људи, и овако крију себе од лица Божијег, и овако заклањају преступ свој од присуства Божијег.

о. Ж. Г.

ДОКАЗИ

КОСМОЛОШКИ ДОКАЗ

Желећи да познаду Бога, људи су створили космолошки доказ о постојању Бога. Он се заснива на логичкој поставци: nullus effectus sine causa - нема последице без узрока. Свака ствар и свака појава у свету има свој узрок. Према томе, и овај космос мора имати свој узрок. Иза свих узрока свију ствари и појава у космосу мора постојати неки Праузрок. Тај Праузрок и јесте Бог. Космос је нешто несравњено веће, јаче и моћније од свега што човек види у себи и у свету око себе. Стога и узрок космоса мора бити неко биће неизмерно веће, јаче и моћније од човека. То биће може бити само Бог.

ТЕОЛОШКИ ДОКАЗ

За људски разум је очигледна чињеница: у висини влада поредак, ред и хармонија. Нека мудра целисходност и неки логички план опажа се у свему: од највећег до најмањег, од бесконачно великог до бесконачно малог. Та целисходност и тај план примећују се не само у сунчаним системима и звезданим јатима, него и у свима бићима и стварима, од највећих до најмањих. Очигледна је нека чудесна целисходност и у органском и у неорганском, и у психофизичком и у психичком свету. Људски разум стоји запањен пред целисходношћу устројства и рада не само једне пчеле него и једног атома, не само човекове свести него и човекових чула. Та чудесна целисходност не потиче од човека, нити од неког нижег бића. Јер човек, иако разумно биће, нема ни толико памети ни толико моћи да може створити једнога мравца или један листић љубичице, а камоли чудесну целисходност која влада васионом и свиме што је у њој. Нема сумње, целисходност, која влада свуда и свиме, указује људском духу на неког творца и уметника, несравњено мудријег и моћнијег од човека. Такав творца и уметник може бити једино Бог.

МОРАЛНИ ДОКАЗ

Човек има у себи силу којом разликује добро и зло, којом проценује вредност добра и зла, и којом хвали једно а осуђује друго. Та сила јесте савест. И у њој - морални закон. Сама по себи, савест је нешто што не постоји код бића нижих од човека. Али је ни сам човек није могао створити, јер је јача од човека: мучи га када зло чини, испуњује га радошћу када добро чини. То показује да је човеку могао дати савест само Бог као биће савршено праведно и савршено мудро. Наше људско искуство сведочи нам: човек није у стању ни да достојно награди човека за добро ни казни за зло. То може учинити само свезнајуће, свемудро и свесавршено биће. А такво биће јесте само Бог.

Св. ВАСИЛИЈЕ ВЕЛИКИ О ПСАЛМИМА

Познато је да је Псалтир најчитанија библијска књига у богослужењима Цркве још од апостолских времена. Неки се читају или певају у целини; тако, на пример, 103 (Предначинателни псалам) и 140 (Господи вазвах) на вечерњу, а на јутарњу се читају псалми: 3, 37, 62, 87, 102, 142 (Шестопсалмије) и 50. Неки псалми се делимично певају као прокимени и алилујари. Полијујелеј се састоји од изабраних стихова из 134. и 135. псалма. У почетку Литургије певају се 102. и 145. псалам. У манастирској пракси прописано је да се у току једне седмице прочита цео Псалтир (то су катизме на вечерњу и на јутрењу).

Св. Василије наводи из Светог писма: Све је Свето Писмо богонадахнуто и корисно за учење (2. Тим. 3,16), зато што је написано духом Светим, да би се читањем те књиге лечиле душе, свака од своје сопствене болести. Наиме, речено је: Исцељење ће загладити грехе велике (Проповедник 10,4). Различито поучавају пророци, а другачије приповедају. Први дају поуке о Закону Божијем, а други дају савете у облику прича. Књига псалама (Псалтир) садржи у себи корисне поуке које су расуте у свим осталим књигама Библије. У њој се налазе пророчанства о будућности, сећања на прошлост, она даје правила за живот и законе друштва. Укратко речено, ова књига је општа ризница добрих савета, свима на корист. Она лечи старе ране душе, као и новодобијене озледе на души. Она изгони страсти из човековог срца. И при томе она уноси у човека неко тихо задовољство, које га уздиже да мисли целомудрено.

Свети Дух зна да је тешко повести човечански род на пут врлине, јер он више воли нижа задовољства на кри-

вом путу. Зато је Он уредио да се у цркви пријатно пева, тако да заједно за благозвучном насладом појања ми примамо неприметно уз музику и ону корисну садржину у речима песме. Тако су и мудри лекари горке лекове обмазивали медом...

Псалам је струјање тишине у душу, извор мира. Он смирује метежне и узбуђујуће помисли. Он умањује раздраженост душе и у целомудрује неузддржање. Псалам је посредник пријатељства, зближење међу удаљенима, помирење завађених. Ко може сматрати за непријатеља онога с ким једногласно пева Богу? Певање псалама даје нам највеће добро, то је љубав, јер заједничко појање обједињава људе у један хор сагласја.

Псалам је склониште од демона, уочиште под заштитом ангела, оружје против ноћнога страха, одмор од дневних замарања, безбедност за младе, украс у зрелом узрасту, утеха старицама, најлепши накит за жене. Псалтир је глас Цркве: он из каменог срца извлачи сузе. Ангели непрестано певају псалме. То је њихов духовни тамјан. Псалтир је мудри изум Божанског Учитеља, који је спојио истовремено лепо и корисно. Зна Он да оно што се научи на силу не остаје дуго у памети, а оно што се прима са задовољством и распеваношћу, то дубље продире у душу.

Шта све човек може да научи из псалама! - величину храбрости и мужанства, строгост правичности, поштење целомудрија, савршенство разумности, начин покајања, веру трпљења и многа друга добра... У Псалтиру је савршено богословље... Све је, као у великој и у заједничкој ризници, сабрано у Књизи псалама.

М. П.

СПОМЕН БЛАЖЕНОГ НИКИТЕ

ЈЕДАН благодестив свештеник и један богобожаљив ђакон љубљаху један другог божанском љубављу. Али по дејству ђаволе силе њих захвати мржња и непријатељство, и они дуго времена остадоше у таквом непријатељском расположењу. У том се догоди те свештеник умре у тој мржњи. То веома смути и ожалости ђакона, коме беше име Созонт, и он неутешно туговаше што се не помири са свештеником док беше у животу и што гњев не уклонише опроштењем. Мучен савешћу ђакон исповеди своју муку неколицини угледних отаца, и они му саветоваше да иде у пустињу и тамо нађе монахе пустињаке, исповеди свој грех и добије лек. Са великом готовошћу ђакон послуша овај савет и крену проходећи пустињска места и тражећи лекара за рану срца свог. И наштавши једнога старца великог у врлинама и светог, он му исповеди свој грех гњева и непријатељства, које је гајио према свештенику, и мољаше га да му отпусти овај грех. А старац му рече: Брате, сваки који са вером иште, добија; и који усрдно куца, томе се и отварају врата, по нелажној речи Господњој. Стога ће Господ и тебе, мили, разрешити те муке, само ако то будеш искао од Њега истрајно и са болом срца. Зато иди сада откуда си дошао, у Цариград. И тамо отиди ноћу к Великој Цркви, стани код Красних Врата храма, и кога прво видиш да дође пред та врата, поклони му се, поздрави га од мене и предај му ово запечаћено писмо, и тај човек ће те несумњиво ослободити од греха твог.

Извршујући наређење овог светог старца, свога духовног оца, ђакон се врати у Цариград, и ноћу око поноћи стаде код врата цркве Свете Софије, и очекиваше долазак непознатог лица. И убрзо се појави означени од старца божанствени човек. Вакон му се поклони, поздрави га и предаде му старчево писмо. У исто време ђакон му исповеди грех свој, муку своју. А божанствени муж тај, слушајући ђаконово казивање, и читајући старчево писмо, и размишљајући о томе, сузама заливаше себе и говорише: Ко сам ја ништавни да се дрзнем на тако велико дело? Али уздајући се у молитве светог старца који те посла ја ћу се осмелити на оно што је изнад мојих сила.

Рекавши то он, како стајаше пред закључаним вратима, подиже руке своје к небу и мољаше се шапћући. Затим клече, положи главу на земљу и тихо се мољаше Богу. И после мало времена он устаде и рече: „Отвори нам врата милости Своје, Господе!“ - И одмах се спољна врата паперте храма отворише сама. Тада он узе ђакона, уђе у паперту; и приступивши к савним црквеним дверима овај свети човек рече ђакону: „Стој ту и не мичи се!“ а сам начини уобичајени поклон на прагу црквеном, и двери се отворише, и он уђе унутра. А кад уђе, показа се диван приказ: одозго са свода храма спусти се над главу овог чудесног човека упаљени светњак и осветли цркву, и куда он иђаше светњак га праћаше; а кад дође светом олтару, и тамо се двери саме отворише; и преклонивши и тамо

главу и помоливши се, он затим тихо изађе к ђакону, и одмах се сва врата сама од себе затворише.

Видећи све то, ђакон се препаде и не смејаше се приближити к тако чудесном човеку, и сав стептијаше од страха; осим тог ђакон виде где лице овога човека блиста у слави, као лице анђела. И помисли у себи ђакон: „Није ли ово анђеоло, а не човек?“ - Међутим тај чудесни човек, видећи помисли ђаконове, рече ђакону: Зашто те смућују помисли о мени, човече? Веруј, и ја сам човек земљан, састављен од душе и

тела, као и остали људи; по занимању сам хартуларије у једној благочестијој кући, и од тога рада се издржавам. Али благодат Божија које све мудро управља, има често обичај да кроз ништавине чини велика чудеса. Него, брате, хајдмо даље путем који нам ваља прећи.

И он са ђаконом крену ка тргу. Када стигоше тамо пред цркву Пресвете Богородице, он се ту опет помоли Богу, и молитвом својом отвори врата, уђе у храм, оде до светог олтара, савтори уобичајену молитву, па се врати к ђакону који удивљен говорише: Господе, помилуј! - И врата се опет сама затворише. Затим се упутитише к Влахернској цркви. доцније пак ђакон казиваше, да је ово њихово иђење по црквама било тако брзо, да је личило на птичије летење. А кад стигоше к Влахернској цркви,

свети хартуларије се пред вратима њеним помоли Богу, и одмах се и ова врата сама отворише. Поставивши ђакона на вратима и наредивши му да пажљиво посматра унутра, овај свети муж уђе у цркву, клече на колена и топло се мољаше. А ђакон стојећи на вратима цркве и посматрајући виде сву цркву обасјану светлошћу; затим јасно виде једног лучезарног ђакона који с кадионицом изиђе из светог олтара и окади сву цркву; а после мало времена виде лик свештеника, обучених у веома блистава одјејања, сви они изађоше из олтара, стадоше у два хора, и певаху веома слатке и чудесне песме, од којих ђакон ништа не могаше запамтити сем „Алилуја“.

А када чудесни хартуларије заврши своју молитву, изиђе к ђакону и рече му: Уђи у цркву без икаквог страха и разгледајући леви хор свештеника, види да није међу њима свештеник са којим си био у непријатељству. - Вакон уђе у цркву са страхом и трепетом, разгледа леви хор, па оде к Божјем човеку и рече: Не могах да нађем свештеника са којим бежах у непријатељству. - Тада онај земаљски анђеоло рече ђакону да поново уђе у цркву и разгледа десни хор. Вакон поступи по наређењу и угледа тамо траженог свештеника, онда изиђе к божанственом хартуларију и каза му то. Овај онда рече ђакону: Ако си сигуран да је то свештеник кога ти тражиш, или к њему и реци му: Никита хартуларије стоји напољу и зове те.

Ђакон поступи по наређењу, узе свештеника за десну руку и доведе га к Божјем човеку. а овај погледа благо на свештеника и кротко му рече: Господине презвитере, помири се са братом ђаконом, пошто за живота на земљи ниси стигао да се помириш. - И одмах свештеник и ђакон, направивши један другоме метаније, помирише се, и тако уништише непријатељство. После тога свештеник уђе у цркву и стаде на своје место у хору; а човек божји Никита савтори на прагу цркве молитву, и Божја сила одмах затвори врата. Затим узевши ђакона крену натраг путем којим беху дошли. Пошто прођоше један део пута, блажени Никита стаде и рече ђакону: Брате, спасавајући спаси душу своју; а светоме старцу који те посла мојој ништавности, кажи: Чистота молитава твојих и слобода коју имаш к Богу, могу и мртве васкресавати, а камолу браћу измирити.

Рекавши то, блажени Никита нестале испред ђаконових очију. А ђакон, поклонивши се месту на коме стајаху свете ноге божјега човека, сав узбуђен и радостан оде к светом старцу пустињаку, свом духовном оцу, и исприча му све, славећи и благодарећи Бога што га удостоји да се на диван и чудесан начин помири са преминулим свештеником, молитвама тајног слуге божјег Никите хартуларија, који толико угоди Богу усред народа и вреве.

*Жийије Свѣтѣх
за сѣйѣмбар*

ЈУРОДИВИ - Св. НИКОЛАЈ ПСКОВСКИ

Град Псков поштује га као чудотворца и свога заступника пред Богом и прославља га као похвалу и утврђење граду Пскову и свима христољубивимљудима. (кондак). Псковски летописи средњег века помињу тешки подвиг јуродивости (то је подвиг тајног угађања Богу постом и молитвом, а сем тога, јуродиви се прави да је луд с циљем да добровољно трпи презир и гоњење од људи). Јуродивост као начин светачког подвизавања била је позната још у Византији, али је нарочито процветала у 16. веку у Русији. Јуродиви су намерно чинили неразумне поступке да би под маском безумља сакрили своје духовне дарове и да би се са својим настраним понашањем отргли из нормалних рационалних оквира друштва. На тај начин они су ослобађали своје социјално ја и духовно се уздизали над својим савременим друштвом.

Јуродиви нема ни породице ни дома, не брине се ни за своју свакодневну храну. Живој јуродивог протиче на градским улицама и у црквеним портама. Један странац који је посетио Русију у 16. веку пише о јуродивима које је он видео у Москви: Они иду потпуно голи, чак и по највећој зими. Само неке рите везују око бедара.

Кроз подвиг јуродивости постаје јасан раскорак између идеала хришћанске правде, с једне стране, и сујетног рационализма у друштву, с друге стране. Прекидајући са светом, јуродиви стално подсећају хришћане на пролазност и непостојност овоземаљских вредности. Јуродивост је често крунисана ретким даровима Светога Духа, као што је чудотворство и пророштво. У житијама о јуродивима описује се како су на страни поступци јуродивих изазвали подсмех, а некада су их деца и груби људи тукли и гонили. Тако је трпење било саставни део подвига ових светаца, који су се правили луди Христа ради".

Православни Руси много су поштовали светост и пророчки дар јуродивих. Њих су са страхопоштовањем примали и у си-

ромашним избама, као и на двору за царским столом. Један странац је забележио да поред монаха, руски народ нарочито поштује јуродиве. Познато је да московски јуродиви Василије Блажени разобличавао цара Ивана Грозног, а јуродиви Јован Колпак отворено је говорио на мо-

сковским улицама о злочинима цара Бориса Годунова. Тако је кроз глас јуродивих избијала истина хришћанске свести. Савест јуродивих изражавала се утолико слободније и ауторитативније уколико је она мање била везана за овај свет. Блажени јуродиви указивали су на недостатке владајућих о којима други нико није смео да говори.

Тако су и у Пскову много поштовали Николаја Јуродивог. По месном предању, Св. Никола Јуродиви живео је недалеко од Свето-тројичног храма у Пскову, под звонаром. Он је заштитио свој родни град од пљачкашког похода цара Ивана Грозног, када је 1569. г. Иван Грозни разорно је Новгород и Твер, где је убио св. митрополита Филипа московског, стигао је са

својим гардистима-пљачкашима пред Псков са великом војском желећи да разори град Псков, као што је учинио са великим Новгородом, дође цар са великом јарошћу ричући као лав тако пише у Псковском летопису. Но кад је цар видео икону Божије Матере Умилије омекуша му срце и он нареди својим војницима: Отупите мачеве о камен, нека престану убиства. Приликом царевог свечаног уласка у град из једне псковске улице истрчао је цару у сусрет блажени Никола. Он је јахао на једном штапу, као да јаше на коњу, како то раде мала деца, и повика цару: Иванушко, Иванушко, окуси хлеба и соли, а не хришћанске крви! Цар је наредио да ухвате јуродивог, али он је ишчезао. Иако је забранио убијање Иван Грозни је ипак намеравао да опљачка град. Када је ушао у Свето-тројични храм и целивао мошти и иконе, појавио се блажени Никола Јуродиви и покарао цара многим страшним речима да цар не сме да се усуди да пљачка свете Божије цркве. Међутим, цар Иван га није послушао, него је наредио да се скине звоно са Саборне цркве у Пскову. У том моменту угинуо је најбољи царев коњ. Онда је сам цар дошао у ћелију блаженог Николе Јуродивог, који је упозорио цара: Не дирај нас, пролазнице, и иди од нас. Иначе нећеш имати на чему побећи. А затим је Никола Јуродиви понудио царском госту парче сировог mesa. Ја сам хришћанин и не једем месо уз пост, одговорио му је Иван. На то му је Никола Јуродиви одговорио: Ти пијеш крв човечију. Уплашен овим што се десило, као и прекором за његове злочине, Иван Грозни је наредио да се прекине пљачка и побегао је из града.

28. фебруара 1576. г. скончао је блажени Никола Јуродиви и био погребен у Свето-тројичном храму града Пскова. Такве части су се удостојили само кнезови псковски и архијереји града Пскова. Мошти блаженог Николе Јуродивог чувају се у Свето-тројичном храму, саборном храму Пскова.

ДУШМАНИН

(Породице Игњата Симеуновића и Петра Крсмановића нису се добро слагале. Али кад се Игњат оженио девојком, коју је и Петар просио, онда се љуто завадише. Петар и Игњат гонили су, колико су могли, један другога, па се и село поделило због њих у две групе. Кад се Игњат опасно разболео, Петар се у први мах радовао томе. Али се поступно та радост претворила у жалост што умире један истакнут човек. Петар је легао на пољу и сања...)

Ноћ беше тиха. Не беше месечина, али се небо осуло звездама. Он је гледао ону звезду сјајну и лепу...

Наједаред осети да се диже са земље, па полете у небесне висине. Као да га носе нека крила... Он је осећао неку милоту пролазећи поред оних звездаца. Очи му засенуле од сјаја њиховог, али ни једна није сијала као она његова звезда! И он се упути право њој...

Наједанпут се трже... Та сјајна звезда као рече му: куда ћеш?... Он уздрхталим гласом одговори: Рад сам да до тебе дођем! - Не можеш ти овамо - А што? пита он. - Црн си; душа ти је црна!... Радујеш се смрти туђој... - Али кад га мрзим!... - На-траг! рече му звезда и просу ватру на њ...

Он се трже... Чело му обли зној, а он се беше снизао с постеље на траву...

Срце му је силно лупало. Баци поглед нада се: зорњача отскочила високо, а на истоку избила белина. Петли почеше јављати зору...

Он седе и прекрсти се. Затим зарони главу у руке и поче размишљати о своме чудном сну.

Још једном погледа нада се не би ли видео ону чудну звезду, али је не могаше видети...

(Отишао у сеоску механу и тамо је чуо разговор о Игњату који је на самрти. То га је смуглило.)

Осећао је нешто тешко на грудима; ваздух механски гушио га је... Диже се и изиђе пред механу...

Лепо јесење сунце грејаше му кожу на телу. Овај лепи дан као да га мало разгали. Он је шетао по оном простору пред механом...

Па му дође воља да шета... И он се диже селом... Ишао је оном дугачком улицом која, сем нешто деце, беше готово празна...

Он је ишао даље... Изиђе из села и уђе у потес... Поче врати. Сишао с пута, па

удари преко стрњика... Марве беше доста, јер је потес био пуштен. Он се спотичаше и падаше у роваче што су свиње изриле... али је ишао даље...

Нешто чудно беше у души његовој... Свога века није био тако празних груди, али је та празнина била ледена... Осећао је да ветар дува у грудној шупљини као у каквој лубуру...

Бежао је од те празнине, а она иђаше уза њ као сенка...

(Дошао је кући тек увече, али није хтео ништа јести. Наредио је да му спреме постељу у соби.)

С њокајничког џуџа - Јерусалим

И... заспа...

Таман укућани легали; таман тишина рашири крила над домом; таман поак у залежку утана чио своју песмицу, а он се трже...

Учини му се да нешто силно лупну... Он погледа око себе - нигде никог... Све је било у најдубљем сну...

Срце му је лагано лупало а зној проби чело његово... Он гледаше кроз прозор у ноћ... Нигде једног шума; није чуо ни шушња лишћа - све беше тихо, мирно...

Он поседе мало слушајући како срце лупа. Онда се опет спусти на постељу и окрете главу зиду...

Али санак му не хте доћи...

Он се окрену на леђа, руке забаци изнад главе, па лежаше тако очекујући санак, али му санак и опет не дође...

Осећао је умор. Тело му се лено кретало, али санка нема, те нема!...

Окретао се сад на једну сад на другу страну... Намештао се, али се не може наместити: све га нешто жуљило, све му нешто сметало.

Викну жену. Она се одазва.

- Простри ми напољу!

Она послуша без поговора...

Он леже, али се санак сасвим разби. Ама око на око!... Он се диже...

Поче ходати онако бос авлијом, али му неки непознати терет и на телу и на души, па га тај терет притеже к земљи, и душу му пригњечио толико, да већ не може да дахне...

Зловоља нека овлада њиме, па би чупао своје рођене косе... Куд погледи, све му јад и чемер пред очима...

У таквом расположењу и зорудочека.

Био је неки свечаник. Жена му изнесе чисто рубље и рече да се обуче.

Он се обуче, па се диже механи.

Људи се разговарали о разним стварима и препирали се. Он их је чуо, али није слушао... Сви му нешто изгледаху врло ситни; њихови разговори не могоше га оживети нити отргнути од његових зловољних мисли...

Он је ћутао. - Пред очи му наједаред изиђе Игњат... Њему се чинило да чује речи његове... А те речи некако се чудно разлегаше у души његовој. Оне му бише као неки мелем...

Погледа око себе...

Наједаред скочи и јурну као махнит из механе... Дође му да мора видети Игњата! Он мора с њим проговорити реч-две, или прћи!... Овај народ био му је досадан; разговори празни... Једини Игњат умео је да рекне реч, па ако и окорну, опет је реч!...

И изишав из механе, обузет тим мислима и том жељом, он окрете спором... Ишао је врло брзо, бојећи се да, ако буде мало издангубио, неће Игњата жива затећи...

Чудом се зачудише суседи, чудом нечувеним!...

Четрдесет година нога Петрова није корачила Игњатовом страном, а данас Петар пређе на Игњатову страну, упути се поред плота, приђе малој капији, отвори је и уђе у авлију!...

Назва Бога.

Укућани се убезекнули.

- Је ли жив? упита он.

- Још мало... рекоше му.

Он корачи преко прага, уђе у собу, приђе постељи болниковој и наднесе се над њу.

Болесник отвори очи. Иако беху мутне и кржаве, у њима се виде искра свести. Он их избуљи и загледа се у Петра...

- Ти?! Простења.

- Ја.

- Ама ти?

- Што си дошао?... Да видиш моју смрт!...

- Не!...

- Ја што?...

Петар слеже раменима

- Не знам! рече

Затим додаде:

- Ако ти је криво - ја идем!

То рече тако жалостивим гласом, да Игњат поче тражити његову руку. Он пружи, Игњат је прихвати својом врелом руком и прошапута:

- Седи!...

Он се спусти на столочицу и заћуташе.

Болесник склопи очи, а Петар саже главу. Није знао зашто, али се осећао тако мирани задовољадржећу руку Игњатову... Остало се све скаменило...

Игњат је тешкодисао. Петар је чуо како му шупте дигерице, као кад рушти промрзнут снег под ногама.

Да ли ће му се моћи помоћи? помисли он.

И дође му нека воља да га он гледа и негује. Њему се учини да ће га само он моћи спасти. Зато се придиже и наже над њ.

Игњат опет отвори очи:

- Хоћеш воде? упита Петар.

- Хоћу! рече Игњат.

А ватра из његових уста запахну лице Петрово.

Он се окрете, изиђе у кућу, и врати се с пуним котлом воде... Придиже болесника и запоји га.

Пошто га поврати у постељу, Игњат га опет погледа:

- Што то радиш? прошапута.

Петар опет слегну раменима... Онда му метну руку на чело. Оно је горело.

- Хоћеш хладну крпу?

Игњат трену оком.

Он дохвати један убрис што је о дувару висио, изиђе у кућу и наваси га.

Укућани дођоше мало себи од чуда. Потрчаше да му помогну, али он махну руком.

- Нека, нека! рече.

И метну убрис на чело Игњатово... Мутан поглед болесников гледаше га некако чудновато; бар га Игњат није тако погледао... И ако беше тај поглед помутен, он је годдио души Петровој. Неко мило осећање прожма га.

- Би л' јео шта?

- Не! прошапута болесник.

- Како би било да те метнем на пару?... ја ћу...

- Доцкан... прошапута Игњат, а суза се сврте у очима његовим...

И Петра обујмише сузе. Он их брише, а оне лију... Игњат окрете главу зиду...

А Петар још брише сузе. Оне су му сметале да види сузу у очима Игњатовим. Та је ли могућно да је Игњат пустио сузу?... је ли могућно да он осећа тугу што се растају?...

Он није веровао... Зар му је могао бити црњи душманин од Игњата!... Па он плаче?...

- Не не!... То није истина!...

Игњат јекну... Он му притрча и окрете га.

Гледаху се очи у очи.

- Ту је крај!... прошапута Игњат.

А Петру се нешто заколута пред очима. Он хтеде проговорити, али се језик свезао...

Игњат напреже снагу и диже се.

- Петре, рече полугласно. Петре!...

Са... сасвим сам... се... опро... стио... Прости и ти!...

- Богом нека ти је просто!... Прости и ти мени!...

- Већ сам... рече Игњат.

Па се опет загледа у њега... И опет за сја суза... Петар је виде... Она му се учини велика и сјајна као она звезда, па се прелива као драги камен... Он подухвати главу Игњатову, наже се па притиште пољубац на ону сјајну сузу и осети влагу на уснама...

Онда се трже погледа... Игњат се смешкао као детешце... На другом оку сјајаше се онака иста суза. А те очи отворене, бистре, гледе га неким небесним погледом.

Свештолик П. Ранковић

О ЦРКВИ И ДРЖАВИ

„Уколико држава злоупотреби своју власт, онда је сваки великодостојник Цркве дужан да се томе одупре легалним путем, путем моралне осуде или пасивним отпором. То је препоручивао и практиковао свети Јован Златоусти, патријарх цариградски. Ово начело спроводило се у дело током целе Византијске историје о чему сведоче свргавања и протеривања у изгнанство више од 145 цариградских патријарха, јер су се ови успротивили византијским ца-

ревима који су се мешали у унутарње послове Цркве. Тако је то било и за време владавине Турака и, у неким црквама, до данас. Православна Црква, у својим односима са државом, увек спроводи начело обостраног разумевања, сарадње и „симфоније“. Међутим, она увек наглашава разлику између двеју власти, као и слободу и аутономију Цркве, по апостолском ставу да се треба „више покоравати Богу него људима“. По учењу Новог завета и Светога Предања само међусобна помоћ, сагласност, „сарадња између Цркве и државе на путу остварења узвишеног идеала, то јест стварне среће и будућег блаженства свих чланова Цркве и Државе, то је са православног становишта прави идеал односа између ове две установе“.

Др Јован Кармирис

ЗАКОН И НАСИЉЕ

Христос је био послушан закону и против насиља. Он је учио своје ученике да исто буду. Ово не значи да је Христос поштовао сваки закон или да је био пасиван у односу на зло. Али на сваки начин он није проповедао анархију, социјалну или грађанску револуцију; Он је учио да се треба противити злу једино чинећи добро, чак и страдањем до смрти.

Хришћанство је увек тврдило да световне власти имају право да одржавају праведно друштво путем закона и да кажњавају злочинце ради заштите и напретка заједнице. Силу државне принуде употребљавали су и хришћани, чак и канонизовани светитељи, у циљу заштите живота и права других, нарочито невиних.

Међутим, употреба силе, пошто је увек на над-личном друштвеном нивоу где се укључују и други осим нас лично, а која се увек правда неким „добрим разлогом“ (на пример, кажњавање преступника, одбрамбени рат, устанак против угњетавања, итд.) - увек је била схватана према црквеном учењу као уступак искварености овога света, ушитање и учествовање у неизбежној грешности овога света који још „у злу лежи“ и који никад не може постојати „хришћанска“ употреба насиља било које врсте, без обзира што споља и са људског гледишта не може да изгледа „праведно“. Насиље ма у којој околности мора бити окајано; никада глорификовано и преузношено. Када је и предузето, увек је изведено као неки „изузетак“, као „ванредан случај“ претпостављајући посебно приволевање савести за које се непосредно одговара Богу с надом у Његову милост, а у име постигнутога добра које би иначе било неоствариво; или у име побеђеног зла које би иначе било неукроћено. Насиље је увек морални ризик, увек је на нивоу овоземаљске етике. Оно је увек елеменат туђ Царству Божјем.

Што се тиче нарушавања неправедних закона, хришћанско учење јасно говори да човек треба да се покорава Богу више него људима, Божјим законима више него људским законима, уколико они дођу у сукоб. Међутим, такође је хришћанско схватање да с обзиром да је свету неопходан друштвени поредак и да га може имати једино преко законодавства, они који се реше да прекрше оно што они лично сматрају за рђаве законе, морају уз то да носе и последице прекршаја. Проповедати кршење неправедних закона, а у исто време позивати на некажњавање, значи водити у анархију, која је

очигледно зло у животу људског друштва у овом злом свету.

Закони су намењени за опште добро. Закони треба да су праведни, а хришћани би морали да раде и да се помуче да би они и били такви. Али хришћани, као и сви остали људи, морају да увиде потребу за неким друштвеним редом у друштвеном животу на овом свету и стога морају да на сваки начин избегавају револуцио-

нарно насиље у безакону анархију, настојећи да остваре промену путем законитих и ненасилних средстава. Још једном да нагласимо, о употреби насилних метода, уколико нема другог излаза, суди једино сам Бог, али свима мора да је јасно да је та употреба потпуно несагласива са представом о хришћанском савршенству. На то питање пружају савршен пример хришћански мученици, који су се противили законима незнабожачке Римске империје, али који су се и молили за своје прогонитеље као што су и добровољно подносили казну, по примеру Самога Христа који је вољно поднео страдање на Крсту које му је наметнуо неправедним законима како од стране старо-заветне религије тако и од стране световне власти.

МАЛО И МНОГО

Ко се не задовољи малим добром, тај верује у веће добро, и тражи веће добро.

Ко се не задовољи већим добром, тај верује у највеће добро, и тражи највеће добро.

Но ко се не задовољи највећим добром, тај не верује ни у какво добро, и не тражи никакво добро.

Ко се не задовољи нижим моралом, тај верује у виши морал, и тражи виши морал.

Ко се не задовољи вишим моралом, тај верује у највиши морал и тражи највиши морал.

Но ко се не задовољава највишим моралом, тај не верује ни у какав морал, и не тражи никакав морал.

Ко се не задовољи светлим лицем истине, тај верује у светлије лице истине, и тражи светлије лице истине.

Ко се не задовољи светлијим лицем истине, тај верује у још светлије лице истине, и тражи још светлије лице истине.

Но ко се не задовољи најсветлијим лицем истине, тај не верује више ни у какву истину, и не тражи никакву истину.

Овим се објашњава, зашто међу онима, који су примили хришћанску веру, понекад има више неморалних и више безбожних него међу хришћанима, који нису поседовали све и изгубили све.

Причали су о Авви Зинону како сједећи у Скиту изиђе ноћу из ћелије до баре. И залутавши, хођаше три дана и три ноћи. И кад му нестане снаге, изнемогавши, паде да умре. И гле, стаде пред њега младић, држећи у руци хљеб и бокал са водом. И говораше му: -Устани, једи. А он, уставши мољаше се мислећи да је привид. Рече му младић: -Добро си урадио. А он се опет помоли, по други и по трећи пут. Рече му: -Добро си урадио. И тек тада старац уставши узе и једе. После тога рече му: -Колико си путовао, толико си далеко од своје ћелије. Него, устани и пођи са мном. И оног момента се нађе код ћелије. Тада старац рече младићу: -Уђи помоли се за нас. Кад пак старац уђе, онај поста невидљив.

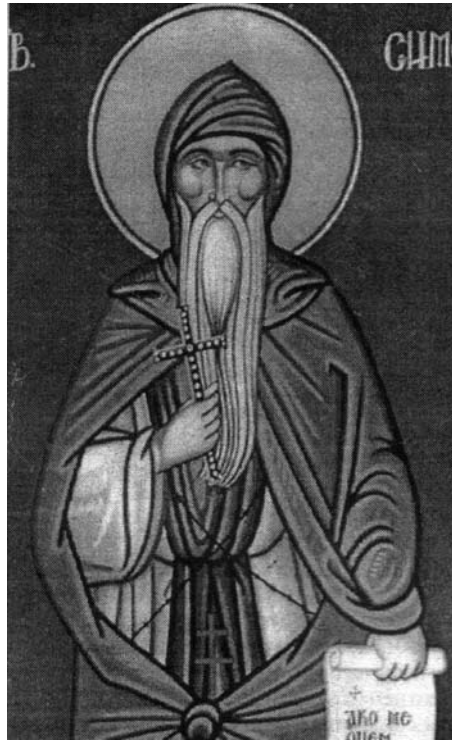
(Сйаречник).

ПОУКА СТЕФАНА НЕМАЊЕ СВОЈИМ СИНОВИМА ВУКАНУ И СТЕФАНУ

(По „Списима Св. Саве и
Стефана Првовенчаног“)

„Синови, не заборављајте мојих закона, а срце ваше нека чува речи моје, а дужина живота и године живота и света додаће вам се. Милостиње и вера нека вас не остављају, приважите их о свој врат и напишите (их) на таблици срдаца својих, и наћи ћете благодат. И помишљајте добро пред Богом и људима. Уздајте се свим срцем у Бога, а не величајте се својом премудрошћу. У свима путевима својим знајте да ваши путеви (треба да) буду прави и ноге ваше неће се спотичати. Не будите мудри за себе, а бојте се Господа и уклоните се од свакога зла, тада ће тело ваше имати исцељење (здравље) и кости ваше одмор. Поштујте Господа од својих праведних трудова и дајите му првине од својих праведних плодова, да би се испуниле житнице ваше мноштвом пшенице, а пивнице ваше (да би) вино точиле. Синови, не губите снаге у казни Господњој, нити клоните обличавани од њега. Јер Господ кара онога кога љуби, а бије свакога сина, кога прима. Блажен је човек који је нашао премудрост и онај смртни, који је видео разум. Јер боље је њу куповати (премудрост), него (имати) ризнице злата и сребра; а скупља је од драгоценог камења; њој се не противи ништа лукаво, а слатка је свима који јој се приближују. Свака (друга) драгоценост недостојна је, јер дужина живота и године живота су у њезиној десници, а у левици њезиној је богатство и слава. Из уста њезиних излази правда, а закон и милост носи на језику. Путеве њезини су путеви добри, и све стазе њезине су у миру. (Она је) дрво живота свима који се држе ње и који се ослањају на њу, као на Господа тврда“ (Приче Сол. 3, 1 - 18). Јер ја вам дајем ову заповед: да љубите брат брата, не имајући међу собом никакве злобе. Овоме, као и од Бога и од мене посађеном на престолу моме, ти се покораваш и буди му послушан. А ти опет владајући не вређај брата свога, но га имај у почасти. „Јер ко не љуби брата свога, Бога не љуби. Бог је љубав. Зато ко љуби Бога, нека љуби и брата свога“ (1 Јов. 4, 20, 8, 21). Јер о овом сав закон апостоли научише, мученици венчани бише и пророци висе (Мат. 22, 40). „Зато ако хоћете и послушајте мене, добра земаљска уживаћете; ако ли нећете и не послушате ме, оружје ће вас појести“ (Исаија, 1, 19-20). А вама синови моји љубљени, нека вам буде мир од Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа и

Дух Божји нека почива на вама, крепећи и покривајући вас од свију видљивих и невидљивих непријатеља и водећи вас у миран пут. Мир буди и вама млађи, које вас отхраних од рођења матери ваших. Мир буди вама свима, умно стадо Христово, које ми Бог предаде, и пасавши вас сачувах (вас) неповређене, као добар пастир полажући душу своју за вас. Зато вас молим, чеда моја љубима, богати и убоги, стари и млади, држите упутство моје, оца вашег. „Бога се бојте, цара поштујте“ (1 Петр. 2, 17) просвећујући цркве, да и оне вас просвете, слушајући епископе, јереје имајући у част и ка монашком

чину имајући част, да се моле за вас. А ви имајући међу собом правду и љубав, не заборављајте милостиња. И „благодат Господа нашега Исуса Христа и љубав Бога и Оца и заједница светог Духа нека буде са свима вама. Амин“ (II Кор. 13, 13).

И после овога, као што и напред писасмо, предаде им да међу њима царује вазљубљени

син његов Стефан Немања, и уклони се од народа. А они плакаху и ридяху, гледајући како се растају од таквог господина и пастира, и тако плакаху и ридяху, као што се „чуо и глас и у Рами: Рахиља оплакујући децу своју, није се могла утешити“ (Мат. 2, 18). Ваистину у недоумици сам како да га назовем. Да ли господином? Да ли учитељем праве вере? Добрим оцем? Пастиром, који вером напаса предано му стадо? Просветитељем цркава и учитељем добрих обичаја и који вазда пребива у молитвама? Да ли презиобилним служитељем и љубитељем ништити? Да ли наставником праве вере и учитељем добре вере и чистоте, светлом васељене? Да ли наставником пуним вере и узором кротости и поста? Да ли наставником премудрости и смисловцем и укротитељем несмислених? Да ли чуваром стада свога и премудрим бранитељем свију оних који живе око њега? Јер ваистину ово све догоди се на њему, „Јер беше пун премудрости и разума, и благодат Божја беше на њему“ (Лук. 2, 40).

Превео: Ј. Мирковић

БИТИ ЧОВЕК ТО ЈЕ МАЛО

Учини добро и закопај под камен, оно ће од камена начинити себи језик и објавити се.

Ако си у тамници због правде, све звезде ће сијати над твојом тамницом и радити за твоју слободу.

Ако си на вешалима због правде, сва небеса ускомешаће се, и радиће да твоју смрт обрете у живот.

Буди човек, то је мало речено.

Будите богови, вели Свето Писмо

Буди човек, то је кратак програм.

Будите богови, то је највиши програм.

Огладнели, ни један вас програм неће наситити осим највишега.

Ожеднели, ни један вас програм неће напојити осим највишега.

Они, који вам руморе у уши: будите људи - у ствари, руморе вам: будите то што јесте мало друкчије.

А Бог вам, са вером у вас, шапће највишу и најмилију тајну: будите богови!

И више од овога ништа се не може рећи. Изнад овога речи се губе, и ћутање постаје речито.

О ЗАПОВЕСТИМА ЗАКОНА БОЖИЈЕГ - ЉУБАВ

Хајде да размотримо, браћо, трећу хришћанску врлину - ЉУБАВ. Знате ли колико је важна и неопходна хришћанска љубав? Апостол Павле сматра је важнијом и од вере и наде. „А сад остаје вера, нада, љубав - ово троје; али од њих највећа је љубав“ (1 кор. 13,13). Тачно тако: Љубав је суштина и вере и наде и без љубави не само нада, него ни вера - ништа не значи. Апостол Павле говори: „Ако имам сву веру, да и горе премјештам, а љубави немам, ништа сам“ (1 кор. 13,2). Исто сведочи и апостол Јаков: „Као што је тијело без духа мртво, тако је и вјера без дјела мртва“ (1 Јакова 2,26). Сами просудите, браћо, шта би наша вера била када не бисмо љубили. Да ли бисмо могли рећи да верујемо у Бога, да верујемо да је Бог творац и Спаситељ наш, ако Га не бисмо љубили. Да ли бисмо могли рећи да верујемо у Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, ако не бисмо љубили своје ближње? А Он нам је заповедио да их љубимо. „Ово вам заповедам: да љубите једни друге“ (Јев. по Јов. 15,17). Таква љубав је сведочење вере и сама по себи је врлина толико велика колико и неопходна за сваког хришћанина. Шта је то љубав? Чисто и добро расположење срца према предмету тога достојном. Само то? Зар је за наше спасење довољно да имамо такво расположење, да имамо љубав у срцу? Не, браћо! Истинска љубав не може остати само у срцу; она се неизоставно појављује у свим поступцима и делима, у целом животу човековом. Чујте како Господ наш назива оне који Га љубе: то су они који испуњују заповести Његове. Он каже: „Ко има заповијести моје и држи их, то је онај који ме љуби“; (Јев. по Јов. 14, 21). И, зар то није стварно тако? Ако ми неког љубимо, зар се не трудимо да му желимо и за њега чинимо све што је добро и корисно? И зар можемо рећи да волимо некога за кога не чинимо ништа добро, или му чак причињавамо неку штету? Истинска љубав се, дакле, обавезно изражава и сведочи добрим и светлим делима.

Која су то добра и света дела у којима се изражава хришћанска врлина љубави и која смо ми дужни да чинимо да бисмо испунили љубав? Опет послушајмо апостола Павла. Он каже: „Љубав је пуноћа закона“ (Рим. 13,10) Кога закона? Оног, који

је Бог дао преко Мојсија народу Израилском и који се састоји из следећих десет заповести: „Ја сам Господ Бог твој; немој имати других богова осим мене. Не гради себи лика резаног, нити живе слике од твари које су горе на небу или које су доље на земљи или које су у води испод земље; немој им се клањати, нити им служити. Не узимај узалуд имена Господа Бога својега. Држи дан од одмора и светкуј га, као што ти је заповједио Господ Бог твој; шест дана ради, и свршуј све послове своје, а седми је дан одмора (рус. судбома) Господу Богу твојему. Поштуј оца својега и матер своју, да би се продужили дани твоји и да би ти добро било на земљи. Не убиј. Не чини прељубе. Не укради. Не сведочи лажно на ближњег својега. Не пожели жене ближњег својега, не пожели куће ближњег својега, ни њиве његове, ни слуге његове, ни слушкиње његове, ни вола његовог, ни магарца његовог, нити ишта шта је ближњег твојега. Кажете, то је стари закон? Закон дат Израјлићима, а не хришћанима? Но, један је Бог и Израјлићима и хришћанима, и једна је света Воља Његова. Спаситељ наш Исус Христос заповедио нам је да испуњимо исте те заповести за спасење, када је на питање једнога: „Шта да учиним па да задобијем живот вјечни?“, одговорио: „Заповијести знаш: Не чини прељубу; не убиј; не укради; не свједочи лажно; поштуј оца својега и матер своју“ (Јев. по Лук. 18; 18; 20). Разлика је само у томе што је Он учио да схватимо и испуњавамо тај закон савршеније. На пример. Он је учио не само да не чинимо зло, већ и да чинимо добро, да љубимо не само оне који нас љубе, већ и оне који нас мрзе, и непријатеље; да не згрешимо само телесно, већ ни у срцу ни у помислима (Јев. по Мат. 5; 40, 44, 28) О том закону говорио је Господ и законику који га је кушао, и на његово питање: „Која је заповијест највећа у Закону?“, одговорио је: Љуби Господа Бога својега свим срцем својим, и свом душом својом, и свим умом својим. Ово је прва и највећа заповијест. А друга је као и ова: Љуби ближњег свога као самога себе. О овим двјема заповијестима виси сав Закон и Пророци.“ (Јев по Мат. 22, 36 - 40). Како то да овде Господ говори о љубави, а указује само на две заповести? Управо из

тога се и види да Закон није ништа друго до унутрашње изражавање љубави. Господ овде показује унутрашњу силу закона, а унутрашња сила закона и јесте љубав. Пошто Закон садржи у себи љубав двојаког вида, љубав према Богу и према ближњима, то Господ и именује само две заповести, једну која се односи на Бога и другу која се односи на ближње. Због тога је закон и био дат на две камене плоче: на прво су биле написане прве четири заповести, које се односе на љубав према Богу, а на другој - осталих шест, које се односе на љубав према ближњима.

Могли бисмо се запитати: зашто није била и трећа камена плоча на којој би биле заповести о љубави према самом себи? Зар не треба да волимо и сами себе? Али, зашто би заповедали ту љубав када људи и без заповести воле сами себе, чак и више него што треба. Довољно је било показати им да они воле себе и да не треба да воле једино себе, већ и друге тако исто као себе. „Љуби ближњег свога као самог себе“. Боље је рећи, браћо, да је у том случају била потребна другачија камена плоча, супротног садржаја. Она је и дата. Од стране кога? Сина Божијег, Спаситеља нашег Исуса Христа. Ево је: „Који воли живот свој изгубиће га, а ко мрзи живот свој на овоме свијету, сачуваће га за живот вјечни.“ (Јев. по Јов. 12,25). „Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне себе“. (Јев по Марк. 8,34). Зачујућу заповест, али најприкладнија и најправичнија. По нашој грешној природи, ми имамо вишак самољубља, јер заборављамо и Бога и ближње и бринемо се само како себи да угодимо. И шта је друго преостало да бисмо ограничили љубав према самим себи, него да нам буде заповеђено да љубимо првенствено Бога, а ближње наше као себе саме. Претерану љубав према самим себи гасити, искорењивати страсти, умртвљавати телесне грешне жеље. И верујте, браћо, да ћемо само онда љубити себе истински, љубављу чистом, светом, када почнемо да на прави начин волимо Бога и ближње наше. Јер ћемо тада испуњити Закон Божији, а испуњењем Закона добићемо и живот вечни... Амин.

(с руског Р. Б.)

ТЕОЛОГИЈА РАДА

Схватања св. Јована Златоустог о раду зајнивају се на Светом Писму и представљају важан допринос за једно хришћанско схватање рада. Св. Јован Златоусти проповеда, у тадашњем робовласничком друштву, да је позив и намена човека, као лика Божјег, да настави Божју творевину и да је украшава.

Као цар Божје творевине и као свештеник за цео космос, човек влада природом и ставља је у своју службу. У рају рад није био тегобан, него је служио као средство за морално усавршавање. После пада у грех, умор и рад су постали сапутници. Међутим, и у том замору од рада св. Јован Златоусти види лековито средство за побољшање човека. Достојанство рада даје човеку његову личну самосталност, тако да плод његовог рада може бити и другима од користи. Као закон природе, рад је човекова обавеза, како за богате тако и за сиромаше. После рада долази одмор, као после дана ноћ. Рад не само да разједињава људе него их и уједињава у општем благодању. Јер пошто је Бог једини поседник свих добара, онда морају служити у сврху милосрђа према сиромашнима, као што је Бог земаљска добра поделио свима људима света.

Занати се развијају постепено према потребама људи, и св. Јован Златоусти је направио редослед по вредности међу њима, при чему искључује расипничка занимања, која служе луксузу.

Својом природом уметнички рад за разлику од обичног рада, захтева више памети, којом се човек уздиже до правог господара створеног света.

С друге стране, рад има племениту улогу међу људима и у свету, јер преко њега човек може да васпитава и целу творевину у њено идеално стање, у њену првобитну рајску лепоту.

Уколико је рад земног човека неопходност у овоме свету, утолико је он везан за време. Стога људи не би смели да се посвете једино материјалним интересима овога света, него треба да одвоје један део свога слободног времена и за духовни рад, за богослужење, молитву и празновање. Пошто је рад у плану божанског промисла, он ће бити благословен плодовима, иначе изван тога плана он служи грешноме свету. Уколико људски рад зависи од божанског промисла, утолико је он нераздвојив од молитве, којом се и задобија небески благослов у раду.

Бакон Констинтин Војку

МАЛА ВРЛИНА ИСКРЕНОСТИ

„Нека буде ваша реч: да - да; не - не, а што је више од овога од зла је“ (Матеј 5, 37), каже Спаситељ Својим ученицима.

Нема живота у заједници ако се човек не може ослонити на туђу реч. Кад варамо некога, значи да га сматрамо за непријатеља. Тада и себе срамотимо и доказујемо да смо недостојни туђег поверења. Разумљиво је, онда, што Спаситељ не трпи лаж на уснама хришћана. Једноставно говоримо истину без околишења и довијања. „Нека буде ваша реч: да - да; не - не“!

У хришћанској породици нема места лажи. Кућа у којој се лаже може споља и личити на дом, али његови зидови су напукли и пропаст му је близу. Волети се може само тамо где влада истина; у љубави лаж је равна превари.

Али, кад је у питању мала врлина искрености, свака породица, и она најсложнија, има много шта да научи.

У свакој кући се дешава да дете преприча неки свој „подвиг“ и да притом накити догађај у своју корист. Ова мана није само деци својствена; њој су склони и одрасли. Допадало се то нама или не, али искривљавање истине је једна врста злоупотребљавања поверења наше околине. Уз то, оно отвара врата крупнијим неистинама. Забранимо то себи!

Искреност се састоји у томе да се увек само истина говори. Дакле, не морамо по сваку цену бити истог мишљења с оним који је последњи говорио нити се морамо покоравати сваком ко самоувереније од нас износи своја схватања. Многи, само да би сачували свој мир све прихватају изговарајући се на своју „доброту“. Оваква узмицања пред истином далеко су од врлине. Поштеније је на леп начин рећи своје мишљење. Доброта нас не обавезује да усвојимо сва чије мишљење, већ да не повредимо ближњег износећи му свој став.

Мала врлина искрености се не односи само на оно што мислимо, него и на оно што смо доживели и видели. Бити истинит сведок није лако. Обично препричавамо догађаје онако како верујемо да смо их видели или чули; онако како смо их ми схватили. Зато ћемо изнаћи олакшавајућу околност да бисмо оправдали пријатеља, а пронаћи рђаву намеру и тамо где је нема, ако је у питању особа која нам није симпатична.

Ствар постаје још тежа када о себи говоримо. Треба имати прилично храбрости па говорити без претеривања о оном што нам служи на част и не ублажавати чињенице неповољне по нас. Преувеличана или окрњена истина није ништа друго до обмана.

А ко од нас не претерује? Претерујемо да бисмо неку причу учинили духовитијом. Претерујемо из разметљивости да бисмо себи дали што лепшу улогу - што је већ мање наивна ствар. А ако искривљујемо истину да бисмо се

неком додворили - то је већ сасвим рђаво. Ласкати је исто што и варати.

Боље је строго о себи говорити, јер када сами себе оптужујемо други нас правдају. И обрнуто - ко себе правда, други га оптужује.

Неискреност нагриза породицу. Почине се од ситница и дотера се обично дотле да људи живе под истим кровом а туђи су један другом.

Отворите искрено врата свог ума и срца онима које волите; узајамно преносите своја искуства, размишљања и жеље; имајте поверења један у другог. Нека се никад не посумња у ваше речи, него нека ваше да буде да и не - не.

Ж. III.

О ОСУЂИВАЊУ

Људи су веома склони осуђивању других. Ако слушамо разговоре око нас, чућемо како се шапатом или гласно препричавају негативне ствари из живота наших познаника. Ако проверимо та оговарања и прека осуђивања, обично се испостави да то није истина.

Зашто и верујући и неверујући људи, када говоре о другоме, увек, или скоро увек, обраћају своју пажњу првенствено на лоше особине људи.

Међутим, у сваком човеку постоје и добре и лоше особине. И било би природно да се најпре говори о добрим особинама познатих нам људи. Нажалост то није тако. Осуђивање других је веома распрострањена духовна болест. То је свуда присутан грех, на који смо толико привикли да смо и престали да га сматрамо за грех. Међутим, на много места у Еванђељу јасно је осуђен тај грех. Ево једно такво место:

„...Књижевници и фарисеји доведоше Христу једну жену, ухваћену у прељуби, па је поставише у средину и рекоше му:

Учитељу, ова жена је ухваћена баш кад је чинила прељубу.

А Мојсеј нам је у закону наредио да такве (жене) камењем убијемо: шта Ти кажем на то? Јован VIII, 3-5).

Свето Еванђеље нас суочава са фактом очевидне греховности ове жене прељубнице. По јеврејском закону, прељуба је повлачила за собом смртну казну. А и с наше хришћанске тачке гледишта, греховност ове жене била је ван сваке сумње.

„Но Исус се саже доле и писаше прстом по земљи. Али како су Га и даље питали, исправи се и рече им:

Ко је од вас безгрешан - нека први баци камен на њу. И опет се саже те писаше по земљи" (Јован VIII, 6-8).

Господ не одриче да је Њему приведена жена тешко згрешила. Међутим, Он истовремено ставља питање о највећој моралној одговорности ових који су њу осуђивали. Али право на осуђивање, ако

је оно уопште могуће, имају само они који стоје на веома узвишеној моралној равни и који су, такорећи, достигли до стања безбедности. Зато је Спаситељ рекао „Ко је од вас безгрешан - нека први баци камен на њу“.

Али, строго говорећи, безгрешних људи нема. Стога и немамо право да осуђујемо своје ближње, јер сви ми имамо своје недостатке који су за осуду. Уствари и не може човек, оптерећен својим гресима и манама, правилно оценити грехе и недостатке других. Ту је објективност немогућа. А како можемо да неког осудимо ако и сами подлежемо осуди? Стога је осуђивање других увек лицемерно.

Људи који су кушали Господа Исуса и осуђивали жену грешницу, чули су у својој души глас пробуђене савести и ни један није бацио камен на прељубницу.

Исус се тада исправи и рече јој:

„Жено, где су? Ниједан те не осуди?“ Она рече: „Нико, Господе.“

На то јој Исус рече: не осуђујем те ни Ја; иди и од сада не греши више“ (Јован VIII, 10-11).

Господ њу није осудио, јер јој је опростио њен грех, а само је Он то могао учинити. Он јој је опростио под условом да се она поправи и да никад више не понови исти грех. Он је хтео да нас научи да не треба да икога осуђујемо. Наше није да осуђујемо, него да праштамо, не да труби-мо о манама других, него да их прикривамо нашим смирењем.

Пошто је Господ опростио грешници, из тога се не може извући закључак да ми можемо мирне душе грешити као та жена. То би водило потпуном разврату. Одговорност за наше грехе и недостатак ми носимо пред Богом и пред људима. Ту одговорност Господ не скида с нас ни у ком случају, а наша греховност може нам бити опроштена само уколико се искрено кајемо и трудимо да исправимо наше недостатке.

Р. А. Б.

РАТ

У односу на рат, треба нагласити да је Православна црква начелно против сваког убиства, које се сматра за највећи грех. Убиство учињено у самоодбрани или у одбрани својих ближњих разматра се донекле другачије, али се не губи из вида да је насиље највеће зло.

Рат је највеће зло које треба избежавати свим могућим мерама, а Православна црква је увек била, јесте и биће против рата. Међутим, Православна црква не може не подржати рат који се води за добро многих милиона људи који су устали да заштите свој народ од ropства. У то име, Руска православна црква подржавала је борбу руског народа против татарског јарма, против најезде римокатолика у доба Велике Смуте, против Наполеона и осталих непријатеља националне независности.

Али, иако Црква благосиља одбрамбени патриотски рат, треба ипак нагласити да је национална страна црквеног живота другостепена по своме значају, јер на првом месту стоји чисто духовна вредност црквене делатности и васељенска улога Православља. Никада не треба заборавити да је национална условљеност Цркве само уступац духовној младости и недораслости човечанства. У принципу, Црква је наднационална, свесветска, тако да њена национална обојеност јесте површинска појава, а не дубинска садржина њене суштине.

Историја је забележила случајеве када се читав један народ дизао у рат да би заштитио мање народе у опасности. Таква је пример рата Русије са Турском у XIX веку. Има случајева када је повод рата такав да Црква мора остати по страни, неутрална. Православна црква, у том случају, не забрањује својим верницима да учествују у рату који не противречи њиховој хришћанској савести, али се може десити да Православна Црква забрани својим верницима учешће у рату који би био уперен против Христа и Његове Цркве. То би био случај ако би рат био завојевачки и, стога, неправедан.

Све што је досада речено на ову сложу тему оцртава само главне линије разумевања односа Православне Цркве према рату.

Р. А.

КОНЧИНА СВЕТОГ СЕРАФИМА

Последњи период у земаљском животу светог Серафима беше отварање његове хелије за све и свакога, а не само за монахе. Сама Богородица је наредила старцу Серафиму да отвори своју хелију за све посетиоце манастира. „И био је благи саветник унезвереним, утешитељ ожалошћеним, кротки уразумитељ заблуделим, исцелитељ болесним“. Он је могао да чита шта се налази у дубини срца оних који су му долазили. Он је имао дар да проникне у душе људи. Могао је да предвиди будућност као пророк. Стога је број посетилаца из дана у дан све више растао, а он је за сваког имао љубазну реч и мудри савет. Он је свакога примао с љубављу и радошћу, благосиљао их и захваљивао на посети. Некима се до земље клањао. Увек је био радостан и светога, а свакога је поздрављао ускликом: „Христос воскресе, радости моја“!

Често је он умео да назове правим именом непознате људе и одмах им у лице говорио о њиховим тајним гресима, за које су се они стидели да их исповеда. Исцелио би болеснике пре него што му покажу своје ране. Најчешће је говорио људима „радности моја, труди се да стекнеш дух мира“. Многа чудеса је, Божјом помоћу, учинио свети Серафим.

Године су пролазиле. Приближио се крај и конач земнога живота овог дивног духовника-старца Серафима. Он се духовно све више усавршавао али је телесно изнемогао. 25. марта 1831. године, за време молитве њему се јавила Мати Божија у пратњи светог Јована Претече и светог Јована Богослова. Пресвета Богородица благословила је светог старца, овим речима: „Ускоро ћеш, љубимче мој, бити с нама“. То је било дванаесто јављање Пресвете Богородице светом Серафиму.

Уочи свог одласка на други свет - 1. јануара 1832 - преподобни Серафим се молио у болничкој цркви и причестио се Светим Тајнама на литургији. Затим се он опростио са братијом манастира, благосиљајући свакога и говорећи: „Спасавајте

се, не будите малодушни, него бодри. У овај дан венци вам се плету на небу“.

Рано изјутра 2. јануара преподобни Серафим је клечао пред иконом Божје Мајке са рукама крстообразно сложеним на грудима. На аналоју била је отворена

књига са акатистом светом Димитрију Ростовском. Очи су му биле затворене, лице пуно молитвенога спокоја. Праведник је био без даха. И мртав је клечао на молитви.

Са свих крајева Руске земље сјатио се народ православни у Саровски манастир да би изразио своје поштовање великом подвижнику и молитвенику. Збиле су се пророчке речи преподобног Серафима: „Говорите са мном као са живим, и ја ћу увек за вас бити жив“.

Седамдесет година после кончине светог Серафима видело се да му је тело остало нетрулеживо. Над његовим светим моштима празнована је свечано канонизација светог Серафима, 19. јула 1903. Велики кнезови и синови руског цара сматрали су за велику част да понесу на својим раменима ковчег са моштима ве-

ликог духовника и чудотворца православне Русије - преподобног Серафима Саровског.

Духовно наслеђе светог Серафима је безгранично. Његове мисли о Богу и о хришћанским врлинама нарочито су корисне за православне људе. Свети старац је говорио: „Бог је огњ, који греје срца и утробе... Ако ли осећамо у срцу своме хладноћу, која је од ђавола, онда треба да призовемо Господа и он ће загрејати срце наше савршеном љубављу не само према Њему, него и према ближњем“.

„Ако ти не знаш Бога, онда је немогуће да се у теби јави љубав према Њему. Не можеш волети Бога, ако Га не видиш. А виђење Бога постиже се кроз познање Бога“.

У једној од својих поука о светлости Христовој, преподобни Серафим говори, ако човек очисти душу своју покајањем и погрузи ум свој у дубину срца свог, призивајући Име Господа Исуса Христа, онда ће засијати светлост Христова у њему и осветлити храм душе човекове божанским сјајем.

Своје учење о Богу као Свемилостијом и Свеплагодом Промислитељу, свети Серафим је повезао са учењем о искупљењу. „Има неколико узрока за долазак Исуса Христа Сина Божјег на овај свет. Први је: Љубав Божја према роду људском. Други је: Васпостављање у палом човеку лика Божијег. Трећи је: Спасење човјечјих душа“.

„Љубав је принудила Врховног Пастира да се разапне на крсту“. Тако је тумачио свети Серафим највећу хришћанску догму о спасењу и искупљењу рода људског. Он се својим тумачењем разликовао од тада веома распрострањеног погледа на Христов подвиг спасења, који је долазио са Запада. Насупрот тадашњим професорима теологије, свети Серафим се држао традиције светих отаца од Истока“.

Тумачећи највеће догме хришћанске вере, свети Серафим је упозоравао људе да се чувају дрских рационалистичких по-

кушаја да продру у недокучиве тајне Божје.

За дубље богопоштовање неопходно је, по речима св. Серафима, стећи у срцу свом три хришћанске врлине: веру, наду и љубав. Ове три врлине чине суштину хришћанског живота. Уз помоћ благодати Божје оне уздижу човека на духовну висину до самог неба.

Вера је основа за угађање Богу и почек так сваке врлине. Она враћа човека његовом бесмртном и блаженом извору, Богу, од којег је он грехом отпао. Хришћанска вера није апстрактно прихватање Откривења, него жива и делотворна сила која прожима целог човека. Само таква вера кадра је да твори дела хришћанске љубави. А дела вере, говори преподобни Серафим, јесу љубав, мир, дуготрпење, милост, смирење, ношење крста и живот у духу. Само таква вера може се урачунати у правду. „Мртва“ вера не спасава човека.

Хришћанска нада састоји се у уверењу да се Бог непрестано стара о нашем спасењу и да ће нам даровати обећано блаженство. Истинска нада тражи једино и пре свега Царство Божије и уверена је да ће јој Бог дати све што је потребно за привремен живот на земљи.

Трећа хришћанска врлина - љубав - већа је од прве две. „Ко воли само себе, тај не може волети Бога. А ко не воли себе из љубави према Богу, тај воли Бога“... Онај који заиста воли Бога сматра себе за странца и путника на овој земљи... Душа, испуњена љубављу према Богу, у време свога исхода из тела неће се уплашити кнеза ђаволског, него ће са ангелима узлетети, као из туђе земље према својој Отаџбини.

Која су средства за стицање трију хришћанских врлина? Најглавније је благодатна молитва. Преподобни Серафим је учио не само монахе него све хришћане: „За време свога рада, говори у себи непрестано молитву: Господе Исусе Христе, Сине Божји, помилуј ме грешнога. У почетку изговарај ову молитву само твојим умом, пазећи на сваку реч те молитве. Затим, када Господ загреје твоје срце топлотом Његове благодати, тада ће у дубини твога срца да тече та молитва непрестано, хранећи те и наслађујући. Та “Ису-

сова молитва“ је „светионик стазама нашим и путоказна звезда ка Богу“. „Ако се деси да за време молитве будеш расејан, онда се мораш смирити пред Господом Богом и просити опроштај, говорећи: “сагрешних, Господе, речју, делом, помислима и свим мојим чулима“.

Свети Серафим је нарочито упозоравао вернике од расејаности за време молитве у цркви. Он је саветовао: „У цркви за време молитве корисно је затворити очи и сконцентрисати пажњу према унутарњој области душе“. Очи треба отворити само онда када те напада сан и дремање. Тад отвори очи и гледај на свећу пред иконом. Као што сагорева свећа пред иконом Божјом, тако са сваким тренутком скраћује се живот наш, приближавајући се крају. Та мисао може да нам помогне у борби против расејаности у храму и да се пламеније молимо, старајући се да живот наш пред Богом буде налик на свећу од чистог воска, не ширећи никакав задах“.

Поред молитве, свети Серафим је препоручивао и читање Светог Писма с разумевањем.

Св. Серафим, као јеромонах, био је пастир који се старао за душе своје пастве. Његово пастирско душепастарство служи за пример непрестане борбе против греха у телу и против ђавола. Иако се на њега устремила нечиста сила, св. Серафим ју је победио мушким држањем неустрашивог борца. Зато се он удостојио да буде „сабеседник ангела“ и светионик Руске и целе Православне Цркве.

Преподобни Серафим, мада је био строг према самом себи, то није био према другима. Он није уливао страх и трепет онима који су му долазили. Напротив, он је био пун љубави, сав је сијао духовном радошћу. Љубав преподобног Серафима била је уствари Христова љубав. За њу су нарочито драги они који су немоћни и слаби. Чудотворна је моћ те љубави. Бесконечно милостив и саосећајан, преподобни Серафим Саровски жури се и данас да помогне свима ко га замоли за његово заступање и ходатајство пред Престолом Господњим. Као дивна, неугасива луча он нам осветљава пут ка Христу.

„Ж. М. П.“

ЧУВАЈ СЕ ЗАБЛУДЕ

Не дозвољавај да ти машта и осећање погаси разум. Све што је неразумно, није од Бога. Али се чувај да ти хладни разум не угаси твоје великодушје.

Нека твоје одлуке буду коначне и непоколебљиве.

Љубав према истини и стремљење ка правди - то су основни стубови хришћанског начина живота.

Главни је остварење замисли. Многи не остваре ништа зато што желе оно што не могу; а оно што могу, то не желе.

Не тежи нечему необичном; старај се да испуњаваш обичне послове са необичном усрдношћу. Бог од некога изискује и необичне ствари; али када то изискује, Он о томе јасно и категорички изражава Своју вољу.

Нека твоје стремљење буде доследно: не устреми се истовремено на многе циљеве. Ко жели да одједном погоди сто зечева, неће погодити ни једнога...

По чистоти срца остани дете кроз цео живот. По устремљености и одушевљењу за идеално добро остани увек младих; а по чврстости племените воље буди зрео муж. Старац може бити само по жељи за покојем, и то кад ти дође време.

Не веруј много у своје снаге. Кад год се колебаш запитай се, како би поступили у моме случају поштени људи. Свети ап. Павле је зато и рекао „Браћо, подржавајте мене и угледајте се на оне који међу вама примерно живе“ (Фил. 3,17).

Али, за светлост озго обратите се најпре саме Христу.

*Митрополит
Јосиф Варненски*

Посети Авва Евперије у почетку свог монашког живота једног старца и рече му: -Авво, кажи ми слово, како да се спасем?

А он му рече: -Ако желиш да се спасеш, кад идеш некоме у посјету, никада не говори први, док те не упита. Њему се веома допадне старчева поука, па му направи поклон говорећи: Многе књиге прочитах, али такву мудрост нигде не нађох. И оде много окоришћен.

КУМЧЕ

У некаква сиромашка сељака родио се син. Сељак се обрадује и пође да тражи кума. Али, сви га одбију. Сиромашном сељаку нерадо се и за кума примају. Пошао у друго село, у путу срео некаква намерника и овај се прихвати да му буде кум. Сутрадан крстише младенца. Тек што је дете крштено, кум изиђе и оде; нису га ни запитали ко је он, нити су га после видели.

Расло дете на радост родитељима, а било је снажно и вредно, паметно и кротко. Већ дете напунило десет година. Дође светли празник Васкрса и дете запита:

- Је ли татице и мајчице, где живи мој крштени кум? Хтео бих отићи да му честитам Васкрс.

Родитељи не знадоше да му кажу и кумче пође путем. Ишао је пола дана и сретне путника.

- Како си, мали? Куда ћеш, ако Бог да?

Исприча дете кога тражи и куда иде. А путник ће на то:

- Ја сам твој крштени кум.

Обрадова се дечко, пољуби се и поздрави с кумом; па га позва да наврати њиховој кући у село. Не могаде кум, него рече да он њему сутра дође.

- А како ћу те наћи, куме?

- Па, ето овако: пођи на исток сунца, иди све право док не стигнеш у једну шуму и усред ње на пољаницу. Седни на ту пољаницу, одмори се и гледај шта ће тамо да буде. Кад изиђеш из шуме, видећеш један врт и у врту дворач под златним кровом. То је моја кућа. Приђи капији, ја ћу те тамо срести.

Ишао је дечко као што му је казао кум. Ишао и ишао док не дође у шуму. Изиђе на пољаницу и види на сред ње бор, а на бору обешен дубов маљ, тежак преко стотину ока, а под маљем стоји корито меда. Тек што је помислио дечко шта ће му маљ и корито меда, нешто стаде да се крши по шуми и он спази како наилазе медведи: напред мечка, за њом медвед, а за њима троје мечића. Гурну мечка нос у мед, позва мечиће и навалише на мед. Заљуља се онај обешени маљ, врати се назад и удари мечиће. Мечка то виде и удари маљ шапом. На то се маљ поново врати и удари мечиће. Замумлаше мечићи и одскочише од корита. Ровну мечка, дохвати обама шапама онај маљ изнад главе и баци га од себе даље. Маљ узлете високо, притрча кориту медвед, завуче њушку у мед и стаде цократи. Стадоше се и други приближавати кориту. Они још не стигоше, а маљ се поврати

и свом тежином удари медведа по глави и умлати га. Сад стаде мечка да робе још јаче него малопре и дохвати ону маљину, па је баци из све снаге у вис. Маљина је узлетела, застала па се вратила и ударила свом тежином мечку по главурди. Мечка се прврте и липса, а мечићи побегоше оданде.

Зачуди се дечко и пође даље. Прилази великом врту и у њему види високу палату са златним кровом. Код капије стоји кум и осмехује се. Поздрави се с кумчетом и уведе у врт. Ни у сну дечко такве лепоте није видео. Кум уведе кумче и у дворач. Дворач је био још лепши. Проведе га кум по свом одајама, не зна се која је од које дивнија и веселија; и доведе га до једних запечаћених врата.

- Видиш ли ова врата - рече кум? - Браве на њима нема, само печати. Она се могу отворити али, ја ти то не велим. Живи ту и шетај куда хоћеш и како хоћеш, само на ова врата не улази. А ако и уђеш, а ти се сети шта си у шуми видео.

То рече кум и оде. Остаде кумић сам и стаде живети. И тако је био весео и радостан да му је изгледало да нема три сата од како је ушао у двор, а оно прошло много више. Онда приђе кумче запечаћеним вратима и помисли: „Зашто ли је кум рекао да не улазим у ову одају? Дај да видим шта је тамо“. То рече, гурну врата, пукоше печати и кумче уђе унутра. Одаја лепша и већа од свих, а на средини златни престо. Узиђе кумче уз степенице на престо и седе. Опази поред престола скиптар и дечко га узе у руке. И тек што је узео скиптар ишчезнуше сва четири зида. Кумче погледа око себе и виде цео свет и све што људи у свету раде. „Дај - помисли дечко - да видим шта се код нас код куће догађа, да ли је добро код нас тоје родило?“ Погледа на своје поље и виде где стоје крстине. Кад спази како се прикрада лопов. Криво беше кумчету, па викну:

- Бабо, на пољу снопове краду!

Пробуди се његов отац ноћу па вели: „Приснило ми се као да ми снопове краду“. Узјаше на коња и пође. Дође у поље, спази Василија лопова, сазове сељаке, те истуку Василија, вежу га и поведу у тамницу.

Погледа кумче још на своју мајку и спази где она спава, а разбојник ушао унутра, дохвати секиру и замане њоме на мајку да је убије. Кумче није могло да се уздржи него потегне сикиром, удари разбојника право у слепоочницу и убије га.

Тек што је кумче убило разбојника, кад се зидови саставише опет као што су били. Врата се отворе и уђе кум, приђе своме кумчету, узе га за руку, сведе га с престола па му рече:

- Ти ниси послушао моје наредбе и много си увећао зло на свету; да си само још један сат седео на престољу, искрварно би половину света.

И кум уведе опет кумче на престо и узе скиптар у своје руке. И опет нестаде зидова. И рече кум:

- Погледај шта си урадио. Василије је одседео годину дана у тамници и научио се тамо свим злочинима. Гледај, он је већ од твог оца шест коња украо и кућу му запалио. Ето шта си свом оцу учинио. А сад види шта си о мајке учинио.

И виде кумче своју мајку како плаче због грехова својих и говори: „Боље да ме онда разбојник убио - не би толико грехова учинио“.

Показа кум наниже и виде кумче разбојника пред тамницом. И рече му кум:

- Овај човек је девет душа погубио; требало је сам своје трехе да окаје, а ти си га убио и на се примио све његове грехе. Ево шта си од себе учинио. Кад је мечка први пут маљину гурнула, само је мечиће узнемирила; кад је други пут гурнула, медведа је убила, а кад је трећи пут гурнула сама је погинула.

И поучи кум своје кумче како да искупи своје грехе и рече:

- Иди право на исток сунца. На путу ћеш сретати људе и научи их томе што знаш. Четвртог дана у шуми ћеш наићи на ћелију и у ћелији старац. Учини све што ти старац каже и опростићеш се својих и разбојничких грехова.

И послуша кумче и отиде. Ишао и ишао и дошао у поље. На пољу израсло жито - добро и густо. Види кумче где је ушла кравица у жито. Видели је људи па стали да вичу и да је гоне с једног краја на други. Уплашила се кравица и никако из жита. Кумче посаветова сељаке да изиђу из жита, па нека сама домаћица зовне своју кравицу. Људи то послушају. Приђе жена, позва умиљато кравицу, ова диже уши, слуша и слуша, па потрча жени. И сељацима било мило, и жени мило и кравица весела.

Пође кумче даље. „Видим ја - мисли он - да се зло злим умножава. Није могуће зло злим лечити. А чиме да се лечи, не знам. Да кравица није послушала газдарицу, како би је истерали?“

У некој кућици замоли да преноћи. Виде жену како је опрала сто, па почела да га брише прљавим утирачем. Једна се прљотина скида, друга се већа хвата. Најзад рече кумче: „Па испери прво ту крпу, па онда бриши њоме сто“. Учини домаћица како јој би речено и брзо опрала сто.

Сутрадан виде кумче како сељаци праве обруче. Обрћу, а обрчу се не праве. Погледа

боље и виде како у сељака кружи цело дрво јер нигде није учвршћено.

- Па зашто, браћо - рече кумче - прво не утврдите то седиште, него се и оно креће заједно с вама?

Послушају га сељаци и посао им одмах пође за руком.

Кумић опет ишао даље, ишао и дошао до чобана, а они ложе ватру. Узели сухе гранчице, запалили па и не чекају да се суво грање распали, него набацали озго сирово, оно почело да пишти и ватру погаси. Дуго су се тако мучили док им кумче не рече:

- Немојте хитати са сировим грањем док се суво добро не распали. А кад се суво разгори, онда сирово мећите.

Чобани тако и учине и распали се велика ватра.

Ишао кумић и даље и дошао у некаку гору. У гори виде ћелију и у ћелији старца. Старац га лепо примио и кумић му испричао како је велики грешник и како је још и туђе грехе на себе навалио.

- Разумео сам ја - вели кумче - да се зло злим не може искоренити, а не знам како треба да га лечим, па те молим, научи ме.

Одвео старац кумче у шуму, рекао му да пресеке мало дрво на троје, па да спали пањеве и осташе само три огореле главуде. Онда нареди старац кумче ту да закопа сваку од три главуде до половине и да сваког дана доноси у устима воду из реке и залива их. Учини кумић све како је старац казао. Онда ће старац:

- Е, лепо. Кад се све три главуде приме и из њих израсту три јабуке, тада ћеш дознати како ћеш у људи зло истребити, тада ћеш се и од грехова опростити.

Кумић почео да ради како му је старац рекао. Уморило се кумче, било је гладно, пође у ћелију, кад тамо старац лежи мртав на клупи. Разгледао кумић, нашао мало сувог хлеба и мало се прихватио, нашао и ашов и почео старцу раку копати. Дознадоше људи да је старац умро и благословише кумића да остане на његовом месту. И остаде кумић да живи где је и старац живео. Пола дана је носио воду у устима и заливао огореле пањине, а другу половину одмарао се и свет примао.

Седи он тако једном у ћелији, и чује иде човек на коњу и пева. Заустави га кумић и запита ко је.

- Ја сам разбојник - одговори он - идем по шуми, срећем људе и убијам, и што се више људи наубијам, то веселије песме певам.

Уплаши се кумић и помисли: „Како ћу сад у таквом човеку зло искоренити?“ Најзад рече разбојнику:

- Овде мени долази свет, не да се хвали својим злочинима, него да се каје и да се моли за своје грехе. Покај се и ти, ако се Бога бојиш; а ако се нећеш покајати, иди одавде и не одвраћај народ од мене.

- Не бојим се ја - вели разбојник - Бога, а ни тебе нећу послушати. Убио бих те, али ме мрзи руке да прљам.

Попрети тако разбојник и оде.

Заливао кумић огореле пањеве, па се врати у ћелију да се одмори; седи, гледа на путању да ли ће народ да се појави. Али, тога дана нико не дође. Преседео кумић сам до вечери, и би му досадно, и мишљаше он о свом животу. „Не живим ја - вели кумић себи - како ми је стари говорио. Толико ме је саблазнила слава људска да ми је досадно кад ми свет не долази и не хвали ме. Раније грехове нисам испунио, а нове сам навукао“. Помисли тако кумић, па узне бицу са хлебом и ашов, и оде даље од ћелије према понору и настани се у земуници на пустом месту.

Кумић наиђе на разбојника и овај га запита куда ће и кумић му исприча као се уклонио од света на такво место да га нико не може наћи. И опет опомену кумић разбојника:

- Ваља ти се покајати. Од Бога нећеш умаћи.

Наљути се разбојник и замахну ножем на кумића а кумић утече у шуму.

Разбојник га није гонио, само довикну:

- Двапут сам ти опростио, старче; али трећи пут убићу те.

Тако је живео кумић далеко од народа и само му је једна брига била: бојао се разбојника. Чим га чује одмах се крије... „Убиће ме“, мисли кумић „а нећу ни успети да окајем грехове“. Проживео он тако још десет година. Једна јабука расте, а остале две огореле пањине, као и пре што су биле.

Заливао кумић и даље земљу око пањева. Једном кад се вратио с посла, сео да се одмара и мисли: „Згрешио сам што сам се почео смрти бојати. Ако Бог то хоће, нека и смрћу своје грехе окајем“. Таман тако помислио он, види иде разбојник а за собом носи на седлу некаква човека везаних руку и уста. Разбојник хтеде да прође, али кумић га и не пусти, дохвати коња за узде и држи:

- Пусти овог човека.

Разбојник се наљути на кумића и замахну на њ. Али кумић се не уплаши. „Не пуштам - рече - не бојим се ја тебе, само се ја Бога бојим. А Бог не каже да те пустим; него, ослободи тог човека.

Намргоди се разбојник, истрже нож, пресеке уже и пусти заробљеника. „Одлазите обоји-

ца - рече затим разбојник - и не излазите ми други пут пред очи“.

Сутрадан дошао кумић да залива огорељаке, кад тамо а оно примио се и други пањ, избрала младица и расте јабука.

Прође још десет година. Једном седи кумић, ништа не жели, ничега се не боји, а у њему се срце радује и мисли у себи: „Колика је људима од Бога благодат! А они се узалуд муче. Кад живе, да је да живе у радости.“ И сети се он свега зла људског и како они себе муче. И жао му беше људи. „Узалуд ја тако живим - мисли кумић - требало би ми поћи међу људе да им кажем што знам“.

Тек што је он то помислио, ето ти разбојника. Беше му и њега жао, притрча и ухвати за коња.

- Драги брате, пожали своју душу! Та и у тебе је душа Божја. Мучиш се и ти и друге мучиш и још горе ћеш се мучити. А Бог те воли; још какву ти је награду спремио! Не убијај себе, брате. Помени свој живот.

Намргоди се разбојник, окрете се и само што рече:

- Остави ме!

Али кумић још јаче обгрли колена разбојника и обли се сузама. Подиже очи разбојник на кумића. Гледа га и... паде пред кумића на колена.

- Победио си ме, старче - рече разбојник. - Двадесет година сам се борио с тобом. Надвладао си ме. Нисам ја више свој. Чини са мном што хоћеш. Када си ме први пут наговарао, ја сам се само више разазлио. А почео сам мислити о твојим речима тек онда кад си ти од људи одлазио, и видео сам да ти од људи ништа не треба.

И сети се кумић тек тада да је жена опрала сто тек кад је пешкир испрала: престао је он о себи старати се, очисти срце своје и почео је туђе чистити. И рече разбојник:

- А мени је срце сасвим омекнуло тек кад си ме пожалио и преда мном се заплакао.

Обрадова се кумић и поведе разбојника оном месту где су биле огореле пањине. Кад тамо, оно и последња пањина олистала листом јабуке. И сети се кумић да су се и сирова дрва у чобана распалила тек кад се развила већа ватра. Распаметело се у њему срце, па од њега и туђе запаметело.

И обрадова се кумић томе што се грехова опростио. И све је то рекао разбојнику и умро. Разбојник га је сахранио, па је сам почео да живи и чини и учи свет како му је кумић рекао.

(народна њрича)

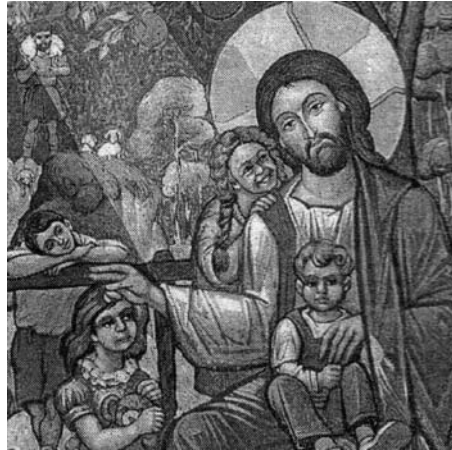
ШТА БИВА СА ДЕЦОМ КОЈА УМРУ НЕКРШТЕНА

Велики руски писац Ф. М. Достојевски у свом делу „Браћа Карамазови“ кроз уста старца Зосиме о умрлој деци говори овако: „Колико су смели и слободни такви младенци пред престолом Божјом. И нема никог смелијег од њих у царству небеском. Ти си нам Господе даровао живот, - кажу они Богу, - и тек што га угледасмо а Ти нам га одузе. - И тако смело ишту и моле, да им Господ одмах даје ангелски чин“. Ово је на уметнички начин исказана вера великог писца заснована на темељу љубави Господа Исуса Христа према деци. Господ каже: „Пустите децу нека долазе к мени, и не браните им, јер је таквијех царство Божје.“ (Мк. 10, 14) Те Господње речи апострофирају се у молитви „Господе Исусе Христе Боже наш...“ која се чита на опелу деце, али се одмах указује да се то односи на децу рођену од воде и духа, односно, крштену, док судбина некрштене деце остаје тајна у дубини Промисла Божијег. У Светом писму се о томе не говори, али Господ, по своме човекољубљу преко светих Отаца открио је онолико колико нам је потребно.

Прво мишљење, да таква деца трпе муку, мада најлакшу, заступа Блажени Августин. Разлог за овакво строго мишљење треба тражити у његовом схватању првородног греха: „Требало је да сви људи буду осуђени због природног греха, и та би осуда била праведна.“

Друго мишљење можемо наћи код Св. Григорија Ниског, који каже: „Не треба сматрати да деца која заврше живот превременом смрћу бивају стављена у муке, а затим им бива једнако са онима који су се очистили сваком врлином у овдашњем животу. Шта више Св. Григорије вели да дете „не учинивши зло“ није задобило никакву болест духовних очију, која би ометала да не би могло видети светлост“. Слично и Св. Григорије Богослов (Беседа 40 23) каже: „А оне (који нису примили крштење или што су били деца или због преране смрти) нити ће прославити, нити ће мучити праведни Судија као незапечаћене, а незлобне, него ће више осећати штету него што ће им се чинити, јер није самим тим достојан награде онај који није достојан казне“. Такође и цариградски патријарх Кирило са својим синодом поводом Великог Иконома (Константина екс Иконом) који је писао у свом Катихизису да се новорођенчад не муче, изнео је 1815. године о судбини новорођенчади следеће: „Некрштена новорођенчад не кажњавају се, будући чиста од хотимичних грехова, али се не удостојавају

ни небеског царства, као неочишћена Божанском бањом од прљавштине прародитељског греха и не постигла духовно обновљење“. (Иконом катихиз. 15) Исправност овог мишљења потврђује и пракса Цркве дозвољавајући у случајевима нужде да могу крштавати ђакони па чак и световњаци (Требник П. Могиле 1946. г. стр. 8). Ово потврђује и 45. правило Никифора Исповедника. Због важности, наиме, тајне крштења и неопходности за улазак у царство небеско, број вршилаца се про-

Христос и деца

ширује на све оне који су крштени, а знају да правилно изврше радњу и изговоре молитву. Неопходни „разлог и оправдање овога, што немамо ни код једне друге тајне, је у томе, што је крштење главни услов за наше спасење према речи Спаситеља: „Ако се ко не роди водом и Духом, не може ући у царство Божје“. (Јн. 3,5) Када, дакле, према томе спасење човека зависи од крштења као неопходног услова, то се мора пружити свакоме човеку где год се он налазио и могућно да се може крстити“.

Овом васељенском поимању Цркве треба додати и мишљење Св. Исидора Пелусиота који, расправљајући о узроку „због кога се новорођенчад будући безгрешна крштавају“ сматра да она у крштењу „спирају прљавштину која је природно дошла преступом; али карактерише овај разлог мање важним, а највећи значај ставља на то што крштењем „нашој природи много се више даје благодати“ јер кроз Христа „не примам само лек одговарајући нашој болести него и лепоту и част и славу и

достојанство“. Исти свети отац каже: „Узевши на себе природу људску, али не подвргнувши се падовима људским, Господ је роду људском повратио првобитну красоту и у самој природи уништио силу проклетства“. То потврђује молитвена распеваност свете Цркве, јер Господ Исус Христос доноси благослов свеколикој природи људској и постаје „разријешеније кљатви“ и као једини моћан, вратио човека у првобитно постојање. Отац православља, Св. Атанасије о томе мисли да Богочовечанским спасењем људска природа се враћа у своју некадашњу безгрешну Богочовечанску лепоту. „Господ во царисја, в љепоту облечесја“ (Пс. 92,1). Господ се „као безгрешан крстио, да би онима који се крштавају подарио божанску благодат и достојанство“, каже Св. Кирил Јерусалимски.

Постоји свеопшта грешност и нико није слободан од ње макар и један дан поживео на земљи.

Света тајна крштења је неопходна за спасење „јер ко се не роди водом и Духом не може ући у царство Божије“. Њена неопходност је последица свеопште грешности.

Деца која умру некрштена не бивају кажњена јер немају хотимичног греха, али не бивају ни награђена јер су у власти првородног греха. Чак „Бог показује симпатије према онима који нису остварили на делу наклоност греху наслеђену од прародитеља“. Ако нема слободе избора не може бити греха, а самим тим и казне. У овом случају је баш тако. Разуме се да се ово односи само на децу, а не и на одрасле који нису крштени. Они су већ лично одговорни.

*свешт. Милушин С.
ТИМОТИЈЕВИЋ, ироф.*

Мислим да не можемо изједначити децу некрштену, умру после рођења, са децом убијеном пре рођења - абортираним. Док је код првих постојала, макар и најмања могућност крштења, која је нечијом кривицом пропуштена, дотле код других те могућности није ни било. Можда ће им Господ такву смрт урачунати у крштење крвљу јер, како нису свесно пострадали за Господа Исуса Христа, ипак су пострадали за дар Божији - живот и заповест његову о рађању.

(I Мојс. 1,28).

ДУЖНОСТИ КУМОВА

Приликом крштења детета, кум се у његово име одриче Сатане, сједињава се са Христом и исповеда веру Православне Цркве уместо детета. Зато је кум за нас најближи духовни рођак кога имамо после наше породице. Али као што „племство обавезује“ тако и кумство обавезује пред Богом и пред људима, јер кум има за дужност да васпита своје кумче у духовном животу. У стара времена кум је био обавезан да се стара о своме кумчету ако би његови родитељи умрли. То духовно сродство између кума и кумчета веома је значајно, јер обавезе кума нису само друштвене и економске. Неки мисле да се одговорност кума своди једино на држање детета приликом крштења и присуствовање као сведока на венчању. Некада је био обичај у малим градовима да понеки богаташ крсти и по стотину деце само да би касније имао гласачку машину. На жалост, и православни родитељи су тражили богатије и угледније људе за кумове из финансијских побуда. Данас, међутим, православни би требало да траже за кумове - ако их већ немају од старине - људе који иду често на причешће и који истински живе по учењу Православне Цркве.

Не смемо заборавити ни обавезе које кумче има према своме куму. Оно треба да приликом сусрета са кумом да га топло поздрави (у старо доба целовала се рука куму), да му честита крсну славу, Божић, Ускрс, да иде са њим на Литургију нарочито на велике празнике, и поклони који се размењују међу њима не би требало да буду новчане природе, него да имају верски карактер.

Духовно сродство створено кроз свету тајну крштења и кроз свету тајну венчања треба да се започне и усаврши кроз свету тајну причешћа. Хришћани постају права браћа и сестре у вери једино кроз Евхаристију. Приликом причешћивања ми постајемо једно у Христу, и стога наш политички и друштвени положај ту више уопште није важан. Не постоје веће и узвишеније споне него духовне споне у Христу. Искрено говорећи, много су нам духовно ближи наши парохијани православни верници него наши рођаци по телу који се не причешћују заједно с нама.

О. В.

О ВЛАДАРИМА

Знајте, љубазни, да због наших грехова сналазе нас разне беде као: земљотреси, разне елементарне непогоде, болести, ратови, побуне због којих и невини страдају. Све то долази отуда што се ми не покоравимо Божјем закону. Бог нам је даровао слободу, а ми злоупотребљавамо ту своју слободу. Неумерени у пићу и јелу ми скраћујемо свој век, навлачимо разне болести на себе, па их преносимо и на своје потомство. Зато је Спаситељ рекао: „Чувајте се да ваша срца не отежавају у ждерању, пијанству и бригама овога света, и да вам смртни час не дође изненада“ (Лука 21, 34). „Због похлепности, среброљубља, властољубља, сластољубља, охолости и честољубља и јављају се међу људима разни начини живота, а због задовољења страсти и настају разни пороци: разврат, блуд, убиства, непокорност старијима, непотовање власти, мржња, завист, пакост. У борби против страсти обуцимо се, браћо, у Божје свеоружје, а то су: милост, кротост, доброту, трпеливост“ (Кол. 3,21).

Ко није милостив и дарежљив према своме ближњему, како може да захтева од Господа Бога да буде милостив и дарежљив према саможивцу; зар није речено: Благо милостивима, јер ће бити помиловани!?

Знајте да све нас очекује Страшни Суд, где сви треба да дамо одговор за своја дела. Бог је милосрдан али је и праведан; не могу се грешници уздати у његово милосрђе, Божји суд према немилосрднима биће без милости. О томе се јасно говори у Светоме Јеванђељу из речи праоца Аврама упу-

ћене богаташу: „Опомени се да си ти примио своја добра у своме животу на ономе свету, а Лазар зла, сад се он теши, а ти се мучиш“: Чувајмо у чистоти своја тела, јер су она Божјих храмови наших душа; строго пази да својим прљавим и поганим делима не разрушиш свој храм. Моли се непрестано Богу, јер шта је молитва до нашег разговора с Богом, преко ње ми се поверавамо Богу, њоме се уноси душевни мир; молитва треба да буде света и искрена, а таква ће молитва да нам отвори рајска врата. Подражавајте светитеље, јер су они наши молитвеници и заступници пред престолом Свевишњег. Ако у животу имаш завођу Божји закон нећеш се плашити смртог часа, већ ће ти бити радост што из овога света пуног зала прелазиш у нови свет у вечно царство, где влада вечна доброта, правда и истина. Поменућу и Страшни суд на коме ће праведни Судија свакој души доделити награду или казну тј. према делима која је она учинила за време свог земаљског живота: и тада ће праведницима доделити вечно блаженство, а грешницима вечне муке.

Св. Јефрем СИРИЈАНАЦ

У степи руској један раскалашни син привеза своју мајку пред шатор, а он под шатором пијанчаше са поквареним женама и људима. У том хајдуци наиђоше и видевши мајку везану рекоше да ће је осветити одмах. А везана мајка викну иза гласа и тиме даде несрећном сину знак да је у опасности. И син се спасе, а хајдуци место сина исекоше мајку.

О ФАНАТИЗМУ

Фанатизам је спремност на употребу насиља у наметању свог убеђења. Највише је било фанатизма у верским ратовима. Православна Црква уважава слободу савести, и зато никада није имала насилничку установу - инквизицију. Она је увек разликовала јунаштво мученика који су умирали за своју православну веру, с једне стране и убиствени фанатизам насилника, са друге стране.

До недавна, у нашој Цркви, у Недељу православља, ђакон је гласно читао „синодик“, одлуку Седмог васеленског сабора у којој се анатемису лажна учења против поштовања Светих икона.

Неким се чинило да је изрицање анатеме нека врста фанатизма, и да је то „застарело“ у овом добу „екуменизма“. Међутим, треба објаснити народу који не зна грчки да „анатема“ не значи „проклетство“. Грчка реч „катара“ значи „проклетство“, док „анатема“ значи „издвајање“, „искључење“ „недодиривост“.

Видимо да и у светом Евангелију нема компромиса између истине и неистине, између светлости и таме. Тако свети Јован Богослов, апостол љубави, пише „Ако неко долази к вама и не доноси ово учење, не примајте га у кућу и не поздрављајте се, јер ко се поздравља с њим учествује у његовим злим делима“. (II посланица Јованова 1:11-12). а и свети апостол Павле пише: Ако би ја или ангео с неба проповедао вам некакво друго Евангелије него ово које смо вам ми проповедали, нека буде анатема“. Ни сам Господ Исус Христос није правио „екуменски“ компромис са неправославним Самарјанима, када је рекао жени Самарјанки: „Ви се клањате

ономе кога не знате; а ми се клањамо ономе кога знамо“ (Јован 4:22).

Значи, ми православни треба да знамо да анатеме, бачене против верских заблуда ван Православља, не извиру из фанатизма, ни мржње, нити нетрпељивости него из дубоке забринутости и братске љубави према онима који су се удаљили од истините Ве-

ре. Свети Јован Златоусти то јасно каже за све векове: Ја сам подигао оружје у одбрану Вере „да разорим логиком Евангелија јеретичке мудролије у сваку горду уображеност која се диже против познања Бога (2. Коринћанима 10:4-5). Ја нисам потегла ово оружје да пролазим и оборим на земљу своје противнике, него да их подигнем, јер су они већ немоћни лежали на земљи. Јер ово моје духовно оружје има истовремено моћ да порази упорнога и да подигне онога који има памети да чује. Ово моје оружје не задаје ране, него лечи оне који су болесни. (О непојмивости суштине Божије, Беседа 1., 39).

О. В.

О ГОРДОСТИ

У Светом Писму пише: Бог се противи гордима, а смиренима даје благодат.

Свети Антоније Велики учио је монахе око себе: Сви су греси мрски пред Богом, али од свих најмрскији је гордост срца.

Горди човек воли једино самога себе, живи само за себе и удаљава се од Бога. Душа гордога је бесплодна пустиња. Ум његов - исушено корито реке по којем не тече више вода живота.

Љубав према Богу и ближњем даје мир, радост и спокојство у души, док међутим себичност рађа у души страх, неспокојство, злобу раздражење.

Себељубиви човек ужива у сазнању своје даровитости, своје ванредности и учености. „Ја нисам као остали. Ја сам друга чији“ тако мисли о себи човек заражен гордошћу.

Људи који пате од гордости не само да не могу смирено да поднесу лажну оптужбу против њих, него губе равнотежу чак и кад им се укаже с правом на њихове грешке. Ако им се упуту и најмања критика они кипе од гнева и желе да се освете. Значи, тек је онај слободан од гордости ко с радошћу прима критике, потсмехе, укор и неувиђавност према њему.

Може имати лепоту тишине и смирења у души само онај који не осуђује ближњег, него осуђује самога себе. Треба молити Христа Бога да нам отвори духовне очи да видимо сву дубину нашега пада и удаљености од Бога, - све због гордости наше, којом ми вређамо Светога Духа и ближње своје.

Треба да идемо за Христом, који је рекао: Научите се од Мене, јер сам Ја кротак и смирен срцем, и наћи ћете мир душама вашим. (Матеј 11, 29).

Владимир И.

О ВОЉИ БОЖИЈОЈ

О тајни усаглашавања воље човекове са вољом Божијом. Основна идеја књиге изражена је у окретању сунцокрета према Сунцу, што представља окретање човека према Богу. Наше Сунце је воља Божија. Сунце се понекад не види од облака али сунцокрет је ипак окренут према сунцу. Тако и наша љубав према Богу као Сунцу треба да буде јака да би и наша воља била јака и извршавала заповести Божијих.

У 1. глави се говори о Промислу Божијем: све у овом свету се дешава по вољи Божијој, чак и оно што је наизглед зло (болести, невоље и др.), све - сем греха. Грех не настаје по вољи Божијој, него из побуне палих ангела и из самовоље човекове. А човекова страдања - као последица греха - Бог је допустио у циљу поправљања човековог. Бог не кажњава него очински кара. Карање Божије извире из љубави Божије. Бог, у својој љубави, може чак да промени зло које је ђаво нанео људима у добро за њих, ако то смирено подноси као свој крст. У томе се састоји велика тајна Божанског Домостроја.

Неко би могао запитати: ако је тачно да нас све невоље сустижу по вољи Божијој, зашто бисмо се ми онда противили Његовој светој вољи? Онда не треба да узимамо лекове када се разболимо, нити да дајемо оружани отпор освајачу, нападачу на нашу Отаџбину. Св. Павле нам даје одговор: „Не треба размишљати о тим стварима без целомудрија (то значи, не треба мислити по начину овога света, него по смиреном увиду у виши поредак Промисла Божијег) (Рим. 12, 3).

Дакле, тачно је да су невоље и ратови допуштени вољом Божијом, али то не значи да се ми не морамо борити против нападача, нити да не узимамо лекове када се разболимо. То је јасније, на пример, у болести. Ако је болест настала по вољи Божијој ми не знамо намеру Божију, дакле, природно је да болесник мора да прибегне различитим средствима за исцељење своје болести. Међутим, ако се он не излечи, онда треба то да прихвати као вољу Божију и да подноси ту дуготрајну болест. Чак и ако та болест треба да траје до смрти, неће бити против воље Божије узимање лекова као олакшања и утехе. Нема, дакле, греха у самоочувању, у одбрани живота.

Св. Јован Тоболски

„НЕУСЛИШЕНЕ МОЛИТВЕ“

Зашто Бог не испуњава сваку Молитву којом се ми обраћамо?

Сваком вернику је познато оно стање напестости када нас лично или наше рођаке задеси нека невоља или болест. Одмах се молимо Господу да све те тегобе отклони и да би Господ што пре испунио нашу прозбу ми Му се заветујемо на велика лишавања и на жртве захвалности... Ако се та наша молитва убрзо испуни, ми смо веома радосни и благодарни Богу. Али у противном случају, када молитва није донела очекивани плод, када Господ није услишио нашу молитву?

Многи су доживели оно тешко осећање напуштености и самоће, када се чинило да је Господ „морао“ притећи у помоћ, а Он „није притекао“, иако је молитва била искрена и топла... Онда се неки у својој савести буне и рођу у себи, па кажу: Сам Господ је обећао да ће испунити молења наша, рекавши: „Иштите, и добићете... куцајте и отвориће вам се“ (Матеј 7:7). Зар Господ може да не одржи своје обећање? Не, то никако! Тако не сме да мисли православни хришћанин.

Бог, као наш Небески Отац, воли свакога од нас више него што земаљски отац воли свога сина. И управо у тој Његовој љубави налази се кључ за разумевање тајне зашто је једна молитва испуњена, а друга није.

Често мала деца са сузама и виком траже неки поклон од својих родитеља. Али родитељи, баш зато што воле своју децу, нежно их убеђују у неостваривост или штетност онога што траже. Но деца, не схвативши разлоге старијих, упорно траже да им родитељи испуне жељу. И ми, одрасли, често лично пред Богом на такву размажену децу... По свом незнању, као деца, тражимо од Бога оно што нам није неопходно и корисно. Није случајно св. Јаков написао: „Иштите, и не добијате, јер зло иштите“ (Јаков 4:3).

Услов да би Бог испунио нашу молитву је овај: човекова воља мора да се поклопи са вољом Божијом. А шта је воља Божија у односу на нас? Господ жели „да се сви људи спасу и достигну у познање истине“ (1 Тим. 2:4). Али пут ка спасењу, по речима Доброг Пастира Христа, води управо кроз те болести и тегобе, које ми желимо да избегнемо. Међутим, све те недаће су потребне за преображај и каљење наших душа, јер у духовној борби стра-

дања узводе душу на виши степен достојанства.

Значи, главни разлог да наше молитве „није чуо Бог“ - је несклад између наше воље и воље Божије.

Али постоји и други разлог: често нисмо морално достојни ни да се приближимо Богу са било каквом прозбом. Чак и ако је та прозба у складу са вољом Божијом!

Св. Јован Златоусти објашњава да се морамо подићи на високи степен моралне чистоте да бисмо добили оно што тражимо у молитви. И заиста је наиван и недорастао сваки онај који, немајући моралну базу, захтева од Бога да му одмах испуни све жеље.

Тачно је да је Господ увек спреман да испуни свакију молитву, али ми, на жалост, нисмо увек спремни ни достојни да Његов дар примимо. Зато је у Светом Писму речено о грешницима: „Тада ће викати ка Господу, али их неће услишити, него ће сакрити лице Своје од њих“ (Михеј 3:4).

Зато, када се молимо Богу и било шта да иштемо од Њега, треба смирено да додамо на крају молитве: „Ако је све ово, Господе, по Твојој светој вољи!“ И одмах покајнички додајмо: „Опрости ми, Господе, сва сагрешења моја и помози ми да очистим душу моју помоћу Твоје благодати!“

Зато, када се молимо Богу и било шта да иштемо од Њега, треба смирено да додамо на крају молитве: „Ако је све ово, Господе, по Твојој светој вољи!“ И одмах покајнички додајмо: „Опрости ми, Господе, сва сагрешења моја и помози ми да очистим душу моју помоћу Твоје благодати!“

Зато је велики руски духовник, епископ Игнатије Брјанчанинов, говорио: „истинска молитва је глас истинског покајања“. А епископ Теофан Затворник је дао свима који се моле овакав савет: „Када у молитви иштемо од Господа било какво земаљско добро, треба одмах уз то да додамо: Ти видиш, Господе, ако је то корисно за моје спасење, онда ми то дај“.

Таква обазрива и мудра молитва не само да ће бити испуњена, него ће нам она бити од помоћи у моралном очишћењу и у постепеном остварењу хришћанског идеала - сједињена са Богом.

Ей. Пимен

ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС БИО ОД СВОЈЕ 12-ТЕ ДО 30-ТЕ ГОДИНЕ?

Свети евангелисти у свом описивању земног живота Господа Исуса ништа не говоре о периоду између Његове дванаесте и тридесете године. То је многим дало повода за разна нагађања. Неки су чак почели да испредају роман о томе како је то време Христос провео у Египту, или у Индији, где је тобоже изучавао тамошње науке и вештине магије... Против ових измишљотина говоре јасне чињенице.

Пре свега, треба рећи да евангелисти нису имали за циљ да опишу цео Христов живот, него да укратко изложе Његово јавно служење (Дела Ап.) и да обележе само

најглавније моменте Његовог детињства: рођење, обрезаше, доношење у Храм (Срећење), бегство у Египат, и случај када је као дванаестогодишњи дечак разговарао са вероучитељима у Храму јерусалимском.

Св. Матеј бележи да је Христос провео Своје детињство у Назарету. Ту је провео и младост, повинујући се родитељима (Лука 2:51). Једно време је живео и у Капернауму, који је сматран за Његов град (Мат. 3:13). Христос је био познат

својим суграђанима. Они су добро знали Његове укућане и сроднике (Мат. 13:56; Марко 6:3). Они су знали да Христос није ишао у школу, да није изучавао Свето Писмо код рабина. Зато су се они и питали у чуду: „Како Овај зна књиге, а није се учио? (Јован 7:15).

Да је Христос уопште учио нешто у иностранству, видела би се нека сличност. Међутим, Он је проповедао Своје, ново учење. Он је дао нову заповест „да волимо један другог као што је Он волео нас“ (Јован 13:4), а та Његова љубав је несебична и жртвена зато је додао: „од ове љубави нико веће нема, да ко душу своју положи за пријатеље своје“ (Јован 15:13). Ако је Христос уопште нешто узајмио, онда је то из Старог Завета, дакле из домаће, а не из индијске литературе.

Што се тиче Христових чудеса, нарочито Његових исцељења, она немају ништа заједничког са „чудесима“ индијских јогина, ни са опсенама египатских чаробњака. Христова чудеса су излив Божанске моћи и имају за циљ вечно спасење душе и тела. Мађионичари се размећу са својим триковима, а Христос твори чудеса више у тајности и ненаметљиво. Када је цар Ирод тражио од Њега да начини некакво чудо. Христос је то одбио (Лука 23:8). Чинио је чудеса само у атмосфери вере и да јави Божанску састрадалну љубав.

Значи, Христос је провео Своју младост и све до Своје тридесете године у Назарету и Капернауму где је радио дрводелски занат, чекајући „Своје време“ када се јавио пред људима као Месија. Њему, као Сину Божијем, нису биле потребне земаљске школе, јер је Он добио Божанско СВЕЗНАЊЕ од Оца свог Небеског.

*Макаријољски
Епископ др. Николај*

ЛЕПОТА ЋЕ СПАСТИ СВЕТ

Хришћани треба да буду „со земље“ да се њихова духовна љубав изражава кроз савладавање своје себичности и самољубља. То је благодатна љубав Христова. Врховна врлина и савршенство хришћанске љубави испољава се као лепота Бога у светом човеку. Та лепота Духа Светога зрачи у самом начину хришћанског живота, у делатности искрених хришћана, па чак и у ликовима светаца, који сијају посебном светлошћу. Али ту духовну лепоту човек постиже кроз пост и молитву, кроз аскетику. За свете оце аскетика није била сматрана за науку, па чак ни за духовни рад над самим собом, она је сматрана за „уметност над уметностима“... И заиста, аскетика не изграђује само „доброга“ човека него духовно „лепога“ боголикога човека. Свети подвижници имали су не само врлину доброте (коју су поседовали и многи други људи, који се нису бавили аскетиком) него и дар задивљујуће лепоте; то су биле личности озарене Божанском светлошћу одозго, што је недоступно за телесне људе осредње доброте.

Зато је велики руски писац Фјодор Михаилович Достоевски, као верни син православне Цркве, могао да напише ову чувену поруку:

Лепота ће спасити свет.

Духовна лепота човека, као знак у њему дејствујућег Светога Духа, израђује се у Цркви. То се постиже употребом дарова Светога Духа, нарочито светим тајнама, које постоје једино у Цркви. А врховна тајна над тајнама је свето Причешће.

М. Алексеј

Један француски светитељ запитоа је неког сељака зашто сатима седи у цркви кад се не моли. Сељак је одговорио: „Бог гледа мене, ја гледам Њега и обојица смо задовољни што смо заједно“. Ето тај човек је научио да разговара с Богом, а да при том не наруши речима тишину интимности. Ако то постигнемо онда се можемо молити и на било који други начин.

СИЛАЗАК ИСУСА ХРИСТА У АД

- Свети апостол Петар назива „затвор“ оно место где су се налазиле све душе умрлих људи од Адама до светог Јована Крститеља. Он је избегао реч „пакао“ и „рај“, јер је рај био отворен тек на Велики петак када је Својом смрћу Христос победио смрт. Први који је ушао у рај био је покајани разбојник коме је Господ на Крсту рекао: „Данас ћеш бити са Мном у рају“ (Лука 23, 43).

До силаска Христове душе у Ад праведне и светитељске душе и у томе мрачном „затвору“ осећале су присуство Божије и имале су наду у васкрсење. Када је душа Христова на Велики петак сишла у то тамно место Ада, Христос је ослободио све душе праведника из ђаволовог затвора и одвео их је у рај. Значи, после Васкрсења Христовог свака праведна душа одмах иде у рај, а Ад (пакао) је место куда иду само душе грешника.

О „рају“ и о „паклу“ може се говорити као о месту једино у том смислу што људске душе нису свуда присутне, али се не може замислити као географско место у простору и времену, пошто су људске душе бесмртне и нематеријалне.

Свето Писмо помиње само два „места“: Рај или „недра Аврамова“ (Лука 16, 22), „Небо“ или Царство Божије (Матеј 25, 34), - као место за праведнике. Спомине се још и „Ад“ (пакао), мрачни Тартар или гехена, као место неправедних који су осуђени заједно „са ђаволом и анђелима његовим“ (Матеј 25, 41).

Православна Црква уважавајући Свето Писмо и Свето Предање говори о само два места: рај и пакао. Пакао је привремен за неке душе које се тамо налазе после свог изласка на појединачни суд у четрдесети дан после смрти. Пакао је привремен зато јер ће многе душе, приликом општег васкрсења, на Страшном суду бити ослобођене и отићи у рај. Пакао постаје вечан за непокајане људе тек после Другог доласка Христовог и Страшног суда. Међутим, рај ни сада није привремен за оне душе које се у њему већ налазе. Приликом Другог доласка Христовог и њихово тело ће васкрснути и тако ће цели, душом и телом, ући у вечно блаженство вечнога раја.

Јован Мирча

КЛИНИЧКИ СПЕЦИЈАЛИСТ

Одувек је било тешко живети на хришћански начин. Свети Григорије Нисидски је говорио да је прави хришћанин веома редак човек. Јер бити хришћанин значи бити подвижник, испосник, несребичан. Сваки дан он мора да се нада, да се радује у очекивању Царства небеског. Он увек може да каже: „Ако нисам ослобођен данас, бићу ослобођен сутра“. Другим речима, хришћанин, иако је већ испуњен и ослобођен испод власти ђавола Христовом победом на крсту, он и надаље води свети рат против искушења тако да му је цео живот заливен сузама на путу ка савршенству.

Светост не припада природном човеку. По светом Кирилу Јерусалимском „Ми постајемо свети кроз благодат; постајемо свети не по својој природи него кроз причест, молитву и испосништво“. Морамо духовно непрестано стражарити и чувати се самопоуздања. Уз Божју благодат и ми сами морамо чинити напоре у чувању унутарње чистоте.

Свети Макарије Египатски рекао је о томе сликовито:

„Човек треба да обрађује своје срце као земљорадник своју њиву - са много напора и зноја, али опет ништа не вреди земљораднику ако се не појаве облаци на небу и ако не падне благодатна киша. Само света сила Божија може да искорени грех и његове зле последице. Немогуће је да човек својом сопственом снагом победи у себи склоност ка злу. Кад би он то могао, онда не би било разлога да Христос долази на свет“...

Нови Завет стално указује на неизбежност борбе са Сатаном, који је наш заклето непријатељ. Хришћани воде рат са демонима, са духовима злобе под небом. Господ Исус Христос буквално се бори са Кнезом ђа-

волским када је постио четрдесет дана и четрдесет ноћи у пустињи.

Данас је модерно да се не верује у постојање ђавола. То долази отуда што данас људи избегавају да се суоче са било којом непријатном стварношћу. Све непријатне ствари се преглуткују. Постоји завера ћутања о телесној смрти, па тако и о извору зла, Сатани.

Тачно је да се микроскопом не може видети ђаво. Али то још не значи да је еванђелски опис Сатане само бајка или мит. Јер ко год сумња у постојање ђавола, неизоставно сумња и у постојање Бога.

Највише добија Сатана када људи не верују да он постоји. Стара мудрост у рату гласи „Упознај свог непријатеља“. Ако се непријатељ прикрије, он може лакше да извојује победу. Тако и данас ђаволи се радују што многи људи не верују да они постоје. На тај начин они, као пета колоне, могу несметано да уђу у тврђаву човечанства и да изнутра разарају.

Православна Црква у оваквој ситуацији савременог човечанства мора да проповеда истину, свиђало се то људима или не. Она мора да учи своје вернике како да се бране од искомског душемрзитеља и човекоубице - Сатане. Ми морамо бити увежбани у самоодбрани против његових замки и превара, као што морамо бити убеђени у нашу коначну победу. Ђаво зна да је он већ изгубио битку са Христом Разапетим на Голготи. Хришћани треба само да жању плодове те спасоносне победе Христове на Крсту и у Васкрсењу.

Ђаво је опасан само ако му не дајемо отпор, само ако се не бранимо Крстом Христовим.

Ф. Ж.

ОТВОРЕНО ПИСМО БРАТУ

Србине брате,

Пишем Ти, јер другог избора немам. Не знам где живиш и где да те нађем.

Кажу ми да те је тешко срести, осим на улици, у кафани или на некаквом политичком скупу. Незгодно ми је да те пресрећем на улици, у кафане не залазим, а и на те Твоје политичке зборове не идем.

Не виђам Те у цркви, чујем да не славиш Крсно име, а и код других те нема о слави. Тражио бих те на радном месту, али сазнајем да си на неком „чекању посла“, ваљда си привремено пензионисан? Има, изгледа, ова држава преча посла него што си Ти; кад постане „правна“ за коју деценију - видеће шта ће са Тобом, сем ако и она не оде до тада у пензију. А и ти живиш некако старачки иако си у пуној снази: мало радиш, више шеташ, затвараш се у кућу кад почне „Дневник“, а деца Ти излазе у диско-теке и кафиће негде пред поноћ. Кад их виђаш, Србине брате?

Причају ми да си лоше воље. Стално си нешто уморан, све Ти као досадило, да ти је да одеш некуд или, ако не можеш, да Те бар оставе на миру да до миле воље гледаш телевизију! Све сам добро разумео осим ово с телевизијом?! Не знам у ком сте сродству - Твој деда никад није ни чуо за њу, али видим да једно без другог не можете.

Неко време сам мислио да си одлучио да предремаш тај један живот који имаш, па сам оћутао. Шта ћу, велим није му баш неки велики циљ, али је бар лако остварљив. Лептир живи само један дан, не може да се наигра, не зна шта ће са собом од среће што је жив, а Ти брате умиреш од досаде.

Сретао сам Те јутром, буновног и одсутног, с подочњацима.

Питам: - Шта је сад?

- Ништа - кажу ми - гледао синоћ неку седницу, а вечерас чека наставак.

- Шта ће му седница, какав ми је он политичар и ко су ти људи што заседају ноћу и препадaju народ? Имају ли уопште појма да мој брат постоји на овом белом свету и да се секира због њих?

Не знају да ми одговоре, а додуше можда ни ти не би знао.

Радовао сам се Божићу!

Божић дође - Ти не дође!

- Где је Србин, питам, шта ми је са братом, да није болестан, где станује да га обиђем?

Кад, чујем, не примаш посете!

Што?!

- Па, тако, поручио си ми: Божић је мали породични празник, објаснили Ти ови Твоји с телевизије, то је више „славље онако за укућане“ не излази се нигде, па не мора ни у цркву!

Како „славље онако“, Бог с Тобом, цео свет се радује, Васиона бруји од песме анђела, веселе се и звери по горама, а Ти?.. Спустио ролетне, закључао се са својима као да ће ваздушни напад. Разумем ја, брате, да нити Ти ви-

ђаш децу нити деца Тебе и да је ред да једном годишње будете заједно, али како то да за Божић, твоја кућа буде пуна, а Божија празна?!

После видим да Ти и то средила телевизија. Отишла телевизија уместо тебе у цркву! Лепо је и пажљиво од ње - али није лепо од Тебе. Кад Те је кум крстио, није Те онако малог, однео на телевизију, него у цркву, човече!

У зрелим си годинама, размисли и сам: оже-нићеш и удаваћеш децу, на телевизији или у цркви? Доћи ће унучад, ваља их крстити, зваћеш цркву; умреће стари родитељи - где ћеш, брате, него у цркву?

Па - иде и старост! Дуго се живело, много грешило, треба се измирити с Богом и људима, а где, ако не у цркви? И од смрти се не утече:

знаш ли где ћеш вековати, шта чека не само тебе, него и мене и све људе.

Немој ми одмахивати руком! Читај даље, хоћу да братски поразговарамо. Моје би писмо да бациш, а „Дневник“ кад гледаш четворе очи отвориш! Е, мој, брате!..

Сазнао сам да си се одао неким неприличним стварима - што су пред Богом и људима и срамота и грехота.

Не само ти, него и чељад Твоја! Кад је ко у кући болестан или ако деца не иде школа, жена ти трчи код врача и гатара. И Ти се чудиш: она редовно трчи, ви редовно побољевате, а онај најмлађи, већ ти други пут понављао!

Види и себе: ишијас си лечио и таблетама и ињекцијама. Кад није помогло, путовао си два дана до неког „исцелитеља“. Тај ти је, брате, све покупио, осим ишијаса! Набавио си и запис од неког хоће, али тек од тада поње на горе! Сад си се искривио као гудало! Е, мој Србине, дедови су нам од Турака тражили једино слободу - а ти тражиш лек!

Шта је с Тобом?

О Васкрсу Те није било у цркви, јавио си ми да си пронашао неку „своју цркву“. Да знаш да си ми најрадоснији Празник покварио. Просто не могу да верујем: прво си био комуниста, па националиста, мало уз ове на власти, мало уз опозицију - сад си секташ! Кад се све сабере и одузме - немаш два дана стажа православног Србина, човека хришћанина! То што си био два дана - Твоји стари су били целог века. Да су мењали, као ти, партије и секте не би сад представу имао чији си заправо потомак, као што ни Твоји потомци неће знати ко им је предак, ако се ти не опаметиш!

Претпостављам да си у некој од ових многобројних секти што харају Србијом и душе српске поробљавају. Претпостављам да су Ти објашњавали да и није важно ко су ти преци. Њима брате, није ни важно јер нити их имају нити их знају. Читао си ваљда ову причу о томе како су краљевић и просјак, због велике сличности заменили места: просјак доспео на двор, а краљевић међу просјацима. На двору, просјак се згрануо због пажње на коју није навикао, а краљевић прве батине још исте вечери добио од шљама у који је запао. Сироти мој краљевићу, не знам у којој си то секти, преплавиле земљу као скакавци Мисир: има јеховиста, адвентиста, сатаниста, некаквих индијских мудраца што поучавају „највеће“ знање: како да сатима гледаш у једну тачку и не мислиш ништа. ако си код њих отишао, онда си се добро

припремио зурећи у телевизор. И душа ти је добила ишијас!

Сазнао сам да се многа српска деца (дај Боже, да нису и Твоја) окупљају по кућама и становама и моле Ђаволима. Па кад си Ти зрео човек, отишао у секташе, у неку Твоју „цркву“, а деца призивају пакао, питам и Тебе и себе - какви ли ће нам тек бити унуци и прауници!

Србија ће за пола века, каже наука, бити земља претежно старих људи (опет ишијас!), а ја ти кажем да ће, ако се овако настави, њени становници бити и једини незнабожачки народ у Европи и у свету. Оно, има сада безбожничких народа - али још нема незнабожаца. Е, ти први незнабошци биће Срби, биће наши унуци и дај Боже, ако до тога дође - да се и не сећају српског млека. Неће бити у Европи дамахирије - али од Драгаша до Хоргоша простираће се нека Патагонија, Српска Република Чађ, а можда и светска сила СССР (Савез српских секташких република)!.. Сумњаш да претерујем: нимало! Зар Ти мислиш, стварно, да ће се нешто сачувати? Шта „нешто“? Српство? Православље? Како да се сачува? Па зар Ти први побегло, а неко други да чува оно до чега ни теби није стало? Што би рекао један наш писац: „Тешко гробовима на којима плачу политичари и споменицима на које они полагају венце“ Ја бих још додао: тешко народу који мисли да ће му веру и историју сачувати музеји!

У тим сектама пуно се чита Библија и тумачи на своју руку. Теби не треба ни да се много тумачи ни да се много мудрује, видећеш и сам шта је Бог радио незнабожачким народима, како их је збрисао са лица земље.

А доста смо се и ми Срби пренемагали: те били комунисти, безверници и безбожници, идолопоклонци који јуре за политиком и естрадом! Гледали смо и како нам се деца опијају и дрогирају, а ми остајали по страни бавећи се „некаквим важнијим стварима“, мучили се да ухватимо „корак са светом“, да „свет“ не примети да смо „заостали“. Стидели смо се „примитивизма“ да се Богу помолимо, а видиш ли коме се моле ови млади.

Шта кажеш? „Пусти, то је само тренутна мода“! Није, брате, ова мода је почела код Срба пре педесет година - нема моде с роком трајања од пола века!

Отпали смо од Бога и - Бог нас је поразио! Човече, отпали смо од Бога и Православља, од Светих отаца наших, од Светог Саве, светог Мученика косовског Лазара, од Крсних слава наших, од светих Владика и Монаха наших - отпали смо од Истине и пали у лаж.

А лаж је тама!

Данас смо само маса света што је ушла у тунел и на његовој средини угледала брзи воз како јој лети у сусрет. Мука је толиком народу са возом у тунелу, тешко је сваком јер ће побеснела аждаја смрвити многе без оклевања! Али шта ћеш у тунелу, народе Божији?! Зар поред толиких стаза, путева и друмова - ти изабрао да идеш кроз тунел?! Не желиш никоме да будеш сличан, и поред тога што нема никог кога ти ниси подражавао - ето, то је логика која те је одвукла у тунел! То што мислиш да има времена - нема! Воз је ушао у тунел, а излаз је затрпан. Из те јаме избавља само Живи Бог и Живи Светитељи наши предај ми и Твоје и моје

покајање, а не неко чудо коме се потајно надаш.

Србине брате, са Богом је мука ратовати! Он Ти је Видовдан позлатио, иако си Ти после причао како је то Твој највећи пораз, а све ти је измишљене победе посрамио. Устани, човече, прени се, расани, види на шта Ти личе јуче, данас и сутра! Јуче си био неко, данас си нико - сутра ћеш бити ништа!

Дрхтиш пред Миљом Вујановић - срам те било! Срце ти лупа кад читаш хороскоп! Ђаволима се молиш - а волиш кад ти кажу да си „златна пчела“ Немањина! Ти и Немања!.. Нема у Теби љубави према ближњем - ни колико воде у сувој дреновини! Нема кога ти волиш и све си учинио да Те нико не воли! Ти читаш Библију са секташима!? Па кад читаш, нађи оно место где Христос Господ каже: „Без Мене не

можете чинити ништа!“ То је рекао Теби и народу твом.

Иди - плачи! Отплачи себе пред Богом да ти сузе скину крљушт са очију. Мислиш лако ми је да те грдим? Срце ми цпащ, братом Те зовем, како да живим без Тебе - а Ти измислио „цркву“, открио Америку! Оставио си Србију без наде, без будућности, оставио је без Христа! Ко ме? Још причаш како си родољуб, ни стопу земље не даш! Боље би ти било да душу ниси дао - остала би ти и земља.

Писао бих Ти још, али биће прилике. Надам се и Твом одговору. Хоћу да те чујем, хоћу да знам шта је с Тобом. Откад си у тој секти - као да си ми у болници или на робији. Обишао бих Те, али посета није дозвољена.

Ево и Видовдана, брате! Спремам се у Цркву - на службу Божију. Идем да молим честитога Кнеза да Те спасе сараценског ропства. Не, немој мислити да сам се што наљутио и да Те не волим. Да је то - куд бих оволико трошио хартије. Само, хладно ми је око срца, бринем се пуно! Полетела ти памет, а то је код Срба најопасније, нарочито кад памет и није велика! Размисли добро о свему и пиши.

С нестрпљењем чекам Твој одговор.

Воли Те Твој брат - Благоје

*Из православног
„Благовесника“*

У једном граду живљаше богат трговац са три сина. Беше трговац вредан и гомилаше благо на товари. И кад га упиташе, на што ће му толико благо и толика мука, он одговори: „Мучим се да би синове осигурао, те да се они не би мучили“. А то чуше синови, и олењеше се, и напустише сваки посао, и по смрти оца почеше трошити благо на товари. Пожели отац да дође из оног света и да види како му синови живе без муке и зноја. И Бог га пусти, те он сиђе у свој град и дође својој кући. Но кад закуца на врата, неко непознат отвори. Упита отац за своје синове, и доби одговор, да су његови синови на робији због нерада који их је довео пијанству, и због пијанства које их је одвело свађи, и због свађе која их је одвела паликућству и убиству.

- Ах, уздахну луди отац, ја сам мислио створити рај за своју децу, међутим, ја сам им створио пакао.

Па зађе луди отац по граду и поче учити све родитеље:

- Не будите луди као што сам ја био. Из љубави према својој деци ја сам их бацио у пакао. Не остављајте деци, браћо, никаква имања. Научите их раду и то им оставите у наслеђе. Све остало, богаташи, раздајте сиротињи пред смрт своју.

ПРВИ ПУТ С ОЦЕМ НА ЈУТРЕЊУ

(Митар је добар трговац и поштен човек. Но рђаво друштво намамило га је да игра карте на велике новце. И губио је и добивао, али његова добра и ваљана жена стрепила је да му се не догоди несрећа. И једно вече би се картао до зоре. После је био брижан и ђутљив. Друге ноћи, пред саму зору, ево шта се дешава:)

Врата се отворише и мој отац уђе. Обрте се једном два по соби, па онда, не палећи свећу, скиде се и леже. Дуго сам слушао како се преврће по кревету, па после сам заспао.

Не знам колико сам тако спавао, кад осетих нешто мокро на челу. Отворим очи и погледам: пут месец гледа управо у собу, а његов паучинаст зрак пао на лице моје мајке. Очи јој затворене, лице као у каквог тешког болесника, а груди јој се немирно дижу.

Више ње стоји мој отац. Упро поглед у њу и не миче се.

Мало после приђе нашем кревету. гледа нас све, гледа моју сестру. Дође опет на сред собе, опет погледа у округ, па прошапута:

- Спавају! - Али се трже од свог шапата, и као да се окамени на сред собе. Дуго је тако стојао не мичући се, само што опазим, покатад, како му сену очи, гледајући час на нас, час на матер.

Али ми ниједно ни ухом да макнемо!

Онда он пође поребарке на прстима чивицу, а не скида ока са нас; скиде пажљиво онај сребњак, тури га под дубе, натуче фес на очи па брзо и целом ногом ступајући изађе напоље.

Али тек што се врата притворише а моја се мати исправи у кревету. За њом се диже и сестра. Као какви дуси!

Мати брзо али пажљиво уста и пође врати-ма.

- Остани код деце! - прошапута мајка, па изађе напоље.

Ја скочих па и сам поћох на врата. Сеща ме ухвати за руку, али ја се отргох и рекох јој:

- Остани код деце!

Кад изађох напоље, притрчим плоту, па све поред плота а испод вишања довучем се до бунара и чучнем иза њега.

Ноћ је била у Бога дивота. Небо се сија, месец се цапли, ваздух свеж, - нигде се ништа не миче. Онда виде бабу како се надвири над прозор од момачке собе, па опет оде даље. Стаде најзад под кров од амбара, па извади пиштољ.

Али у исти час, не знам откуд, створи се моја мајка уз њега.

Пренерази се човек. Упро поглед у њу, па блеји.

- Митре, брате, господару мој шта си то наумио?

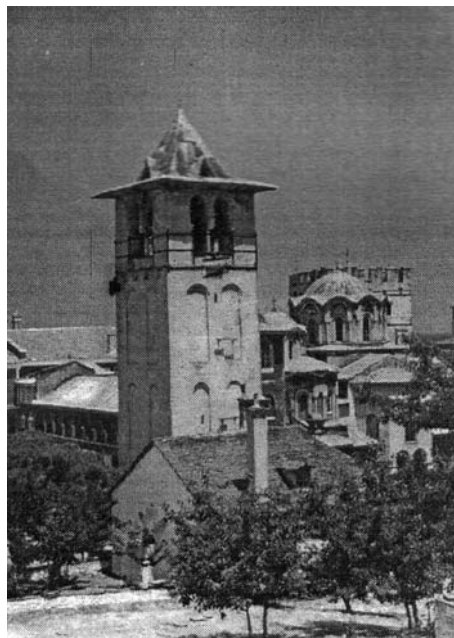
Мој отац уздрхта. Стоји као свећа, шупљим погледом гледа у моју мајку, а глас му као разбијено звоно:

- Иди, Марице, остави ме... ја сам пропао!

- Како си пропао, господару, Бог с тобом! Што говориш тако?

- Све сам дао! - рече он, па рашири руке.

- Па ако си, брате, ти си и стекао!

Мој отац устукну један корак, па блене у моју матер.

- Ама све! - рече он, - све, све!

- Ако ће! - рече моја мати.

- И коња! - рече он.

- Кљусину! - рече моја мати.

- И ливаду!

- Пустолину!

Он се примаче мојој мајци. Гледа је у очи, чисто прожиже. Али она као један Божји светац.

- И кућу! рече он, па разрогачи очи.

- Ако ће! - рече моја мати, - да си ти жив и здрав!

- Марице!

- Митре!

- Шта ти то велиш, Марице?

- Велим: да Бог поживи тебе и ону нашу дечицу. Није нас хранила ни кућа, ни ливада, него ти, хранитељу наш! Нећемо ми бити ниједно гладни, док си ти међу нама.

Мој отац као да се мало занесе, па се насло-ни лактом на раме материно.

- Марице! - поче он, - зар ти?... Загрцну се, па покри очи рукавом и ућута.

Мајка га ухвати за руку:

- Кад смо се ми узели, нисмо имали ништа, осим оне поњаве, једне тепсије и два три корита, а данас, хвала Богу, пуна кућа!

Ја видим како испод бабиног рукава кану кап, и блесну спрам месечине.

- Па зар си заборавио на чардак пун шишарке?

- Пун је! - каже отац гласом меканим као свила, а рукав превуче преко очију и спусти руку.

- Па шта ради она моја ниска дуката? Шта ће онај лежећи новац? Узми га у трговину!

- Уложићемо у жито!

- Па зар смо ми престарели људи? Здрави смо, хвала Богу, а здрава су нам дечица. Молићемо се Богу, па радити.

- Као поштени људи!

- Ниси ти неки туњез као што има људи. Не дам ја самих твојих руку за сав капитал Параносов, па да је још онолики!

- Па ћемо опет стећи кућу.

- Извешћемо нашу дечицу на пут, - каже мати.

- Па ме неће мртвог клети... Од кад их нисам видео!

- Ходи, да их видиш! рече мати, па га као неко дете поведе под руку, али ја у три корака већ у соби. Само што пришаптах мојој сестри: „лези!“ па навукох јорган на главу.

Управо њих двоје ступају преко прага, а на цркви грунуше звона на јутрење. Громко се разлеже кроз тиху ноћ, и потреса се душа хришћанска. И као талас сухо грање, тако њихов звук односи бољу и печал, кида узе таштине, а скрушена душа разговара се с небом...

- Сине! устани да идемо у цркву!...

Лаза Лазаревић

О САМОУБИСТВУ

Самоубиство је уништење јединог живота од Бога даног човеку. Неки су називали самоубиство „неопростиви грех“, „грех против Духа Светога“, јер је то грех после којег нема покајања. Нема сумње, да тај грех нарушава Божију заповест „не убиј“.

Према мишљењу психолога, узрок самоубиства је неподносиво осећање кривице или бесмислености живота које најпре води у очајање, а затим у самоуништење.

Самоубиство је резултат унија (мрзовоље), а то је страст која извире из самољубља (филавија). Само онај ко себе претерано воли може да себе и претерано мрзи, чак до самоубиства.

Малодушност је губљење наде у Бога и та безнадежност дозвољава ђаволу да убаци опаке мисли и слике у срце човека. Он вара човека говорећи му да нема никакве вредности, да га нико не воли и не сажаљева, да за њега нема среће у будућности. Ђаво ужива у нашој самозаљубљености и у нашем самосажаљењу.

Заљубљеност у овоземаљски живот и ниска уживања, животарење без Бога дају ђаволу велику моћ над човеком. Зато није ни чудо да савремени начин живот наводи на самоубиство. На жалост, увек је било таквих људи који би дигли руку на себе, било због неузвраћене љубави, због неостварене амбиције, због болести или понижења, или чак због црних мисли да је сав овај свет зао. Бог није дозволио да се на овај начин предамо у руке ђаволу, пошто нам је дао средства и моћ да упознамо Његову Истину и да будемо спасени. У Старом завету цар Саул се убио. Зато је Бог дозволио да Саулови непријатељи одсеку му главу и његово мртво тело оскрнавe.

Међутим, у ретким случајевима изгледа да је самоубиство оправдиво. Тако, на пример, Свети оци нису осудили оне девојке које су се утопиле у реци бранећи своју чистоту од силеџија... Памти се такође да су неке девојке, за време најезде дивљих варвара, убијале себе да не би пале у руке освајача. Али те девојке су се убиле понесене снагом своје вере у Бога,

што није случај за већину самоубица. Ови се сурвавају у смрт јер немају вере у Бога. Зато они лако и падају у очајање које одводи у самоубиство.

Такав пораз, уколико нам је познато, значи вечну погинутију.

Самоубиство, као и сваки грех, јесте покушај да се забораве и превиде смрт и пакао. То је главна порука Светих отаца пустињака свима вернима. Ако бисмо озбиљно имали на уму мисао о смрти и бојали се пакла, ми не бисмо вређали Бога, нити чинили оне преступе који Њему нису угодни.

О. Михаило

САМОУБИСТВО

Самоубиство није скраћење муке но продужење.

Пчела, која пребегне из једне кошнице у другу, постаје немила на две стране: немила у кошници из које је побегла, и немила у кошници у коју је добегла.

Самоубиство је покушај бекства из овога царства живота. Но бегунца ни једно царство не прима радо.

Убиство је индиректан атентат на живот, самоубиство је директан атентат на живот. Убиство је израз делимичног презрења живота, самоубиство је израз крајњег и потпуног презирања живота. Убиство је атак на човека као човека, самоубиство је атак на живот као живот.

Убиство је већ само собом једна врста самоубиства, пошто је живот твој и твога суседа један живот. Али убиством ти хоћеш да убијеш део живота, који се може бранити од тебе, док самоубиством ти хоћеш да убијеш део живота, који се од тебе не може бранити. Гле, живот у твоме суседу може се бранити од тебе, но живот у теби савршено је без одбране према теби. А убиство онога што се не брани повлачи собом казне и мучење у свим царствима живота.

СМРТ ЈЕ НЕПРИРОДНА

Смрт није природна него неприродна.

Нити смрт долази од природе, него иде против природе. Сва природа с ужасом виче: ја не познајем смрт, ја не желим смрт, ја се бојим смрти, ја ратујем против смрти.

Смрт је улез у природу.

Сва природа се костреша на тога улеза и стрепи од њега. Јер он је као лопов у туђој њиви, који не само да једе и краде плодове но уз то и ломи, крши, сече и чула из корена. И што већа пустош то за њега већа наслада.

И кад сто философија кажу: смрт је природна!, сва природа уздрхти од негодовања и виче: не, смрт није моја! Она је улез.

Глас природе није софистика.

Протест природе против смрти надживљује сва усиљена оправдања смрти.

И ако ишта васиона изражава једном непомућеном хармонијом, и без иједног изузетка у васце-ломе хору гласова, то је протест против смрти.

Када, дакле, смрт није природна, када је она неприродна и противприродна, питање је отворено: откуда смрт улезе у природу?

Ниједно царство светлости и живота не признаје смрт за своју. Она је морала увући се потајно у светове светлости, пузећи и гмижући, неосетно и тајанствено, језиво и тајанствено, из неког безданог понора, где је њој било сувише хладно и самотно.

Када је смрт лежала под зубом змије, она је сама себи била мртва. И у свету се тада није знало за добро и зло, постојало је само блаженство; нити се знало за знање и незнање - постојала је само мудрост, нити се знало за живот и смрт - постојало је само блажено - мудро биће.

Но једним случајем, страшним од најстрашнијег сна, уста змије су се отворила, а у устима отворио се и отровни зуб, и смрт је ускочила у прву природу, у природу богочовечанску. Као невидљиви црвић када се увуче у кичму, па се исправи па не осећа, те човек продужује цветати и веселити се. Па га онда човек осети као пријатан свраб, па се чеше, смеје и говори: то није ништа! Док црвић не порасте, и не намножи се, и не испуши кичму, и не направи од човека шупљу трску, која бесмислено свира тријумф лудила и - смрти.

Који доктор говори лудак са исушеном кичмом, кад овај пред њим свира као шупља трска тријумфалну химну смрти: иди, и не греш више, и бићеш здрав? Ниједан у сврту, осим ваљда онога, који је раван своме пацијенту.

Зашто онда сладуњави етичари, са сладуњавим етикама, не сликају ђавола на првој страни етике? Зашто говоре грешку: иди, и не греш више? То јест: иди, и не пуштај више прва у кичму!

Ах, како се радује црв у кичми, кад чује овакве саветнике! Заиста, радује се радощу гладнице, који има таман довољно ручка за себе и зна, да ће га појести без друштва.

БОГОМАЈКА

Пре више од 1.000 година, два подвижника - блажени Андреј и његов ученик Епифаније - видели су у Влахерском храму у Цариграду за време богослужења Пречисту Богородицу, која је осенила сијањем Свога омофора сав народ у храму.

Нико сем де двојице подвижника није се удостојио тога страшног и радосног виђења. У богатој Византији св. Андреј био је убог, мали човек, ретко коме познат. Он је намерно скривао од људи своју духовност и благодатну премудрост тиме што се правио луд (јуродиви). Једино се зна да је био пореклом Словен. Још је младости био је продан у ропство једноме богатом Грку. Овај, увидевши његове велике способности, школовао га је и поставио за свога писара, али, покоривши се унутарњем зову Божјем, Андреј је напустио удобно писарско место и узео на себе крст добротворног исмејавања, крст ових светаца који су намерно хтели да буду луди Христа ради (јуродиви).

Под ритама тога сиромашка скривала се духовна лепота непрестаног поста, добровољног сиромаштва и непрестане молитве. Ето таквога, безумнога у очима људи, изабрала је Царица Небеска за свога сарадника у Влахерском храму. Богородица није изабрала ни патријарха, ни архијереје или богаташе и племиће, него баш убогог Андреја који је себе унизио више од свих.

Свети Андреј је већ и пре тога био удостојен да види Царство Божје у вечности, али тада још није видео Свету Богородицу. Тада му је било речено да је Она отишла у многонапаћени свет да теши оне који плачу и помаже страдалнике. Сада, пред крај свога живота, он је на бденију видео како Богомати улази у храму кроз западна врата окружена небеским војскама и многим светитељима, коју придржавају рукама св. Јован Крститељ и св. Јован богослов. Она се приближила амвону. тада је св. Андреј запитао свога

ученика Епифанија: „Видишли ти Госпођу и Царицу света?“ Епифаније је одговорио: „Видим, оче, и обузима ме трепет!“

Богомајка, преклонивши своја колена, дуго се молила сва у сузама. Завршив своју молитву на амвону, Она се приближила олтару и овде се поново молила за сав народ. По завршетку молитве Она је скинула са своје главе блистави омофор и прострала га над народом. Оба светитеља видела су ово блистање Славе Божје све док је Богородица остала у храму. После Њеног одласка сијање омофора (покрова) је престало.

Света Православна Црква празнује то велико и радосно откровење велике љубави богомајке премароду човечанском у виду Њеног покрова над Црквом и над целим светом, јер се Она није молила само у Влахеренском храму пре неких хиљаду година, него се Она моли и сада, свуда и до краја века. Њен покров не простире се једино над Влахеренским храмом него над целим светом, иако ми грешни нисмо достојни да то и видимо. Као Посредница између неба и земље, Она је Заступница рода људскога за који се Она моли пред Престолом Славе Божије. Она је сва љубав, милосрђе и праштање, Она не суди свету него све сажаљева. Она не тражи суд и правду, него материнску милост. И на Страшном суду Свога Сина Она ће молити Праведнога Судију за опроштај. Она плаче над гресима човечанства и смело се заузима за спасење грешника. И на нашим иконама ми налазимо ту Њену блискост као наше Богомајке. Која дрхти над судбином свију нас, Њене деце. И на камена људска срца, пуна злобе Она излива благослов, на хулу опроштај. И тако ће Она чинити до Страшног суда, што је утеха човеку који страда да он у своме страдању није сам, јер Пресвета Владичица Богородица матерински саучествује у страдању свих.

Пројој. Александар К.

СВЕТИ ОЦИ О КРОТОСТИ

„Научите се од Мене, јер сам ја кротак и смирен срцем“ (Мт. 12, 29).

Св. Јерефем Сиријанац сматра врлину кротости за велико богатство. Треба да стекнемо незлобивост и простосрдечност светаца да би и нас Господ признао за своје.

Ко благородно подноси увреде и ударе тај побеђује раздражене људе, каже Јован Златоуст. Брже но што лекар може да излечи човека од грознице, великодушни човек ће пре излечити својим благим речима човека обузетог гневом. Св. Димитрије Ростовски је препоручио: „Ако желиш да победиш своје противнике без борбе, без оружја, укротићеш их једино својом кротошћу, својим трпљењем, својом мирноћом и незлобивошћу.“

Има разлике између безгневија једног почетника у духовном животу које извире из његовог дубоког покајања, а друга је ствар непопутивост расположења (отпорност на гнев) код хришћана на високом степену савршенства.

Подржавајмо кротост ангела маколико да смо увређени, подносимо све смирено, сетивши се наших грехова и гледајући на награду која нас чека када сретнемо кроткога Господа (ЖМП, бр. 3/82).

Док сам живео у манастиру аве Серида, дође једанпут тамо ученик једног великог старца из предела аскалонских по некоем послу свога аве. Он је имао заповест од свога старца да се истог дана врати у своју келију. Али у међувремену настаде жестоки пљусак и грмљавина, те оближњи поток набуја и изли се свом силином. Он хтеде да оде ради речи старчеве, али ми смо га молили да остане јер смо били мишљени да је немогуће да остане жив прелазећи преко набујалог потока који се беште претворио у читаву реку. Али не могамо да га убедимо да остане са нама. Онда рекосмо: хајде да заједно са њим отидемо до реке, па кад је види, вратиће се и сам! Одосмо дакле, са њим, па када стигосмо на реку, он свуче са себе хаљине своје, завеза их у завежљај који стави себи на главу, опаса се својом мантијом и баци се у реку усред оне страшне бујице. А ми стајасмо на обали, запањени и дршћући од страха да он не умре од хладноће у води. Он међутим настава да плива и одмах се нађе на другој обали, обуче хаљине своје, начини нам оданде метанију и, узевши из далека благослов и молитву од нас, одјури трком. А ми остадосмо, чудећи се снази врлине његове. Јер, док ми са страхом гледасмо ону воду, он је пређе без опасности, због послушности своје.

О ПИЈАНСТВУ

Често многи домаћини наивно мисле да уколико направе богате гозбе за своје пријатеље, да тиме чине неко добродело, неку „задужбину“. Међутим, такви домаћини расипкуће својим разметањем, само навлаче на себе грех. Они су налик на цара Ирода, који је пировао у пијанству и преједању, а пир му се завршио прељубом

и убиством. Цар Ирод је и учинио прељубу са својом снахом, јер се опио. У пијанству је наредио да се одсече глава Јована Претече.

Неки филозоф је рекао: Лоза рађа три грозда, тј. три чаше вина. Прва је за здравље човека, друга за весеље, а трећа је за пијанство...

Многе су недаће пијанства. Пре свега, вино мути мозак и помрачава ум. Пијаница не зна шта говори и шта ради. Он се не устеже ни од чега, ни од најсрамнијих речи и дела. Пијаница не зна да чува тајну, он се лако распаљује похотом и постаје сличан животињама.

Пијанство је извор јарости, распри и свађе. Пијанац је пргав а понекад и крвави убица.

Пијанство подрива здравље, телесно и душевно. Оно наводи на расипање имања до просјачког штапа. Већ је мудри Соломон у Старом завету осудио овај порок, а у Новом завету пише: „Пијанице неће наследити Царство Божје“ (1. Кор. 6, 10). Али све ово досад речено против пијанства не значида ми хулимо на вино, које је Бог дао човеку за здравље и весеље. Св. Јован Златоусти је рекао: вино је добро, али не и пијанство.

Ми нисмо ни против угошћавања сродника и пријатеља, које се врши из пунога срца и братске љубави. Ако нема расипања, онда такво угошћавање није забрањено, није грешно. Грех би био само у преједању и пијанчењу.

У Еванђељу се препоручује да на Задушнице спремимо гозбу за сироте и убоге. треба да однесемо понуде онима у тамници, слепима и хромима. За такву гозбу Христос је обећао стоструку награду на небу, у Небеском Јерусалиму где ће Господ позвати на вечну гозбу све оне који су се покајали и држали Његове заповести.

А. ПОПСТОЈАНОВ

О ПИЈАНСТВУ

Као ватре треба се бојати ове страсти, од које је много људи погинуло. Пијаница убија и душу и тело: од пића сва његова унутрашњост изгори и он умре пре времена, и због тога је он исто што и самоубица, па се као такав лишава хришћанског посмртног молитвеног чина и затрпава се у земљу као неразумна животиња. Он убија и своју породицу, трошећи на пиће имовину. А душа његова баца се у пакао огњени, где ће бити плач и шкргут зуба, вечни црв и најгушћа тама. Пијанство рађа све погубне страсти; сви преступи већином се врше у пијаном стању; срце пијанице - станиште је демона. Који желе да се избаве од ове погубне страсти, треба усрдном молбом да прибегавају Господу - Лекару душа и тела, и у свима невољама да просе Његову помоћ, да чешће похађају богослужење у храму и чине милостињу сиромашној браћи.

НЕЧИСТОТА ДУШЕ

И најгнуснија нечистоћа тела је ситница према нечистоти упрљане душе. Нешто воде и нешто сапуна и сва нечистоћа тела бива смивена: и бласто и смрад, и ваши и гад. Али нечистоћа душе не може се смити никаквим средством, докле се душа не обнови.

Нечист патос се пере, но не мора увек да се замењује новим, да би био чист. Али нечист ваздух у соби не може се ничим опрати, ничим очистити - он се мора изгнати из собе и заменити свежим ваздухом. Тако је и са душом. Упрљана душа мора се обнови, препородити, да би постала чиста.

Кад има прозор на соби, лако је нечист ваздух истерати и свежим га заменити. Но како ће се нечист ваздух очистити у просторијама без прозора, и без врата.

Чија душа има прозор према Богу, лако ће се освежити, очистити, обнови, препородити. Но како ће се очистити нечиста душа у онога, ко нема никаква отвора према Богу, као извору душевне свежине и подмлађивања?

ИСПОВЕСТ

Исповест је захтев Цркве, да човек покаже своју скривену сенку.

Исповест је захтев Цркве, да човек покаже ране своје душе, које прикрива привидним здрављем.

Исповест је захтев Цркве, да човек открије слабост своју, коју прикрива маском моћи.

Исповест је захтев Цркве, да човек отвори отрован гној душе своје, који он вештачки замазује спољашњим мирисима.

Исповест је захтев Цркве, да човек који игра улогу прекрасног витеза, покаже себи као грбону, какав се он интимно и показује себи самом.

Нико не иде лекару, да му се похвали својим здрављем, но да му покаже труло место на своме здрављу. Исто тако, нико не иде исповеднику, да му се похвали својом праведношћу, но да му саопшти неку опасну пукотину на својој праведности.

Када човек прелази праг лекарев, он оставља сву охолост пред вратима лекаревим, да би је поново узео собом при повратку међу људе. Кад човек полази на исповест, он мора оставити сву охолост пред вратима цркве. Благо њему, ако је ту и заборави при повратку међу људе. Дај Боже, да при изласку промени штап, и да место охолости узме смиреност за поштапач у животу.

О СРЕБРОЉУБЉУ

Среброљубље је ненасита жеља богатства и смртни грех, слично осуђивању и другим великим гресима, јер среброљубцу новац замењује Бога. Среброљубац се не нада у Бога него у новце своје; а кад их губи, пада у душегубну тугу; а неки чак лишавају себе и живота; док неки из ненасите жеђи за новцем убијају друге, да би се користили њиховом имовином. Најстрашнији пример нам пружа Јуда, који је продао свога Учитеља и Господа за сребренике, а потом се обесио. Треба у самом почетку искорењивати ову злу страст, у противном, она ће, кад ојача, да погуби човека. Свети апостол Павле у својој посланици Тимотеју говори о среброљубљу следеће: Кад имамо храну и одећу, овим да будемо задовољни. А који хоће да се обогате, упадају у напасти и замке, и у многе луде и штрудљиве жеље, које потапају човека у пропаст и погибао. Јер је корен свију зала среброљубље, које неки желећи заблудише од вере, и на себе навукосе муке велике. А ти, о човече Божји, бежи од овога (6, 8-11). И апостол Јаков говори: Ходите ви, богати сад, плачите и ридајте због ваших љутих невоља које иду на вас. Богатство ваше иструну, и хаљине ваше поједоше мољци. Злато ваше и сребро зарђа, и рђа њихова биће сведочанство против вас, и изехће тела ваша као огањ, које стекосте у последњедане (5,1-3). Није узалуд рекао свети апостол Павле да је среброљубље корен свих зала, јер оно доводи људе до отпадања од вере. Јер среброљубац има једну бригу, једну ненаситу жељу - да увећа своје богатство. Среброљубац нема празника. Он ако је и дошао у храм Божји, само о томе мисли, како би замишљено или започето дело успешније завршио, израчунава колико ће од њега имати користи, и тако је он само телом у храму, док се душа његова наслађива среброљубљем, подражавајући Јуди издајнику. Наступа време поста, време духовног припремања за исповест и свето причешће - среброљубац и у те свете дане мисли само о својој материјалној користи, а не о спасењу душе.

Други има велико богатство, али се топи од жеље да га удвоји; и тако, помрачен страшћу ненаситог среброљубља, бива његовом играчком до гроба и тамо ће имати удела са онима који су уместо Богу клањали се златном телету.

И Господ је рекао да је тешко богатоме ући у Царство небеско (Мат. 19,23). Наследници овог Царства биће само они богаташи, који богатство своје деле са сиромасима, а немилостиви неће бити од Бога помиловани. Проповедник покајања, свети Јован Крститељ, говорио је онима који су му долазили: Ко има две хаљине, да да

једну ономе који нема (Лука 3,11): Ето како је о милостињи учио Претеча Господњи. Други, који имају велико богатство, мало шта одвајају и дају сиромасима; они ће малу награду и примити од Бога, по речима у Еванђељу: каквом мером мерите, и вама ће се мерити (Матеј 7,2). Ко оскудно сеје, оскудно ће пожњети (II Коринћ. 9,6). А ако има мало, па и од тога одваја и дели, таква жртва прима се за велику, што се види из примера оне еванђелске удовице, која је у црквену касу приложила свега две паре, док су други прилагали много веће суме у сребру и злату, али је Господ њен прилог оценио као већи од прилога богаташа, који су давали од свога сувишка, а она је дала све што је имала.

О ПОСЛУШНОСТИ

Властима се треба покоравати, а родитеље по заповести Господњој поштовати: Поштуј оца свога и матер своју, да ти добро буде и да дуго поживиш на земљи (II Мојсејева 20,12) Таквом човеку Бог помаже у свему. Још је речено у Светом писму: Благослов очев утврђује домове деце, а клетва материна руши их до темеља (Премудрости Исуса сина Сирахова 3,9).

Родитељи су дужни да подједнако воле своју децу и да их васпитавају у страху Божјем, јер ће за њих дати одговор Богу. Треба поштовати и духовне очеве, слушати их и испуњавати њихове душекорисне поуке, и уопште према свима старијима и равнима себи имати уважање, и са свима одржавати мир и љубав, имајући на уму речи цара и пророка Давида: Како је лепо и красно, кад браћа живе заједно (Псал. 133,1). Где су мир и љубав, ту је и благодат Божја, а где нема љубави и слоге, тамо нема ни благодати Божје.

ЗАЛУДНЕ СЛУГЕ

Предаји забораву што брже своје добре трудове и заслуге.

Срамота је да те пчела и мрав претекну у томе. Сматрај, као пчела и мрав, сваки нови труд као први труд, и сваку нову заслугу, као прву заслугу.

Истицање својих трудова и препричавање својих заслуга доноси за плод: злу вољу, раздор и свађу међу људима. И најзад, неизбежно осећање ненаграђености и очајање.

Да ли си икад видео очајна мрава или очајну пчелу?

Заиста, срамота је за човека, да мрав и пчела боље од њега испуњавају славну заповест Христову: када свршите све што вам је заповеђено говорите: *ми смо залудне слуге, јер учинисмо ишћо смо били дужни учинићи* (Лука 7,10).

ЈЕДНО ЧУДО

Догодило се једно мало чудо. Пун камион људи био је вођен на стрељање. Међу њима је био и један свештеник који је мирно седео и смешио се. „Што се Ви смејете?“ упитао га је један од осуђеника. „Јесте ли полудели?“ - „Не, ја само гледам лепоту Божијега света и моје се срце радује“. „А, знате ли куда ми вас возимо?“ „То ја одлично знам, али још ћемо видети да ли ћемо стићи куда сте намерили. То само Бог зна.“ „Шта има везе с тиме Бог! За пола сата има да сте мртви са метком у лобањи па ма колико се ти молио Богу“. Али свештеник је седео усправно и наставио да се смеши, говорећи: „Можда, ако вам Он то дозволи, али ако не дозволи, никада ви нећете стићи тамо...“

Тек што је он то рекао, пукла је гума. Осуђеници су чак прснули у смех. Имали су и зашто. Гума је замењена и пут је настављен. Један од спроводника се церкао: „Ето, Бог вам није помогао“. Али је свештеник одговорио: „Ипак је све у рукама Божјим“. Одједном и друга је гума пукла. Заповедник страже, шкргутући зубима наредио је да се оправи точак. И опет се кренуло напред. Сви су ћутали, само је свештеник гледао у небо и смешио се. „Шта сад, оче? Можда зовеш анђеле у помоћ?“ - Он је одговорио: „Анђели нису мени потчињени, али Бог може да нам пошаље помоћ“, и почео је наглас. Оченаш. Тек што је он изговорио „Амин“, а камион опет стаде. Командир страже пребледиши у лицу извуче свој револвер и повика на шофера: „Сместа оправи мотор, иначе ћу те стрељати“. Шофер претрашен подвуче се под камион и мотор је прорадио. Заповедник страже окренуо се према осуђеницима стиснутих вилица и процедио: „Ако се још нешто деси, ја не одговарам за себе!“ Осуђеници су сви претрашени гледали у свештеника који се још увек смешио као невино дете. Одједном камион је скренуо у јарак и накренуо се на једну страну. Командир страже, блед као крпа, искочених очију и цептећи од беса, скочио је са камиона. То се десило већ далеко од града, тако да су осуђеници мислили да ће он почети са стрељањем. Али он је рекао стражарима: „Оставите оружје у камиону и вратите се у град.“ Стражари су били зачуђени, али по дисциплини извршили су наређење и отишли. Командир се окренуо свештенику и рекао му: „Опрости ми, оче свети!“ Сви осуђеници били су ослобођени, а командир је нестао некуда са свештеником. После их нико нигде није видео. (Ор. лајф, бр. 4/1970).

ВЕЛИКИ ОСЛОБОДИТЕЉ

Има три вида ослободитељске улоге св. Павла.

Први вид се односи на проблем страха и несигурности. Као данашњи човек, тако и савременик св. апостола Павла имао је исто осећање да слепе силе, неумитна судбина и „констелације звезда“ царују над његовим животом. Свети Павле у својим посланицима Колошанима и Ефесцима назива те демонске силе именом „господства“, „власти“, „господари таме“, „духови злобе под небом“. Свети Павле одлично зна да су те зле силе део стварности и да оне могу да проузрокују у човеку неописиво стање страха. Али он, истовремено, зна ко може човека да ослободи од страховања и наглашава да је „над свим поглаварствима и властима и силама и над сваким именом што се може назвати“ - Бог који је постао човек: Исус Христос. Он је победник над било којом силом „небеском и земаљском и подземном“...

Дивно је то што Апостол не ослобађа од страха само голим тврђењем да је Христов моћ јача од било које силе, него нам он открива радосну и благу истину да Христова моћ није у сили наметања него у љубави, она је израз свемоћне љубави Бога према човеку.

Други проблем у којем Апостол Павле наступа као духовни ослободитељ, то је проблем идентитета - имена и личности савременог човека. Човек наше епохе много пати јер се осећа безимен и безличан у огромној маси безимених, безличних. Он се осећа као биће без идентитета, без имена, без личне самобитности, без суштинског постојања. Он је упао у мрежу хладних статистичких података.

Та појава није нова. Слично стање је било у римском царству када је живео св. Павле. Он је проповедао масама своје епохе о јединичности (монадичности) и неприкосновености сваког човека. Он страдава са сваком човеком, уважава сваког човека као будућег цара у небеском

царству Христовом. По светом Павлу, Црква није скуп безимених људи, него заједница браће од којих сваки има јединствено име и непоновиво лице. Сваки од њих има бескрајну вредност, јер је за свакога лично Христос умро. Свети Павле види да само у Цркви човек може да стекне име и постане личност.

Против безнадежне безимености у људској гомили свети Павле налази лек у томе да сваки верник може само да упозна Бога, него да је он већ познат Богу и да нас је Бог волео као уникате још пре стварања света.

Трећи проблем се односи на проблем намерне самоће модерног човека. Савремени социолози и психолози установили су тенденцију издвајања и затварања у себе. Сваки тежи да буде искључив центар живота и зато је егоцентричан, заљубљен у себе. Отуда долази да је тако проширена равнодушност према ужој заједници, према своме граду или народу, па и према целој свету. У том погледу опет је св. Павле узвишени ослободитељ. Он проповеда против сваког друштвеног или верског издвајања, јер иако је спасење ствар сваке поједине личности, хришћанство има у виду једно многочлано тело, један велики сабор, једну космичку заједницу - а то је Црква.

Свети Павле је био толико несребичан у својој љубави према свом јеврејском народу да је био спреман да се вечно одвоји од Христа Бога и да он сам иде у вечни пакао, само ако би сви Јевреји могли бити спасени том жртвом. То је очигвидни доказ да је св. Павле био против индивидуалистичког схватања спасења. Он жели заједницу са свима, живот са свима. И зато је св. Павле духовни ослободитељ за људе свих времена. Ослободитељ од националног или личног егоизма. Како јуче, тако и данас.

Еп. Димитрије

Дјечија страна

ЖИТИЈА СВЕТИХ ЗА ДЕЦУ МЕДВЕД И КАЛУЂЕРЧИЋ

Једном Турци похараше неко село и покупише све што су нашли - чак и људе. Везаше их једне за друге иза својих коња и поведоше као робље.

Међу сељанима беше једна жена која се успут породи на неком ђубришту, на коме и остаде беба, јер се Турцима, који су испред ње јахали, много журило.

Идућега дана, случајно прође тула један калуђер, и угледавши бебу на ђубришту сагну се и узео је у наручје. Са њим је била и једна коза која подоји бебу.

Потом се калуђер упуту ка свом манастиру, а за њим и коза. Са бебом у наручју упуту се калуђер у архондарики. Око њега се окупише монаси, износећи своје мишљење о томе шта им са бебом ваља чинити. Неки су били да је задрже, а други су се томе противили. На крају одлучише да је један старац понесе у своју келијицу, да се о њој брине и за њу даноноћно моли. Бебу, децкића, су одмах крстили да би се у Христа обукао. Додадоше му име Ђубривко - Коприс, како не би заборавио ђубриво које га је очувало у животу својом тошлотом.

Дете је расло захваљујући старчевим молитвама и пажњи, храњено млеком козе која се сваки дан одвајала од свога стада и пењала горе, ка манастиру, да би је помузли.

Кад је Ђубривко - Коприс проходао, трчкарао је за старцем, као што трче пилићи за квочком. Старац је имао обичај да се понекад зауставља и да прича птицама, бубицама, па чак и зверима. Ђубривко - Коприс би, по старчевом одласку, настављао разговор са њима. Није одвајао дивље и питоме животиње. Све их је држао за своју малу браћу. Све.

Једног дана у њихову башту ушао је један медвед. Ђубривко - Коприс га примети, али се не сагну да узме камен или прут да га отера.

Није ни старца звао да га заједно отерају. Тек кад је овај почео да једе зелену салату, он поче лагано, лагано да му се приближава. Стигавши сасвим близу њега, подиже се на врхове прстију и повуче га за ухо.

„Еј, да ти нешто кажем“, рече му, „како смеш да једеш наше зелене салате? Зар смо их заједно посадили?“

Медвед сагну своју дебелу главурду, те тро-мо и споро изађе из баштице.

Следећега јутра, кад је Ђубривко - Коприс јашући на магарчићу ишао по дрва, опет је срео медведа.

„Добар дан!“ Рече му.

Медвед је ћутао.

„Шта, ти се на мене љутиш због оног јуче?“ Сажаливо ће калуђерчић. „Није ти то добро! Зар ниси чуо да није добро љутити се? Старац ми стално говори: Ђубривко - Коприс! Имај то на уму! Не љути се! Јер тако грешиш! Велики грех је љутња! Ниси никада то чуо? Нико ти то није рекао?“

Медвед приђе. Очи му засјаше. Пролазећи после магарчића, одједном га угризе за бутину... Боже мој! Њааа! Дрекну несрећна животиња. Ко зна колико га је болело! Почео шутира-ти медведа... Какви ударци!

Али, медвед их није осетио, јер је његова кожа дебела и неосетљива на ударце. Ђубривко - Коприс је био пао с магарца када га је медвед угризао и опружио се поземљи колико је дугачак. Срећом, није се угровао.

„Видиш, шта си урадио?“ Обрати се медведу који га је гледао као да се ништа није десило. „Видиш?“

Устао је, скинуо кошуљу и њоме повезао поврешену ногу животиње. Али магарчић више није био способан за ношење терета. Од уједа је изгубио много крви и храмао је. Ђубривко - Коприс узео скућена дрва и натоварио на медведа.

„Шта си ти мислио? Ја да их носим?“

Потом и сам узјаха медведа и рече му: „Напред! Идемо! Пут знаш! Или га, можда знаш само када идеш по зелену салату?“

Иза њих је храмљући ишао магарчић.

Када га калуђери видеше како, јашући на дивљој животињи, улази у манастир, прекрстише се. „Исусе Христе!“

Његов старац паде на колена. Да иду заједно, као пријатељи, дивља и питома животиња! Нечувено!

„Хвала Ти, хвала Ти, Боже мој“ понављао је „Захваљујем Твојој благодати која ме је удостојила да видим такво чудо!“

Молимо Мају Кокић, Неду Божић, Гордану Ђуку, Ивану Шоју... да се јаве редакцији „Добра“ ради сарадње на телефон (071) 868-416 оцу Момиру Васиљевићу или на телефон (073) 612-603 оцу Јовану.

Редакција

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

АКО СТАНЕ БРАТ УЗ БРАТА

Чињав животи гложисмо се
браћо мила, мили роде
из слоге се сунце рађа
сунце мира и слободе.

Ми познајте свуд смо били
ио храбрости и ђамети
ал' надуго причало се:
„Несложом су сви уклети“.

О, народе мој премили
стишени зубе, кажи свима:
„Србин јесте свадљив био
ал' све свога краја има“.

Ако стјане браћу уз браћу
један другом стишну руке
све невоље ће нестијати
расипинути се наше муке.

Сложно, браћо, сестре драге
Богу ђесму зајјевајмо
Србин ђишем славе креће
да градимо и да знамо.

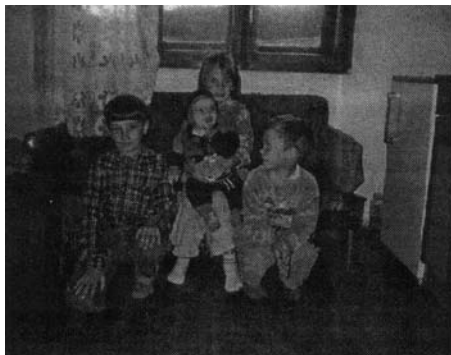
Покојајмо зависити, злобу
и све што нас назад вуче
дјеца ова нека мођу
да нарасиу и науче.

Српско царство - некад сјајно
из ђејела нек се вине
зарад нашег бољег суђра
и будућности ошацибине.

Ако стјане браћу уз браћу
ишад ће добро бијти све.
Истина нек буде оно:
„Сви за једног један за све.“

И што једна ђјесма каже:

И мајке ће у даљини
својој дјечи говоријти:
„Желиће ли срећни бијти
на Србе се уљедајте
српском сложом заблестијате.“

Послушајте Срби мили
ије савјете душе ваше
и неће вас ударијти
нијти иаше нијти субаше.

И ко сунце ишћо се јави
иосле дуге, ишамне ноћи
наша срећа иослије слоге
сиђурно ће оијети доћи.

Недеља ПЕРИШИЋ
Добрун

СВЕТИ САВА

Још у доба Немањића
ишад сваког славног бића
родио се Свети Сава
најмудрија српска глава.

Док је Раско мали био
о свему је он мислио:
Како Србе ипросветијати
дружима се осветијати.

Манастире даривао
српску земљу ипрославио
иа иа заио Срби воле
за њега се Богу моле.

И када је све усћио
народ га је ипрославио
добе име Свети Сава
иа највећа ђачка слава!

Мирјана Пековић
Бијело Поље

ШКОЛСКА СЛАВА

У школама нашим
ко из ведрог мира
химну Светио Саве
сад учише свира.

Наша ђачка срца
иријуна су среће
јер нас Свети Сава
у животи иокреће.

Учио нас слози
срећи и љубави
иа се заио Сава
у школама слави.

Учише нас учи
ио је школска слава
кроз вјекове славиће се
српска слава Свети Сава!

Тамара Пејрић
Бијело Поље

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

НАДА

Иде и трећа ратна година. И она полако пролази, измиче, и на крају проћи ће и она, и доћи ће нека нова али надам се не као ова. Надам се да те нове године неће бити мрачне и крваве, надам се да ће то бити године слободе, слободних мисли, речи, отворених очију,...

Живећемо ми сретно у Републици Српској, славићемо ми и радоваћемо се свим нашим празницима. У њој смо прославили овај Божић, овај Стефандан - дан државности наше отаџбине, испратили смо стару и дочекали нову Српску годину. И дочекаћемо их још, овде на земљи наших очева, земљи чији је дан недавно био, дан Св. Стефана, првог мученика за веру - 9. јануара. Зар нема у томе неког Божјег провиђења, неке симболике?! Стефан је чврсто бранио свој став и своју веру у Христа и Небеско Царство. Он није сагнуо главу пред другим злим и јачим људима. Они су га мучили до смрти, али то није био његов пораз, била је то његова победа, победа правде и истине. Тако и ми нисмо хтели бити робље кривоверника, нисмо желели да други газе наше обичаје и иконе. Устали смо и одлучно рекли „Не“ свему томе, жртвовали смо се ми, жртвовали за слободу и Републику Српску и зато ћемо ми однети победу. Помозимо нашој земљи, будимо сви као један, чувајмо њене реке, планине, њена поља. Останимо и сад кад је најтеже уз њу, будимо ту кад се гине и бори за оно што се зове слобода једног народа. Више од пола века мрак је био у нашим очима, ми нисмо смели славити наше празнике, није било Божића, Нове године, Васкрса или крсне славе. Сад имамо све то и зато чувајмо то благо вредније од свега. Чувајмо нашу земљу, помозимо јој да буде што јача, лепша и боља. Ми се боримо за себе и своју слободу и своју веру. Не дозволимо никад да Божићна свећа утрне, да се казале на сату умртво поклопе, не дозволимо. Јер нема леп-ших, ни чистијих празника од наших. Нема те среће, тог весеља и радости од радости једног слободног народа - Српског народа.

Чувајмо нашу земљу и наше светиње.

Неда Божић, VIII₃

ДЕДА И БАБА

Посебно место у религиозном васпитању у породици припада баби и деди. Унук који долази на свет представља за њих нову младост, детињство живот у животу. По много чему они су блиски унук, на почетку, у настајању, и баба и деда, на крају животног пута, у нестајању, толико су блиски да се стари подетиње и најбоље схватају дете и његове жеље. А обострана, искрена и дубока љубав која их везује, чини да дете без резерве прихвата све, а деда и баба пружају све. Међу њиховим жељама и остварењима нема препрека. Видео сам прадеду који, после тешког дневног рада на њиви, трчи са унуком. („Ко ће пре!“). Нисам стигао да питам, а чуо се одговор: „Како да му одбијем?!“. А посебно место деде у дому и поштовање које му сви укућани указују, место слично библијском Авраму - још више учвршћује уверење детета на извесан ред у друштву.

А бака? Питајте многе одрасле особе о детињству, нарочито оне женскога пола, више ће вам причати о баки и доживљајима с њом, него о родитељима. Јер родитељи су више везани радним обавезама (и у селу и у граду), па је с децом најчешће бака. Дете расте поред ње и много шта понесе у живот, а да и не осети. А кад сећања почну да оживљавају, нехотице се чују бакине приче које је тако слатко причала поред кревета да се и у сну настављале и чуле, чују се њени савети и прекори да буде први и најбољи, осећају се њена настојања да се у свему задовоље жеље и дете, касније у животу, и нехотице понавља речи уз своје намере и поступке: „Шта би рекла бака?“ „Да ли би то бака дозволила?“ и ради баш оно што би њу задовољило, јер „како да јој ту жељу не испуни?“

Ако ико, бака прва поведе дете у цркву, на молитву, прва га подигне да целива икону, прва му стави у руке свећу да припали. Чуо сам једну девојчицу, од 4 - 5 година, која је, водећи своју другарицу за руку, казала: „Идем код моје баке да јој припалим свећу. Казала ми је да ћу је ту увек наћи и да ће ме баш тада гледати.“ Гледајући је како најозбиљније пали свећу умрлој баки помислио сам: „Боже мој, да ли си имао икада топлију и чистију молитву од ове?“

ЖИВОТ БЕЗ БОГА

Живот без Бога је живот без циља. То је безтежинско стање где је човек као јединка сам пред собом збуњен. Част, морал и све што човека чини вредним се губи или тотално ишчежава што омогућава да се тим људима манипулише. Тим манипулисањем ишло се дотле да су атеисти, како су их политички звали из нашег народа онемогућили и уништавали највише а посебно духовне вредности нашег народа. На жалост, имамо и таквих случајева где се не може извршити ревитализација њихове душе јер су њихове душе затроване бесконачним каријеризмом и материјализмом па се у таквим случајевима мора радикално деловати. То су биле жеље наших вековних непријатеља. Међутим, у томе се није стигло далеко. Многи црквени празници које смо тек недавно „открили“, били су заборављени али не и дефинитивно. Дубоко укорени у дух и традицију народа засенили су својом лепотом сав наметнути страх. Ти новонастали „богови“ протеривали су из људи овог нашег поднебља сваку помисао на традицију, духовност, везу с прошлошћу. Кад је најзад на крају или већ на самом почетку наступило време „Истеравања Бога“, многим истеривачима се учинило да су баш они открили прави начин да наше душе очисте и успоставе неке нове законе међу људима како у жељи давања тако још више у потреби узимања. Мада је растанак с вером био болан и уз велику толерантност можда схватив, присилно напуштање

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

традиције условило је губитак идентитета. Време прошло и време садашње покушава се помирити неразумним расплетом - ратом. Традиционалне празнике, нови нараштаји који су се постепено враћа-ли цркви, али не и Богу, користили су као алibi за нова окупљања и прославе. Тако је једну генерацију која је била принуђена да се „одрекне себе“, сменила нова која је то учинила спонтано. Као у сусрет традицији данас се неки основни појмови и сазнања о вери уче у школама. Прошли и наступајући празници требало би да потврде да ли нас је историја нечему научила или ћемо морати да је доживимо у свој њеној страхови. Дакле, још једном се потврдило старо правило да свака претераност - „Промаша свој циљ“.

Бука Гордана

ДА ЛИ ЈЕ ТЕШКО ИЗВРШИТИ ЗАПОВЕСТ ГОСПОДЊУ: „ЉУБИТЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ СВОЈЕ“

Свака заповест Христова изгледа тешка ономе ко ни једном не покуша да је изврши. Господ је на пример рекао: чините добро онима који вас мрзе, а ти се чудиш говорећи: „зар је то могуће? и зар та заповест није противна природи човечијој?“ То питање никада ти не би поставио, да си бар једном у животу покушао да учиниш неко добро човеку који те мрзи. А да си покушао, видео би, да је она заповест Господња могућа за извршење и да одговара бољој природи људској. Причао нам је један наш сељак: између мене, вели, и мог комшије била узрасла мржња као трње, па никако да се ни погледамо као људи. Једне зимске

ноћи читао ми је мој синчић Нови Завет, па прочита и оне речи Спаситељеве: чините добро онима који вас мрзе. Доста! викнух детету. Целу ту ноћ нисам могао заспати све мислећи и премишљајући, како бих ја могао испунити ту заповест Божију? И где би се мени могла дати прилика, да ја учиним неко добро моме комшији?

Но где је добра намера и у пустињи се нађе вечера. Једнога дана чујем ја кукњаву у комшилуку. Распитам и сазнам, да је пореска власт одузела сву стоку моме комшији и отерала судници да прода за дужни порез. Као муња прође ми мисао кроз срце: ево сад ти се даје прилика! Одмах одем судници, платим порез за човека који ме највише мрзи у свету, а стоку му вратим кући. Кад је он то сазнао, видео га моји како замишљен шета око своје куће. У мрак викне он мене по имену, и ја се одазовем и приђем плоту.

Што си ме викао? Упитам. Он бризне у плач и ридање. И ни једну реч није ми могао проговорити само је плакао. Од тада ми живи-мо у већој љубави него рођена браћа.

Ето како су слатки и дивни плодови од извршења заповести Господње.

Нека је слава милосрђу Божијем!

НЕЋЕМО НЕСТАТИ, СПАСА НАМ ИМА

Већ дуго времена тешки облаци над-више се над мојим народом, над народом који ратује. Али Српски војник, ратник одвајкада издржаће све патње и невоље и зато ја чврсто верујем да нећемо нестати јер за нас спаса има.

Целу историју Српског народа по-пут уклете змије прати рат, невоља, патња. Прати је рат који носи са собом крв, мржњу и милионе жртава. У његовом страховитом вртлогу своју смрт нађоше и многа невина деца чије су се малене ручице чврсто држале и у по-

следњем часу живота, а тек по која суза издајица откривала је шта се у детињој души збива. Јер и деца се боре, не дају своје најмилије, своју отаџбину, мајку. Иако завијене у црно мајке српкиње су велике попут планине заогрнуте јесењом маглом. Жале оне синове своје, јунаке, који за родну грудну положише оно најдрагоценије што имаше. Жале оне али постојано живе. Јер Српски војник је тврд орах и мој народ је неуништив и бесмртан јер после смрти једног јунака остаје још један ратник на белом коњу чија су копита огањ живи јер он је осветник брата свог. Стога мислим да уз помоћ Божију и уз наше соколове на граници нећемо нестати и да нам спаса има.

Маја Кокун

јер је таквих Царство Божије.

ЦРКВА И САВРЕМЕНИ СВЕТ

Чувени руски теолог Хомјаков је рекао још у прошлом веку: „Ни Бог, ни Богочовек Христос, ни Његова Црква нису, у суштини, ауторитет, јер је ауторитет нешто спољашње, споља неметнуто... Они су, у ствари, унутарњи живот хришћанина уколико он живи универзалним животом љубави и јединства, који сачињавају црквени живот!“ Богочовечанско тело, Црква, је место где се грешници чисте од својих грехова и постају чланови Тела Христовог кроз свету тајну причешћа. Изнад свих зидова који деле човечанство на разне класе и расе, Црква је знак и великога братства и јединства свих људи од почетка до краја света. Она уједињава све, вернике и невернике, јер је Бог пристао да се оваплоти, умре и васкрсне из љубави према целој свету. Црква је, исто тако, и дар Светога Духа, који својим огњем и светлошћу обнавља и животвори свако створење. Света Тројица својом благодаћу може да претвори ледено срце у срце које пламти љубављу према свима. Онај човек и оно друштво које не прихвати Христа мора да тражи замену за Њега. То су увек утопије које нуде вештачки рај. Христос је, међутим рекао: „Без мене не можете чинити ништа“. Ништа добро, наравно.

У овом веку потресних револуција, где је дошло до очајничких сукоба између народа и друштвених класа, сваки насилник тражи оправдање за проливање крви. Хришћани који виде зрно добра у социјализму треба да знају да је то зрно узето из житнице хришћанства, а кукољ је од ђавола. Хришћани, значи, треба да покажу савременим људима да је корен свакога зла грех и да је најтежа борба на свету не борба између класа него борба између људи и демона, који наводе на грех. Св. Павле нас је упозорио да смо сви под грехом (Рим. 3, 9). Данас, нажалост, ретко се

говори о греху, а то само олакшава рад демона да разбуктају страсти и умноже грех... Ђаволи се највише радују кад људи не верују да они постоје. Онда они неометано вршљају.

Треба се борити против неправде, али бестрасно и скромно. Без личне користи. Међутим, хришћански писац треба да преобрази слепу побуну наших савременика у побуну против својих личних недостатака и против робовања демонима. Потребан нам је честит, непорочан човек као праведни Јов, који уме да поднесе, невин, све нападе озлојеђеног Сатане. Запажено је да је класична руска књижевност 19. века испуњена вапајем Јова. Није случајно што се у Православној Цркви, у току прве седмице Великог поста чита из Књиге Јова... Достојевски, као дете од 9 година, слушајући то читање, плакао је над страдањем праведног Јова. И руски философи 20. века, Никола Берђајев и Лав Шестов, одболовали су старозаветни крст који је носио Јов, али Јов не виче у празно небо као грчки трагичари и као савремени егзистенцијалисти који верују у ништавило, он призива Некога који може да га чује, и када оптужује Бога он се ипак Богу обраћа као врховном Осмислитељу људског страдања. Праведни Јов је добио одговор на своје питање „зашто праведник страда?“ од Праведника, Богочовека Христа који је добровољно страдао, невин, за све грешнике света. Својом жртвом на Крсту Христос је осмислио страдање праведних и својим Васкрсењем ослободио их од гриже савести и пакла. Требало би да се молимо да нам Бог подигне макар једног великог хришћанског писца који би умео, после Достојевског, да претвори најпре атеизам у антитеизам, а затим антитеизам да претвори у веру праведног Јова. Ово је један од највећих задатака савремених мислара на пољу културе. (СОП, бр. 23).

ПЈЕСМА МОЈОЈ КРАЈИНИ

*Крајина је моја дружа мајини
Ја док живим о њој ћу ијеватиш
Зайто молим ја Крајину своју
Да оиросиш једну згреику моју
Што нијесам ја у њојзи био
За слободу њену се борио.*

*Ал' сам зайто мила моја мајини
Цијело вријеме овдје боравио
И за твоју млаћу сестиру
Ја сам се борио.*

*Борио се и стиваро
Твоју друћу слику
а што јесиће млаћу
СРПСКУ РЕПУБЛИКУ*

*Цијело вријеме райово
И ништа ми није жао
ЗА СРПСКУ РЕПУБЛИКУ
Кад би живио дао.*

*Ја душмане ћазим
И њихову земљу мрску
Ја најволим Крајину
И РЕПУБЛИКУ СРПСКУ.*

*Срби борбом и у слози
А Боћ ће им срећу даиш
КРАЈИНА И СРПСКА РЕПУБЛИКА
Србијом ће се зваиш.*

*Боримо се за слободу
А и Боћ ће да нас брани
Ову ијесму написао је
МАРКО ДЕСПОР - МАЈО звани.*

П ричао је ава Данило како неки кнез у Вавилону имађаше ђавоиману кћер. Њен пак отац је био добар пријатељ са једним монахом који му рече: -Нико није у стању да исцели твоју кћер изузев отшелника које ја познајем. Но ако их замолиш, неће то хтјети да учине из смирења. Овако да урадиш: кад дођу на пијачу направите се као да хоћете да купите сасуде. Па кад дођу да приме новац рећи ћемо им да се помолу и вјерујем да ће је исцелити. Кад изађоше на пијачу нађоше једног ученика старца како сједи и продаје своје сасуде. И узеше га за једно са котарицама, да узме тобож новац за њих. А кад уђе монах у кућу, дође ђавоимана девојка и опали му шамар. Он пак, окрену и други образ, по заповести Господњој. А ђаво измучен, завика говорећи: -О, ох, насиљем ме заповјест Исусова изгони! И оног момента се девојка ослободи. Када дођоше старци испричаше им шта се догодило, а они прославише Бога и рекоше: -Савсим је природно, да гордост ђавола пада од смирења заповјести Христових.

НАЈВЕЋЕ БЛАГО

Овај свет препун је многобројних и разноврсних добара: већих и мањих, скупљих и јевтинијих, пролазних и трајних. И човек самим доласком на овај свет постављен је у положај да између ових добара бира оно што му се највише допада. У својој незајазивој и себичној жељи сваки би хтео да себи приграби сва добра, не остављајући ништа другима. Али како то, срећом, није могуће, не преостаје нам друго него на пронађемо и изаберемо оно што нам се чини да је највеће и најдрагоценије.

Али при овом избору људи се много међусобно разликују.

Тако, сиромас ће рећи да је највеће благо богатство, болестан - здравље, сужањ у тамници - слобода, самртник на постели - вечни живот. И тако даље.

Ако би се усвојило мишљење првога, онда би следовао закључак да су богаташи - најсрећнији људи. Али ако бисмо их о томе запитали, већина њих, ако не и сви, рекли би да су они робови свога богатства, а роб не може бити срећан. Они заиста нису срећни са својим богатством, и не треба им завидети. При одласку из овог света они су несрећнији од оних који ништа немају, јер их богатство, у које су се највише уздали, напушта и прелази у руке другог. Они се тада осете као човек који се целог свога живота држао за труо пањ над провалијом, а пањ се изненада откинуо и они лете у амбис, коме се дно не види.

Ако би мишљење болесника било тачно, онда би сваки здрав човек морао бити срећан. Али колико њих себе заиста сматра срећним и задовољним? Не чује ли се често међу њима јадиковање: „Која ми вајда од голог здравља, кад немам хлеба и друго за живот потребно!“

И слободу, за којом сужњи жуде, многи слободни људи не сматрају за највеће благо, из истих разлога као ови претходни.

Међутим, и богатство и здравље и слобода јесу добра, али не и највећа.

Највеће добро у свом свету јесте душа човека и њен вечни живот.

До овог сазнања долази сваки човек, али тек на крају свога земаљског живота, у часу растанка са овим светом и преласку у онај загробни, о коме многи дотле није мислио, нити можда, у његово постојање веровао. Тек у оном часу, кад се пред човеком отвори завеса,

која је дотле од његових очију скривала онај духовни свет, он увиди своју заблуду да се живот не завршава смрћу, увиди ништавило овоземаљских добара, око чијег се стицања људи у овом животу толико грабе, гложе и отимају по сваку цену. Тек онда долази до сазнања да сва овоземаљска блага, како је већ рекао свети апостол Павле, заиста не вреде више од трица и блата (Филип, 3,8), и да се свак узалуд патио око њиховог стицања. Онда је сваки богаташ готов да се одрекне све своје имовине, само да би продужио овоземаљски живот. Онда увиђа тачност Господњих речи: „Каква је корист човеку ако сав свет задобије, а души својој науди? Или какав ће откуп дати човек за душу своју“ (Мат. 16, 26)?

Али он није више господар од своје имовине нити са њом више може да располаже: она га је напустила и оставила. Сва нада у имовину у тренутку се расплинула и ишчезла, а њено место заузело је очајање и страх од неизвесне области новог живота у коју прелази. Тек онда богаташ сазнаје да телесна смрт не представља крај човековог постојања, како је дотле мислио и веровао, већ капију новог, њему непознатог живота. Бесмртност, о којој дотле није мислио нити у њу веровао, сад стоји пред њиме као сушта стварност. А шта га чека у њој? Каква ће она за њега бити?

Од ових питања њега спопада страх и ужас, што се врло често одражава и на цртама лица његова, које у том тренутку верно одражава сав ужас престрашене душе.

*

Већ је близу две хиљаде година откако је Господ објавио и откако Црква Његова проповеда да је душа човекова највеће благо на овом свету, а још има људи, најалост хришћана, који овом највећем благу претпостављају пролазна и трулежна овоземаљска добра: богатство, славу, телесна уживања.

Да би људима уштедео оно последње и најгоре разочарење, Господ преко Цркве опомиње и упозорава људе да се не варају, да човек није исто што и остала бића на земљи; он је биће двојачке природе и припада двама световима: телом својим припада овом, пролазном свету, а душом - оном духовном, вечном. Велика вредност човекове душе у томе је што она од Бога и што је вечна, бесмртна. Наравно, и тело учествује у бесмртности душе.

Као биће које истовремено припада двама световима, човек на земљи, са бесмртном ду-

шом, која је слика Божја, јавља се као мали бог (Псал. 82,6).

Њему је Творац поверио земљу да управља њоме „да користи и унапређује њена добра, али пред коначном одговорношћу пред својим Творцем, коме је дужан положити рачун при напуштању овог света и преласку у онај други.

Зато сваки човек треба да буде свестан две ствари: прво, да су сва земаљска добра Божја својина, дата људима привремено да њиме користе себе и своје ближње и, друго, да ће о својим управљању овим добрима морати поднети рачун њиховом Власнику.

То јасно излази из Спаситељеве приче о талантима (Мат. 25, 24 - 30), под којима се првенствено подразумевају духовни дарови Божји људима, али у ширем смислу и сва добра дата од Бога људима на коришћење у овом животу.

Овоземаљска добра, као привремена и трулежна, у упоређењу са вечним добрима, немају за човекову душу никакву вредност, али се она дају људима да их мудро употребом претворе у вечна. То бива кад добијена добра не сматрају за своју искључиву својину већ као позајмицу Божју, па ову део са потребитима и тиме враћају Богу Његов дар. Уствари они тиме са Божјим даровима Бога задужују, како читамо у Вечној књизи: „Господу позајмљује ко даје сиромасу, а наградиће га Господ за његово добро дело“ (Приче Солом, 19,17).

На тај начин, у светлости Вечне књиге, живот човеков на земљи приказује се као трговина, добра или лоша. Ко добијена од Бога добра мудро искористи, њега ће Господар приликом полагања рачуна јавно похвалити: „Добро, слуго добри и верни, у малом си ми био веран, над многим ћу те поставити. Уђи у радост Господа свога“ (Мат. 25, 21). А ко добијена добра не пусти у саобраћај него их из себичности и тврдичлука закопа у себе, и на тај начин умртви капитал Господара свога, биће од Њега јавно укорен и осуђен: „...неваљалог слугу баците у крајњу таму: онде ће бити плач и шкргут зуба“ (Мат. 25, 30, 41 - 46).

На мудро искоришћавање овоземаљских добара и претварање ових у вечна добра упућује Господ људе овим речима: „Иштите најпре царства Божјега и правде његове, а све друго додаће вам се“ (Мат. 6, 33).

Тако је душа наша највеће благо у овом свету, а Царство Божје у оном.

Пројојереј
Ж.М.МАРИНКОВИЋ

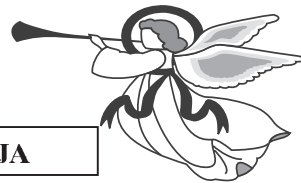

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

БОРИЧКА ПАРОХИЈА

1. **Горан** (Ристивоја)
Бојат
рођен 09.01.1966.
Борике
погинуо 21.09.1992.
Лазе код Жейе

2. **Добро** (Мила)
Бојат
рођен 25.08.1954.
Стара Гора
погинуо 16.11.1992.
Стара Гора

3. **Анђелко** (Риста)
Бојат
рођен 1935.
Жупановићи
умро 12.02.1992.
Жупановићи

4. **Драган** (Рајка)
Вучак
рођен 07.07.1964.
Перчин
погинуо 26.05.1992.
Перчин

5. **Стојан**
Вељовић
рођен 1928.
Рудица
погинуо 27.07.1994.
Мислово

6. **Владан** (Витомира)
Крسمановић
рођен 13.04.1972.
Пешурићи
погинуо 23.10.1992.
Пешурићи

7. **Радован**
(Милоша) **Косорин**
рођен 19.11.1956.
Бећећи
погинуо 25.10.1992.
Бабљак

8. **Саво** (Риста)
Лошић
рођен 30.10.1965.
Осово
погинуо 19.06.1992.
Рођајница

9. **Милорад** (Милије)
Лошић
рођен 1951.
Осово
погинуо 19.06.1992.
Рођајница

10. **Горан** (Добра)
Лугоња
рођен 12.07.1964.
Сјемећ
погинуо 12.04.1993.
Скелани

11. **Митар** (Радивоја)
Лугоња
рођен 01.08.1945.
Осово
погинуо 12.04.1993.
Боџдашићи

12. **Милан** (Мила)
Марјановић
рођен 1956.
Бабљак
погинуо 19.06.1992.
Рођајница

13. **Славко**
Марјановић
рођен 17.05.1937.
Бабљак
погинуо 17.05.1994.
Бабљак

14. **Лазар** (Благоја)
Недић
рођен 14.12.1932.
Бранковићи
погинуо 25.08.1992.
Пешурићи

15. **Гојко**
(Милорада) **Оловић**
рођен 09.01.1960.
Сјеверско
погинуо 28.07.1992.
Сјеверско

16. **Новак** (Марка)
Прелић
рођен 18.11.1967.
Жупановићи
погинуо 27.06.1992.
Сјемећ

17. **Драган**
(Владимира) **Поповић**
рођен 09.04.1969.
Борике
погинуо 05.10.1992.
Старчићи

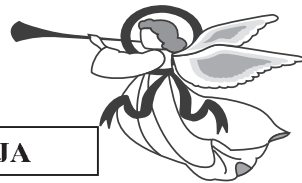

18. **Душко** (Рада)
Пајић
рођен 10.01.1960.
Мислово
погинуо 27.06.1992.
Сјемећ

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

БОРИЧКА ПАРОХИЈА

19. **Мирослав**
(Микаила) **Петровић**
рођен 18.03.1964.
Агаровићи
погинуо 18.03.1994.
Св. Гора

20. **Илија** (Манојла)
Павловић
рођен 01.06.1958.
Штавањ
погинуо 09.07.1992.
Штавањ

21. **Момир** (Мила)
Павловић
рођен 21.12.1965.
Штавањ
погинуо 09.07.1992.
Штавањ

22. **Слободан**
(Љуба) **Раčkовић**
рођен 02.03. 1942.
Обади
погинуо 21.09.1992.
Лазе

23. **Средоје**
(Војина) **Радојчић**
рођен 1960.
Жупановићи
погинуо 15.03. 1993.
Кула

24. **Милан** (Ристана)
Ристановић
рођен 12.04.1953.
Штавањ
погинуо 09.07.1992.
Штавањ

25. **Радослав**
(Славка) **Трифковић**
рођен 01.08.1963.
Блажујевићи
погинуо 07.04.1994.
Горажде

26. **Драгољуб**
(Пера) **Тошић**
рођен 12.01.1954.
Раздоље
погинуо 05.11.1995.
Жујановићи

27. **Томислав**
(Манојла) **Ћебић**
рођен 20.06.1956.
Милковићи
погинуо 22.09.1992.
Дуб

28. **Предраг**
(Владимира) **Џида**
рођен 24.11.1971.
Борике
погинуо 21.09.1992.
Лазе

29. **Новак** (Петка)
Шаренац
рођен 15.11.1940.
Сјеверско
погинуо 04.05.1993.
Жеја

30. **Ненад** (Ђорђана)
Стојановић
рођен 18.09.1969.
Борике
погинуо 21.09.1992.
Лазе

31. **Богосав**
(Николе) **Вељовић**
рођен 20.02.1929.
Мислово
погинуо 07.07.1992.
Мислово

32. **Деливоје**
(Богосава) **Вељовић**
рођен 11.01.1959.
Мислово
погинуо 23.10.1992.
Ситарчићи

33. **Бранко** (Ранка)
Балчаковић
рођен 03.09.1950.
Блажујевићи
погинуо 06.05.1992.
Блажујевићи

34. **Стево** (Угљеша)
Радета
рођен 08.05.1968.
Ливно (добровољац)
погинуо 08.11.1992.
у нападу на Сјемећ

35. **Којић** (Славко)
Миланко
рођен 22.05.1952.
Соколац
погинуо
на Сокоцу

36. **Небојша**
(Велимира)
Каностревац
рођ. 1961. Феризовићи
погинуо 27.10.1992.
Ситарчићи

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

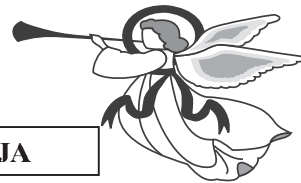

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

БОРИЧКА ПАРОХИЈА

37. **Драга (Милан) Ђерић**
рођена 11.09.1967. Борике
погинула 06.07.1992. Рођајница

38. **Радомир (Риста) Стојановић**
рођен 17.04.1961. Борике
погинуо 1993. Грбавица

39. **Јован (Бранка) Вељовић**
рођен 15.01.1961. Мислово
погинуо 05.10.1992. Лазе

40. **Раде (Пера) Драгичевић**
рођен 09.07.1951. Мислово
погинуо 19.10.1992. Лазе

41. **Новак (Милована) Ђурић**
рођен 17.04.1957. Татиница
погинуо 07.07.1992. Тајиница

42. **Божо (Неђа) Ђерић**
рођен 1950. Годомиле
погинуо 20.02.1993. Обреновац

43. **Драгомир (Љуба) Елета**
рођен 1951. Милковићи
погинуо 25.08.1992. Пешурићи

44. **Владимир (Данила) Зечевић**
рођен 1937. Бранковићи
погинуо 10.08.1992. Бранковићи

45. **Мирослав (Љуба) Јовичић**
рођен 14.04.1958. Думанићи
погинуо 19.06.1992. Рођајница

46. **Милад (Мила) Јовичић**
рођен 10.11.1950. Продола
погинуо 27.10.1992. Рођајница

47. **Арсо (Витка) Миличевић**
рођен 1940. Блажујевићи
погинуо 07.05.1992. Блажујевићи

48. **Добрислав (Дојчила) Миличевић**
рођен 18.09.1960. Блажујевићи
погинуо 19.06.1992. Рођајница

49. **Ненад (Витка) Миличевић**
рођен 23.01.1963. Блажујевићи
погинуо 19.06.1992. Рођајница

50. **Миодраг (Радомира) Рацковић**
рођен 10.05.1961. Обади
погинуо 24.05.1961. Обади

51. **Радован (Милоша) Рајак**
рођен 1935. Пешурићи
погинуо 23.10.1992. Пешурићи

52. **Војко (Љубана) Ђебић**
рођен 21.03.1955. Милковићи
погинуо 08.10.1992. Сјемећ

53. **Драгомир (Драга) Обреновић**
рођен 1956.
умро 07.11.1992. Соколац

54. **Чедо (Новице) Шаренац**
рођен 1935. Татиница
погинуо 28.05.1993. Кочерин

55. **Драгомир (Милоша) Бојат**
рођен 02.02.1965. Ст. Гора
погинуо 05.01.1993. Ст. Гора

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

1. **Петар (Слободана) Пејовић**
рођен 1972. Горажде
погинуо 16.05.1994.
Олово

2. **Миле (Милорада) Лаковић**
рођен 1954. Бучје - Горажде
погинуо 22.05.1992.
Обарак - Горажде

3. **Петко (Риста) Нешковић**
рођен 1954. Булози
погинуо 21.09.1994.
Огљечева - Чајниче

4. **Момир (Видоја) Марковић**
рођен 1947. Јелах - Горажде
погинуо 02.06.1995.
„Каменолом" Устийијрача

5. **Славко (Рада) Вукадин**
рођен 1956. Горажде
погинуо 16.06.1995. Сјенокос

6. **Недељко Нешковић**
рођен 1963. Горажде
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

7. **Ранко** (Сава)
Андрић
рођен 1947
погинуо 1992.
Крива Дража -
Горажде

8. **Зора** (Митра)
Даниловић
рођена 1939.
погинула 1994.
Горажде

9. **Милорад**
(Момчило) **Крезовић**
рођен 15.12.1940.
Горажде
погинуо 14.09.1992.
Вишевице - Горажде

10. **Видоје** (Алкесе)
Радовановић
рођен 16.04.1956.
Какањ
погинуо 22.12.1992.
Илијаши

11. **Добро** (Љубисав)
Станишић
рођен 12.08.1939.
Рогатица
погинуо 19.04.1994.
Јелашка коса

12. **Мирослав**
(Тодор) **Давидовић**
рођен 02.07.1956.
Горажде
погинуо 11.08.1992.
Месићи

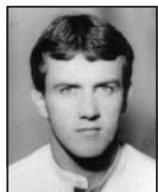
13. **Јован** (Бошко)
Чарапић
рођен 20.01.1943.
Горажде
погинуо 20.07.1993.
Горажде

14. **Сретен** (Славко)
Савић
рођен 15.02.1967.
Кисељак
погинуо 09.07.1994.
Нецарићи

15. **Томо** (Јово)
Лаковић
рођен 1939.
Горажде
погинуо 28.05.1993.
Зуйчићи

16. **Стојан** (Пера)
Мутлак
рођен 08.03.1963.
Горажде
погинуо 13.06.1992.
Троврх

17. **Јадранко**
(Мирко) **Ковачевић**
рођен 20.02.1961.
Горажде
погинуо 27.06.1992.
Површница - ГЖ

18. **Радомир**
(Бошко) **Букарац**
рођен 27.06.1964.
Илијаши
погинуо 03.05.1992.
Жеровањ - Илијаши

19. **Радан** (Стојко)
Пљеваљчић
рођен 1960. Горажде
погинуо 1994.
Врановина -
Горажде

20. **Зоран** (Милош)
Машић
рођен 19.07.1969.
Горажде
погинуо 27.08.1992.
Месићи - Рођајници

21. **Бранко** (Остоја)
Мајдов
рођен 20.07.1950.
Горажде
погинуо 14.07.1992.
Обарак - Горажде

22. **Александар**
(Лазар) **Матовић**
рођен 18.10.1967.
Сарајево
погинуо 12.04.1993.
Склани

23. **Радојка** (Рајка)
Дроџа
рођена 11.09.1949.
Вражалице
пог. 06.09.1992.
Вражалице

24. **Милан** (Љубо)
Шекарић
рођен 22.10.1954.
Сарајево
погинуо 17.06.1992.
Гламаћ - Горажде

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

25. **Момир** (Видоје) **Марковић**
рођен 15.06.1947.
Горажде
погинуо 02.06.1995.
Гајеви - Горажде

26. **Саво** (Момира) **Керановић**
рођен 24.11.1955.
Мрачај - Бугојно
погинуо 01.09.1992.
Чекрчићи

27. **Миодраг**
(Живана) **Петровић**
рођен 05.07.1949.
Подомора - Горажде
погинуо 01.06.1992.
Гавран Сјена

28. **Радиша**
(Радислав) **Митровић**
рођен 17.09.1958.
Горажде
погинуо 12.06.1992.
Зорлаци - Горажде

29. **Предраг** (Васо) **Стојановић**
рођен 03.08.1967.
Горажде
погинуо 13.06.1992.
Рогајница

30. **Билјана**
(Милорад) **Ракановић**
рођена 03.10.1962.
Горажде
погинула 27.08.1992.
Кукавице

31. **Млађен** (Данило) **Дроџа**
рођен 06.05.1950.
Горажде
погинуо 13.08.1995.
Дрвар

32. **Зоран** (Десимир) **Беговић**
рођен 31.05.1971.
Горажде
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос

33. **Будимир** (Рада) **Тодоровић**
рођен 17.06.1955.
Горажде
неслао 23.08.1992.
Троврх

34. **Драгослав**
(Милоша) **Ђоковић**
рођен 08.08.1962.
Горажде
погинуо 13.06.1992.
Троврх

35. **Станко** (Марко) **Марковић**
рођен 09.08.1950.
Вареш
погинуо 04.09.1992.
Жаља - Вареш

36. **Жарко** (Милош) **Вуковић**
рођен 08.11.1961.
Горажде
погинуо 19.06.1992.
Добриња - Сарајево

37. **Миле** (Вула) **Дракула**
рођен 13.02.1951.
Горажде
погинуо 14.09.1992.
Вишевице - Горажде

38. **Ристо** (Средоја) **Андрић**
рођен 08.08.1963.
Горажде
погинуо 15.08.1992.
Ошћиро

39. **Бојан** (Остоја) **Радовић**
рођен 02.12.1966.
Горажде
погинуо 27.06.1992.
М. Вујовића - ГЖ

40. **Сретен** (Јаков) **Радовић**
рођен 17.05.1958.
Коњевићи
погинуо 13.06.1993.
Градина - Горажде

41. **Радомир** (Мића) **Стојановић**
рођен 06.06.1939.
Ђаковићи
погинуо 07.01.1995.
Сјенокос

42. **Драгољуб**
(Алекса) **Ласица**
рођен 26.10.1936.
Сарајево
погинуо 13.01.1995.
Касиндо - Сарајево

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

ГОРАЖДАНСКА ПАРОХИЈА

43. **Мирослав**
(Средоје) **Видаковић**
рођен 18.11.1972.
Фоча
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос - Горажде

44. **Ненад** (Јована)
Вукасовић
рођен 10.02.1962.
Сарајево
погинуо 03.07.1995.
Подлузови-Илијаши

45. **Миленко** (Сава)
Вукадин
рођен 11.01.1950.
Горажде
погинуо 15.05.1993.
Паљика - Рођајица

46. **Ранко** (Милована)
Гавриловић
рођен 01.01.1957.
Горажде
несишао 20.08.1992.
Јабучко седло

47. **Момчило** (Ми-
ливоје) **Комленовић**
рођен 16.08.1967.
Горажде
погинуо 16.06.1995.
Сјенокос

48. **Момир** (Остоја)
Кокошар
рођен 04.10.1952.
Горажде
погинуо 20.07.1995.
Жеја

49. **Новица** (Ристо)
Јагодић
рођен 02.04.1940.
Горажде
погинуо 27.08.1992.
Кукавице - Рођајица

50. **Владан** (Момира)
Марковић
рођен 12.09.1970.
Горажде
погинуо 23.07.1992.
Гнила - Месићи

51. **Неђо** (Остоја)
Гладанац
рођен 1922.
Црни Врх
погинуо 26.06.1992.
Месићи

52. **Бранко** (Арсо)
Ђоковић
рођен 13.06.1962.
Горажде
погинуо 14.07.1992.
Обарак - Горажде

53. **Урош** (Николе)
Ђоковић
рођен 09.06.1966.
Горажде
погинуо 01.06.1992.
Биљин - Горажде

54. **Мирослав** (Недељко)
Ђурашиновић
рођен 03.06.1959.
Сарајево
несишао 08.06.1992.
Жуч

55. **Жељко** (Властимира) **Станишић**
рођен 1956. Горажде
умро од последица рањавања
15.06.1992.

56. **Здравко** (Пера) **Матовић**
рођен 1951. Горажде
погинуо 27.08.1992.
Горњи Месићи

57. **Дражен** (Николе) **Ренек**
рођен 1972. Горажде
погинуо 27.08.1992.
Горњи Месићи

58. **Милосав** (Данила) **Штавњак**
рођен 1941. Горажде
погинуо 27.08.1992. Кукавице

59. **Миленко** (Сава) **Вукадин**
рођен 1950. Горажде
погинуо 15.03.1993. Клисуре

60. **Миломир** (Мијата) **Пљеваљчић**
рођен 1951. Колибе - Горажде
погинуо 16.06.1993.
Градина - Горажде

61. **Зоран** (Милоша) **Машић**
рођен 1966. Горажде
погинуо 27.08.1992. Месићи

62. **Добро** (Љубисава) **Станишић**
/мајор ВРС/
рођен 1939. Вражалице
погинуо 19.04.1994.
Радићи - Горажде

63. **Никола** (Добра) **Станишић**
рођен 1971. Горажде
погинуо 03.07.1992. Горажде

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПРИЧА БОРЦА

Рат је стварност нашег времена и свијета. То је наш Патријарх Павле рекао негдје на почетку овог рата. Рат је почео још на небу. Архангел Михаило је збацио Сатану и његове следбенике као отпаднике од Бога. Дакле, постоји један рат Сатане против Бога. Ратови су наговјештавани пророштвом Христовим у Новом Завету: „Чућете ратове и гласове о њима. Немојте се уплашити јер то још није крај.“

Код нас, на овој Балканској ватрометини заиста нема периода без рата. Било објављеног или необјављеног, јавног или тајног, директног физичког или још горе духовног односно психолошког рата.

Овај рат (1992-1995) најгори је од свих могућих ратова. Њега су започеле исте Сатанске силе које су започињале и остале ратове. А нама Србима је остало да се увијек бранимо и боримо против зла. Многи се питају тек сада: дали је било могуће избјећи рат? Ја бих одмах одговорио: Не! Овај рат није било могуће избјећи јер да он није сада почео, почео би за десет, педесет или стотину година ако хоћете. А ево зашто није било могуће избјећи овај рат. Прво, у овом рату смо се борили против истог непријатеља против кога су се борили и наши дједови и прадједови и остали преци од Косова па на овамо. Дру-

го, тај непријатељ, са којима смо живјели заједно у једном дјелу наше историје увијек нам је радио о глави и забацио нож у леђа кад смо се најмање надали. Због тога су готово све наше генерације биле осуђене да се боре против тог непријатеља. Ми не поричемо да је ово био и наш рат, и да смо га водили, али смо несумњиво водили одбрамбени рат. Рат је зло када је освајачко нападачки, рат је нужда и невоља, драма и невоља кад је одбрамбени. Ипак,

ради оне пале браће који су се јуначки борили за правду Божију - Крст Часни и Слободу златну рећи ћу да је ово био само јуначки рат што се Републике Српске тиче. То нас свију опомиње да без жртве, без истинске саможртвености нема никоме напретка. Народи и људи који нису спремни на жртву губе своје људско достојанство и осуђени су да нестану. Ми смо у овом рату часно се бо-

рили и изборили за нашу српску државу. Одолијевши нападима наших вијековних непријатеља и њиховим страним помагачима. Они који су нас издали из страха или из интереса образ су свој оцрнили пред Богом и народом. Сви они ће се помињати по злу као и Вук Бранковић и сви други који су у пресудним тренуцима издали свој народ и слично Јуди продали душу за тридесет сребрника. Велико распеће и страдање нам и даље пријети али не смијемо клонуту душом, јер овај рат још увијек није сасвим завршен. Наши душмани чекају опет прву прилику да нас нападну. Остаје нам као нада и утјеха велика истина да Бога има и вјечног памћења, и знамо да ће на Страшном и свеопштем суду засијати правда и истина Божија.

Вардишиће, маја Г. Г. 1997.

Павле Јовичић

ПАСТИР

Када је свети Јерма чуо од Ангела-Пастира дванаест заповести за духовни живот човека он је рекао Ангелу: „Дивна су та правила, али постоји ли такав човек који би могао да их изврши у пракси“ На то му је Ангео одговорио: „Прими та правила у простоти срца, без размишљања и нећеш наилазити на тешкоће да их оствариш. Али чим почнеш у своме уму да измишљаш питања и потпитања доћи ће кришом ђаво и разводиће твоју одлучност и срце твоје постаће слабо и неспособно да напредује у добру... Ко увек има Бога у срцу свом њему је лако да испуни све заповести Божје“.

На то је свети Јерма приметио: „Зар уопште постоји човек који не моли од Бога помоћ да би испунио Његове заповести? Али ђаво је моћан... Он искушава слуге Божје и држи их у својој власти“. „Не није тако - одговорио је Ангео, - ђаво нема никакве власти над слугама Божјим. Они који верују у Бога из дубине срца, њих ђаво може да искушава али не може да влада над њима. Бори се мужевно против њега и он ће побећи од тебе“.

Свети Јерма је упитао Ангела: „Да ли ми који немамо на Земљи вечног града али морамо да поседујемо неко имање, шта да радимо с тим имањем?“. Дели вишкове сиротима. Њихове руке јесу вечне банке и што њима даш уложио си за најбољу камату... Али уздржавај се од многих брига и прекомерних послова, јер обузет сујетом и трчањем заборавићеш Бога и богоугодна дела. Старай се, пре свега, да испуниш заповести Божије... Када постиш, моли се више него обично и избегавај сваку неправду и зле жеље. А суму новца коју си трошио на исхрану, сада за време поста, подели удовици, сирочету или просјаку“.

Има отпадника који су се удаљили од Бога и толико су дрски да Га јавно хуле и изливају своју злобу на служитеље Његове. Такви обично умиру духом и тешко да се икада покају, мада се и њима даје прилика да умилоствиве Бога и да им Он опрости.

Постоје и лицемери који сеју око себе штетно учење. И они треба да се пожуре с покајањем, пре него што се врата не затворе.

Постоје и такви људи који греше више из малолудности него намерно, и за такве људе покајање није тешко. Али и они треба да се пожуре, јер и мали грех, ако се укорени, тешко је очистити.

Они који верују у простоти срца и ревноју о врлинама, а живе у миру са свима, увек су спремни да свакоме чине добро, то су истинска чеда Божја. Бог, видећи њихову простоту и дечију душу, благосиља их и помаже им у сваком послу“.

То су биле поуке које је Ангел-Пастир дао светом Јерми, које је овај и записао ради назидања будућих поколења.

„Ж. М. П.“

У ИЗДАЊУ МАНАСТИРА ТРЕСИЈЕ ИЗАШЛА ЈЕ КЊИГА СТАРАЦ САМПСОН

Мило моје дете,

Све више и више желим да ти покажем себе, да би видела и осетила да сам твој духовник. Ипак, ти ме још увек мало познајеш. Али, упознајеш ме. Није случајно то што су ме затворили као веома верног ученика Светог Теофана Затворника.

Жеља ми је да у твој бродич ставим што више богатстава која нико не може украсти, нити до њега доћи. Моја је жеља да ти то пружим,

предам, да би била богата несагледивим, огромним богатством.

Већ си узнемирена због страшног дана када ћеш изаћи пред Господа, због ужаса митарства, због одговора које ћеш морати да даш за све што је било у твојој животи. Али ово ти кажем да запамтиш:

Бој се само да будеш несабрана, расејана, празна, узнемирена, неозбиљна.

Бој се ретког причешћивања (обавезно бар осам пута годишње).

Бој се неприпремања за исповест и не задовољавај се заједничком исповешћу, која је неправилна и није света тајна.

Бој се да не останеш без онога што је најдража делатност живота, што је радост и потреба - без молитве.

Бој се тога да се молиш механичком читањем уместо умом и срцем.

Бој се да не занемариш свакодневно записивање укора савести; имај потребу за тим као што имаш потребу да умиваш лице, переш руке, да се чешљаш.

Бој се да се жалиш људима на здравље, на недаће, на оно што се десило на послу, и да не пренебрегаваш оно што су рекли свети оци и угодници Божији и оно што ти је наредио твој духовник. Ни о коме никада ништа лоше не говори, не говори зло, не осуђуј, не суди.

Бој се да не изгубиш радосну мисао да је живот без вечности апсурд, лаж, обмана, глупост; да случајно не поверујеш да је Христос мит, бајка, творевина нечије маште, већ да знаш да је Он једини смисао живота.

Према томе, Богомати је жива, види нас и чује и дата нам је као заступница. А хиљаде угодника Божијих су наши живи помоћници.

Бог ти је дао духовника који ти је показао и говорио, и још увек ти говори и показује како да чуваш своју савест, како да пазиш на њу како да записујеш укор савести и све износиш пред њега, чак и све оно што је срамно и непријатно говорити, јер је глупо то прећутати.

Заволи да читаш Свемиљостиву како би се она усадила у твоје срце и ум. То ће бити бич против зла и страсти. То ће бити озарење ума. Говори само овако: *Свемиљостива Владичице моја, Пресвета Госпођо, Свејеречива Дјеве, Богородице Маријо, Мајко Божија, не гнушај се мене, не одбади ме, не остави ме, Госпођо.*

Тако величање и поштовање Мајке Божије ће смирити срце, изменити га, неће му дати да буде лакомислено. Текст молитве изговарај правилно не мењајући ништа, јер је освешћена великим подвизима преподобног Серафима Саровског.

Молитва треба да буде пажљива, спора, умилна и покајна. Треба да донесе помиловање и смирење срца и *љубав као венац добродетели*. Моли се без журбе, истрајно. Испуњавање обреда без праве молитве која се врши умом, пажњом, разумевањем, покајањем, без познавања својих рана, грешака, преступа и страсти, је пут празног живота, пут световни, неспаситељни.

Монашки живот у делима, речима помишљања мора се водити без учешћа чула и осећања. Ако није тако он неће бити монашки а камоли ањеоски.

ИЗ ХРОНИКЕ ПРОШЛОСТИ СТРАДАЊЕ ЦРКВЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА ВРИЈЕМЕ ТУРСКЕ УПРАВЕ

*Пријрема
Маријана Бузанчић
Сарајево*

Посланик бос. херцеговачких Срба при патријаршиској скупштини у Цариграду, велики родољуб ГАВРО ВУЧКОВИЋ, написао је у својој брошури „Ропство у слободи или огледало правде у Босни“ 2 свеска (Нови Сад, Срп. народна задружна штампарија 1872) у свом одговору владици Дионисију следеће: „Не знам право казати, који је владика у истом Сарајеву био затворен због неког дуга, да ли Амвросије или Венијамин? Од њих двојице знам да је један. И Јосиф, владика херцеговачки клечао је у Травнику на губилишту да га посјеку. Агатагел, зворнички митрополит био је неправедно протјеран из своје епархије. Овај је заиста био поштен човјек и добар архијереј. Камо среће да се све грчке владике угледају на Агатагела.“

Сад ћу да споменем још неке свештенике и свештена лица, која су страдала и мученичку смрт нашли, а то су све сами Срби из Босне били. Ако и нијесу били митроноспци, ипак су били поштени и часни свештеници.

Неофит, калуђер у Гомијоници (манастиру у Бањој Луци) је мучен и објешен. Поп Филип Зорић, објешен је код Кулен-Вакуфа. Објесио га је Мехмед, бишчански паша.

Поп Јосиф из Тешња био је посјечен у Травнику и у најужаснијим мучкама је умро. Затим, Порфије, поп Дамјан, поп Стеван, сва тројица су била убијена и у јаму (у угру) више Бања Луке бачена.

Ово је права истина, а ако Дионисије не вјерује нека иде, па нека распита и ја сам увјерен да ће се незадовољан и убјеђен вратити кући.

Ја питам Дионисија гдје су ова следећа лица:

Поп Дико из Бјелине, поп Димитрије из Бјелине, поп Перо из Бјелине; поп Павле из Посавине, поп Аћим из Посавине, прото Сте-

ван из Посавине; поп Јовичић из Крајине, поп Цвијо Зорић из Крајине, синђел Т. Кристо из Крајине, поп С. Качавенда из Крајине, Гаврил Качавенда из Крајине, поп Перо Кеџман из Крајине, поп Дико Кеџман из Крајине, игуман Дионисије Вучковић из Крајине, прото Василије Башић из Крајине; поп Стеван Карановић, поп Ђурађ Карановић из Крајине, Пахомије, игуман манастира Свете Тројице из Таслице (Пљевља), поп Илија Поповић из Лопижа (Сјеница), архимандрит Серафим Перовић из манастира Житомислића у Херцеговини. Леонтије Радловић из Мостара био је служитељ мостарске цркве и народа.

Ова су му браћа и пријатељи сви готово познати. Ако они и нијесу били босанске фењерије, били су поштени, ваљани и честити народни људи.

Страдали су разним мучкама; неки су у синџирима ишли пјешке у Цариград, неки су оковани у букачије на заточење послати, а неки морадоше своју милу отаџбину оставити због тешког зулума својих непријатеља и у бјекству спаса тражити.

Гавро Вучковић пита владика Дионисија (Љубомира Босанчића) гдје су отац Теофило професор сарајевских школа и отац Филарет Петровић, учитељ и приповједник сарајевских школа, а затим напомиње: „Ово судо сада била све свештена лица, која су исто тако страдала од владике и Турака, као свештена лица. Њих непрестано прећеравају из својих сједишта и по тамницама мученички умиру. Не зна се и не може се знати прави број тих мученика, јер је тако велики да их не може човјек све знати. Таква убојства у Босни и Херцеговини скоро сваки дан бивају, тако да човјек није сигуран својом главом, и не може бити да ће код куће смркнути и ујутро осванути.“

Овај одломак из књиге Гавре Вучковића је са разлогом јер се националне жртве заборављају и што је његова књига данас књижевни раритет.

ЖЕЉКОВ ГОЛУБ ГРИВАШ

„У Србији се историја не учи из књига, већ као занат.

Нигде као у тој земљи нема толико добрих ђака, и диплома које нема ко да подигне...“

На виткој јели испред куће Драгослава Јевђевића у селу Кривавци код Ужица гнезди се голуб гриваш,

који надлеће руже и баштански стоцић у дворишту.

За сточићем седи баба Емилија, треби руже, пакује колаче у тањир, спрема се за гробље. Деда Драгослав пали цигару са већ догореле и свраћа пролазнике на ракију, да их почасте, а има и рашта, јер његов унук Жељко Сарван је посмртно одликован Медаљом за храброст.

Жељко Сарван је рођен 1973. године и био ко свидруги дечаци, синови и унуди, а онда је дошао рат... Рат га је затекао у Сарајеву, где је учио средњу војну школу, хтео је да буде официр. Као и многи младићи оставио је књиге и отишао кући, да се јави деди и мајци, да им саопшти своју одлуку, која гласи: рат се практично изучава. Хтео је да иде у Вуковар, и отишао би да није било мајчаних суза које су га вратиле у Сарајево. Неколико дана је листао књиге, покушавао да у њима нађе објашњења и одговоре, пошто их није нашао отишао је у Вишеград и пријавио се у добровољце. Деди је поручио: Деда ја сам на Дрини, овде се брани Србија. Ја сам стигао, ти кад стигнеш хајде. Било је то првог јуна 1992. године. У то време момци из Крваваца су ишли на играчке, певали покрај гробља, живели и задиркивали смрт. Голуб гриваш је правио своје гнездо, а тамо на Дрини...

За Жељка Сарвана је почињала нова „пколска година“ у којој није било предавања и испитивања, све је било практично. На крају првог тромесечја Жељко Сарван је у Власињу уместо одговора на питање, шта је то слобода, положио свој живот. Крајем про-

шлог месеца јула, мајор Миленко Јевђевић, командант Вишеградског гарнизона, је у Кривавцима деди Драгославу Јевђевићу уручио Жељково посмртно одликовање Медаљу за заслуге за народ, којом га је одликовала Република Српска. Деди и баби су се очи испуниле сузама, туга и понос су текле њиховим лицима. А са умрлице на вратима куће све је посматрала Жељкова мајка Миломирка која је у јануару 1993. године трагично напустила овај свијет. Она није могла да гледа како снег прекрива гроб њеног сина јединца и на огласним таблама у Ужичком крају освићу нове умрлице. Деда Драгослав и његова супруга Емилија нису могли ништа да учине осим да

јадикую, рат им је узео једну ћерку и једног унука. Сада верују да су те смрти донеле макар мало среће неким синовима и мајкама са оне и ове стране Дрине.

Дани поново протичу, ђинђува се Дрина, певају момци око Вишеграда и у Кривавцима легу се голубови у свим српским земљама. А уместо свега на зиду Жељкове собе стоји његово одликовање, Медаља заслуга за народ, урамљена његовом младошћу и обасјана пламеном мајке. Они што испијају ракију у част Жељка Сарвана, кажу: наш Жељко. Слава му!

Слободан Ристић

НЕКРОЛОГ

ОЛИВЕРА ВЕСНИЋ

рођена је у Чајетини 18. марта 1941. године од оца Ратка Секулића и мајке Олге.

Имала је живот испуњен смерношћу. Умела је да воли и да своју љубав подели са другима. Праштала је и гасила мржњу још већом љубављу. Њен живот био је праћен тихом али јаком вером у Бога. И у најтежим тренуцима њен осмјех је уносио мир и спокојство, а сама је носила своје тешко бреме никога не оптерећујући.

Упокојила се 10. јула после краће болести у Ужичу у својој 56-ој години.

Бог душу да јој прости.

*Хаџи Милош
ВИДАКОВИЋ*

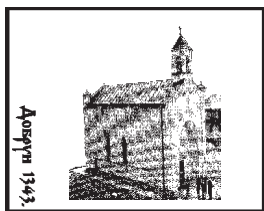
ПРИЛОЖНИЦИ ЛИСТА „ДАБАР“

**Мира Васиљевић
из Чајнича
50ДЕМ**

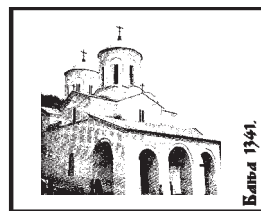
**Бранислава Бранисављевић
из Београда
100 Дин**

**Црква у Блацама
Прелово
100ДЕМ**

Хвала

ДАБРОВ

ИНФОРМАТОР

Број 7

ПОСЈЕТА ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ Г. ПАВЛА РУДОМ

ПОЗДРАВНИ ГОВОР О. САВА

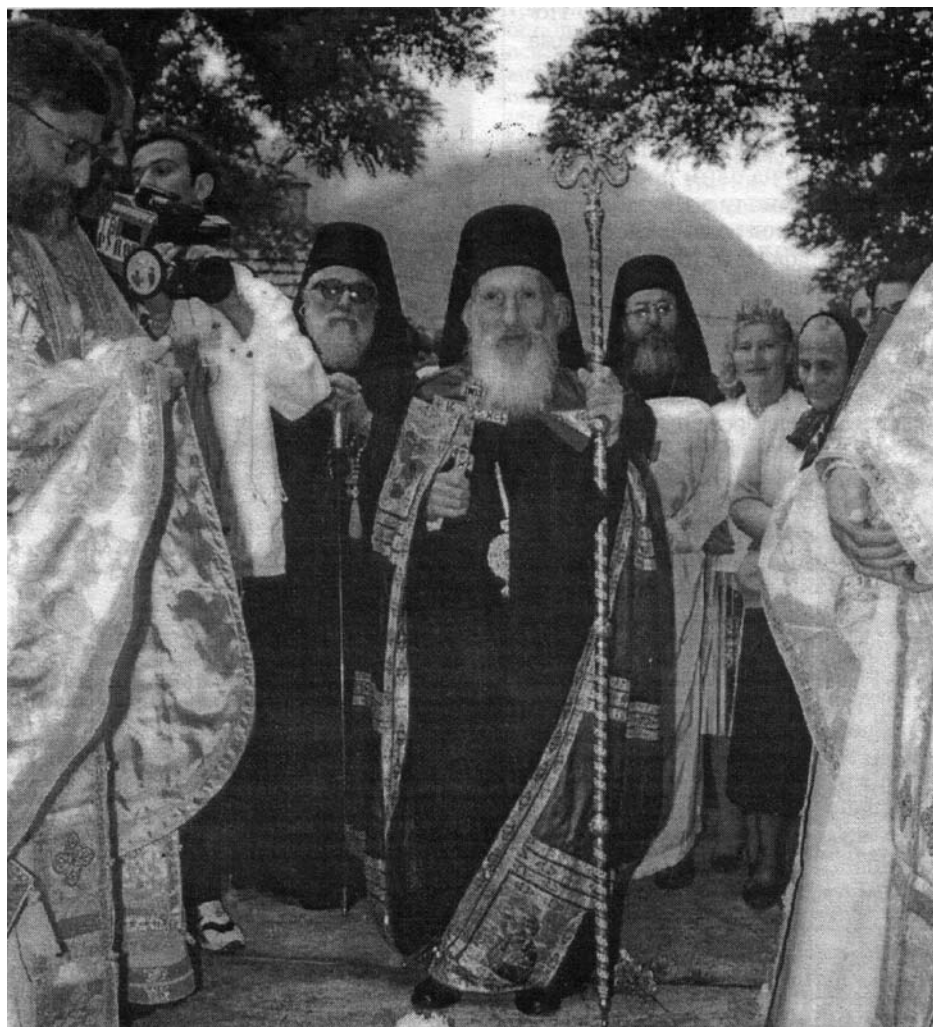
ВАША СВЕТОСТИ

Дозволите ми да Вас овог радосног јутра у име Црквене општине, у име благочестивог и христољубивог народа руђанског краја, у име свештенства и лично, поздравим и зажелим

Вам добродошлицу и пријатан боравак међу нама.

Велика је част и радост сваког домаћина да о својој Крсној слави има узвишене и угледне госте. Ми данас Ваша Светости почаствовани смо Вашом Високом посјетом. Ви нам долазите у име Господње, долазите нам као духовни предвођитељ цјелокуп-

ног рода Српског, духовни отац да обиђе дјецу своју. Свима нама Ваша Светости који и најмање пратимо живот и стање у Српском народу и Цркви, добро су познати напори Ваше светости на бризи и очувању Српске душе, части и образа нашег народа пред Богом и светом. И у овим за наш народ тешким и смутним временима Ваше Молитве, Ваши вапаји, Ваши савети и поуке пристајали су као мелем на живу рану и уливали наду и охрабрење на боље и сретније дане.

Ваша Светости народ овог краја одувек је живео у веома скромним материјалним могућностима. Положај, пасивност, а и свима нама несхватљива запостављеност оставили су овај крај материјално неразвијеним, али је народ својим самопрегорним трудом и радом опстао и живио на овим просторима. У духовном смислу по Божијем промислу овај народ имао је срећу да се духовно напаја на источницима вјере и светосавља: Милешевци, Бањи, Св. Тројици, Добруну и Чајничу. Духовни зраци ових светиња обасјавали су облагорођавали душу овог народа, па је он увијек у свакој прилици, времену и невремену остао Богољубив и човекољубив. Чувао је своју веру, у њој налазио циљ и смисао живота, да опстоји и сачува Српско име и духовне корјене.

Ваша данашња посјета Ваша Светости за све нас је духовно и морално охрабрење да наставимо ићи путем својих часних предака. Она је улијевање уља у кандила наше вјере да истрајемо у напорима свакодневног живота, па Вас синовски молимо да нас благословите својим светим благословом, а ми Вам Ваша духовна дјеца, желимо кренути старост, добро здравље, да нам још много лета управљате духовним бродом Српског народа, на општу радост и задовољство целокупног рода Српског.

**Долгоденствујте Ваша Светости
на многаја лета.**

Рудо у прошлој 1996. години низом значајних културних, духовних, музичких и спортских манифестација прославило је стогодишњи јубилеј свог постојања. У октобру мјесецу 1896. године под разбјежњелим мутним валовима Лима нестала је стара касаба Рудо. Становништво из непосредне опасности склоњило се на околне брежуљке, а потом се раселило по околним већим мјестима. Највише се иселило у Нову Варош и Санџак.

Аустроугарска земаљска влада одлучила је у Сарајеву да се на брежуљцима са десне стране Лима подигне ново насеље Рудо. У ту сврху влада је послала свог високог чиновника који је изградио и први урбанистички план. Овом елементарном катастрофом дошло је до промјена и на духовном административном плану.

До тада је Рудо са својом црквом брвнром подпадала под управу Захумско-херцеговачке епархије, а од поплаве припало је Дабробосанској митрополији. Црква Св. пророка Илије саграђена је само десетак година пре поплаве и била је снабђена инвентаром и црквеним утварама дар земаљске владе и барона Николајевића. У поплави је тешко оштећена, тако да се у њој није могло више служити.

Настајањем новог насеља на десној обали Лима показала се потреба за подизањем нове цркве. Високи преставник Земаљске владе додјелио је православному око два хектара државне земље за изградњу цркве и црквене куће. Црквена кућа изграђена је око 1905. године о трошку Земаљске владе, као и у многим другим мјестима у Босни. Српски народ после Берлинског конгреса и Невесињског устанка национално и духовно пробуден почео је да врши припреме за подизање цркве. Припреме су трајале све до 1908. године када је формиран одбор за подизање цркве на челу са тадашњим свештеником Данилом Шиљком. Председник

тог одбора био је учитељ Манојло Илић. Црква је грађена искључиво добровољним прилозима скупљаним по читавој околини. Неимари цркве били су врсни мајстори из Далмације, дрвени дио иконостаса изradio је Драгомир Стикић из Штрбаца, а иконе су рађене у познатој радионици „Ивковић“ у Новом Саду. Црква је довршена 1912. године и на Петровдан освећена од стране Митрополита дабробосанског Г. Евгенија Летице. Од тада па до данашњег дана вољом Божијом служи Богу и Српском роду. У смутним и ратним временима никада није била оштећивана, а увијек је бригом народа и свештеника брижно одржавана. У последњих десетак година црква је генерално споља и изнутра реновирана са набавком новог инвентара и црквених утвара.

Поводом стогодишњег јубилеја Одбор за прославу састављен од политичких, црквених, привредних и културних радника на својој конститутивној сједници донио је одлуку да за централни дан прославе Петровдан поред надлежног архиепископа позове Његову Светост патријарха српског Г. Павла. Одређена је делегација састављена од преставника Општине и свештеника да заједно са Г. Митрополитом посјети Патријарха и уручи му позив. Патријарх знајући за Рудо и његов велики допринос духовном животу у Српској цркви, позив је прихватио, али због изненадних обавеза до реализације посјете није дошло, већ је посјета одложена за следећу годину. Хвала Господу Богу и неисказаном самопрегору Његове Светости на општу радост целокупног краја, свештенства и народа Његова Светост удостојио нас је и почаствовао својом високом посјетом. Ма да је посјета била сјенком политичких и економских невоља, ипак је изазвала велику радост народа читавог руђанског краја и шире околине, а медијски је пропраћена и објављена у целокупном Српском народу.

Сама свечаност протекла је по оцјени многих у скромним али достојанственим границама. Већ од раних јутарњих сати народ из ближе и даљње околине почео је да пристиже да би дочекали и пољубили Крст и десницу свог Патријарха. Док се народ окупљао вршене су последње припреме за дочек, а делегација састављена од Општинског руководства, пароха Пружанске парохије протојереја - ставрофора Новице Јањића, преставника привредног, политичког и културног живота Рудог, пошли су до Бродара да ту дочекају Његову Светост, Г. Митрополита, преставнике руководства Републике Српске и остале госте, да им пожеље добродошлицу и допрате до цркве где ће се одржати свечаност. На самом мосту преко Дрине председник општине г. Војислав Топаловић поздравио је Његову Светост и све присутне и подсетио их да се налазе на мјесту гдје су се водиле крваве огорчене борбе за спас Српског народа и замоли Његову Светост да својим благословом благослови територију Општине Рудо у чијој се непосредној близини налазе. Колона са тридесетак аутомобила наставила је пут према Рудом, крећући се кањоном Лима кроз тунеле и веома интересантне пејзаже. За то време звона са црквеног звоника непрестано су објављивала долазак високих гостију, а народ заједно са обученим у свечаним одежама свештенством у шпалиру радосно и весело очекује драге госте. После двадесетак минута вожње свечана колона аутомобила пристаје пред капијом Црквене порте. Патријарховом аутомобилу прилази старешина храма протојереј Саво Брадоњић, пожељевши му добродошлицу, предао Крст, а потом одржао поздравни говор изразивши своју радост, радост присутног свештенства и целокупног народа овог краја, што у својој средини можемо поздравити Патријарха српског, духовног оца, молителја пред Богом, чуvara за душу, част и образ рода нашег.

Свечана литијска поворка састављена од дјецe са стихарима и чирацима, црквеним бар-

јацима, свештенством и монашством, Патријархом обученим у свечану мандију у пратњи Његовог Високопреосвештенства митрополита Г. Николаја, епископа далматинског Г. Лонгина кренула је према храму. Народ се тискао и сви су жељели да пољубе десницу свог духовног путеводитеља. У храму је обављено облачење архијереја, а потом иста поворка се упутила према специјално направљеном подијуму за богослужење да би сви присутни могли видјети и пратити ток богослужења. Богослужење које је служио Његова Светост, митрополит Г. Николај, епископ далматински Лонгин, дванаест свештеника, два ђакона одвијало се тихо, молитвено и свечано. Благољепију богослужења допринијели су хор Српског пјевачког друштва „Слога“ из Старе цркве у Сарајеву којима је ово после свих оних страхога доживљених у току рата било право духовно васкрснуће.

У току св. Литургије Његова Светост уручио је одлуковање Светог архијерејског синода СПЦ напрсне Крстове, на предлог Његовог Високопреосвештенства митрополита добробосанског Г. Николаја двојици протојереја: Милораду Новаковићу пароху рогатичком и Саву Брадоњићу - пароху Пружанске парохије.

На крају св. Литургије обављена је трократна литија око св. храма са читањем св. Јеванђеља, а потом је Његова Светост са својим домаћинима, преставницима Републике и Општине пререзао Крсни колач и честитао Крсну славу Црквеној општини, Општини Рудо, станици Српске демократске странке и свим присутним. Његово Високопреосвештенство митрополит Г. Николај у својству домаћина бираним речима обратио се Његовој Светости, општинском и државном руководству и

присутном народу захвалио се и заблагодарио Његовој Светости на труду и указаној части, на молитвама и бризи за Српски народ и замолио га да овај присутни народ поучи и благослови, како народ - тако и руководство Републике Српске и Општине. Његова Светост на Њему својствен начин својим очинским гласом и саветом обратио се присутним изразио радост што је међу нама и замолио да истрајемо на путу Божијем, да чувамо поруке св. Саве и својих предака и да се на том путу никог не бојимо сем Бога. Потом се присутним обратио председник владе Републике Српске г. Гојко Кличковић честитао ово духовно славље, позвао народ на слогу с надом да ће се новонастала ситуација створена уставном кризом ускоро превазићи.

После физички заморног, али за душу окрепљујућег дана Његова Светост, Г. Митрополит, преставници владе, свештенство и остали гости пошли су код свештеника на освежење, а затим у хотел за трпезу љубави, коју су заједнички припремили скупштина општине, Црквена општина, привредни субјекти и коло српских сестара. У току ручка Његовој Светости уручена је икона св. ап. Петра и Павла у дуборезу рад проф. Душка Зуровца. Убрзо Његова Светост у пратњи свог главног домаћина Његовог Високопреосвештенства г. Николаја напустио је Рудо видно задовољан што је и овај дан проведен у славу Божију, у славу св. апостола, а на духовну корист свога рода.

О Петровдану 1997. године

*Пројојереј-ставрофор
Саво Брадоњић*

ОСВЕЋЕН ХРАМ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У БЛАЦАМА

Ако погледамо у духовну разгледницу Вишеграда, која треба да изађе из штампе, видећемо душу и огледало народа који живи на овим просторима. У средини разгледнице доминира средњовековни манастир у Добруну који је захваљујући мудрој одлуци Господина Митрополита Николаја обновљен и васпостављен. Он полако али сигурно постаје духовно стедиште и од овоземаљског живота одмаралиште за многе вишеграђане па и даље.

Около на разгледници стоје четири медаљона, мала али тако значајна храма, који сведоче не о себи него о онима који су их градили и чували. Светиња на Мегдану у вишеграду сведочи о нашим прадедовима за време окупације под Аустроугарима. Ни тада није било лако, али је Србин постојани онда када се чини да од њега нема баш ништа. Остала три храма на разгледници сведоче о нама и ако Бог да они ће остати и причати нашим поколењима какви смо ми били и шта смо радили у своје време. Вардиште, Вишеградска Бања и Блаце су израз бунта и догоревања искре на фитиљу кадионам који је по допуштењу Господа могао бити и угашен.

Није се десило најгоре, Србин је 1989. године застао, погледао иза себе, пред собом и у себе и коначно се нашао после пе-

десетогодишњег лутања по земљи недођији. Лутање га јесте осакатило, очињивид је ослабио, ум бистри се помутио, слух малаксао, душа оронула у греху и незнању... Црни Дејтонски потписи су плод и највиши скок горе описаног Србина.

30. септембра 1989. год. када су Господин Стево Божић и почивши хаџи Миладин Андрић закопали темеље нове светиње у Блацама нисмо сви били у строју, зато смо се окупили сви (наравно без наших јунака који живе положење за веру и отаџбину) на дан освећења. Рат је био препрека да блачанска богомоља не буде освећена пуних пет година.

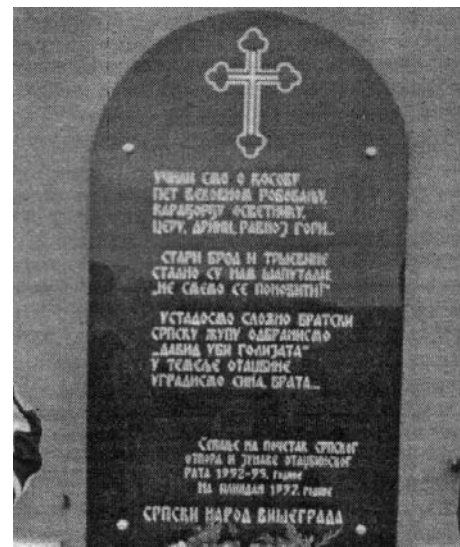
Илиндан и недеља по Илиндану (3 август 1997. г.) су дани за памћење и историјски тренутак за подручје вишеградске Жупе. Жупа је плодна, лепа, пространа али се у њој ништа није одавно збивало што би требало забележити за поколења. Пре рата брујали су камиони пуни обложине из Бабине Горе, за собом остављали пустош и прашину, а рат ко рат шта ће донети него сузе и чемерни живот.

На Илиндан после подне окупило се мноштво народа, ратне сирочади и високих гостију да се сетимо оних дана када смо кришомишљили у Заовине донети ђебану за одбрану вере и имена, јер неприја-

тељ се толико осилио да другог излаза није било. Неко нам је дао примедбу зашто такав скуп код цркве, а ми смо му имали неколико одговора на ово питање. То чинимо јер смо код ове светиње на Покров 1990. год. јавно рекли непријатељу ми ћемо бранити своје, на то нас и вера светосавска обавезује. У то време нико се није смео огласити тако јасно и недвосмислено као Срби овога краја вођени вождом Радованом Караџићем и првацима српског покрета званог СДС.

Ова светиња и ово место нас обавезује да не заборавимо Стари Брод на Дрини који се види ако се поглед уперу на јужну страну од блачанске богомоље. На том месту страдало је неколико хиљада недужних Срба бежећи испред каме усташа муслимана и других. Ово место нам је светије од Тршевина иако и њих нисмо на тај дан заборавили и ту су недужни, заведени и побијени Срби из наше мајке Србије.

На крају циљ нам је да се Срби окупљају око светиње ма који честити повод био. То су остаци прошлог система да око цркве може бити скуп само ако је у питању верско. Зашто се не помолити Богу за душе свих родољуба пострадалих у прошлом и овом нашем рату, или скупити се овде и донети одлуку о устанку за одбрану српства. Тај дан високо се винула српска тробојка на јарболу стављајући печат по-

беде над непријатељем и на овим просторима питоме Жупе, и објавила препород и нова прегнућа за обнову. Имали смо част да нам тога дана буду гости из Владе РС са г. Гојком Кличкивићем и г. Алексом Бухом.

На јужној страни храма постављена је спомен плоча која је тога дана откривена а симболички присужено онолико свећа и стављено цветова колико је погинуло српских јунака у овом рату из овога краја.

За ову прилику наша власт се побринула да прошири пут који води према цркви јер се планира ако Бог да да се овде окупљамо сваке године у недељу по Илиндану, послужимо свету Литургију и сетимо се свих оних који су пали за слободу и веру српску. Права прилика да се види вредност мештана Блага да ли су широкогрудни и зашине ли један метар полуобрадивог земљишта за срца њихова. Бићу слободан и пресудити: млађи су широкогруднији од старијих својих очева. Могли су стари овај испит зрелости положити и са већом оценом, али ваљда је то у склопу са народном изреком: „Све што се човек више приближи гробу он осећа да му више треба“ заборављајући да је то „два са два“.

Вредно је напоменути да је за потребе народног весеља доведена трофазна струја са прикључцима где се без икаквих проблема може прикључити шест и више одвода за шатре и друга постројења. Целу ову организацију око пута, уређења простора као и припрема за послуживање гостију оба дана успешно је водио Господин Стево Ковачевић, родом из Жупе, угледни привредник и економиста предузећа „Терпентин“. Киша која је падала тога дана није омела бројне мештане, вишеграђане и госте са стране да обележимо и освежимо сећање када је Србин са овога краја устао против непријатељског омаложавања и понижења. Храбри борци Жупе показали су да су били у праву кад су одлучно устали и витешки поразили надмоћнијег непријатеља.

Сутрадан у недељу и то рано по киши и блату стизали су аутобуси пуни искрених верника и деце светосавске да учествују у молитви светог освећења. Његово Високопреосвештенство Митрополит Николај је дочекан уз бројне високе госте и мноштва народа. Владика је са побожношћу донео свете мошти светог цара Лазара и са мноштво свештеника извршио чин освећења а у наставку и свету Литургију. Киша, блато и слабо озвучење молитвеног чина је нервирало све присутне, али

то није спречило да онај који се зна моли ти Господу не преда искрене молитве Богу. У току свете Литургије Владика је одликовао протонамесника Рајка Цвјетковића рукоположивши га у чин протојереја. Ово високо одликовање припада само старим и искусним свештеницима, али свако правило кажу има и изузетака.

У своје време тока богослужења именован је и кум бачанске светиње Господин Душан Војновић. За дивно чудо колика је вера и љубав тога човека према овој светињи. Он је још 1990. год. од брата Игњата купио ливаду површине 3.541 м (к.ч.2825 КО Клашник) и подарио је цркви. Сада на тој ливади виори се српска застава на високом јарболу. Коју ће радост Дуле осетити кад дође и види све ово јер он на дан освећења није могао доћи. Овај човек преживео је бродоломстао је жив међу малобројнима док се брод потопио. Бог га сачувао баш за овај дан. У славу Божију и част кума посветиће се једна недеља где ћемо пригтовити дочек кума, послужити свету Литургију, открити плочу на храму о именовању кума и поделити грамате признања које је Митрополит Николај на дан освећења донео. Интересантно је да се десило слично томе када је било освећење звона које је даривала дивна Госпођа Петрија Божић из Блага и она тада није могла да дође из Швајцарске, њу је заступао брат Стево Божић иначе

председник одбора за градњу храма. На дан освећења кума Душана заступао је његов брат Игњатије Иго Војновић из Блага.

После молитвеног чина гости и многи други пришли су за трпезу љубави која је уготовљена за тај дан.

Остаје да се захвалимо Богу на дару, благочестивом народу српском, гостима из РС Србије и иностранства, хору из Чачка, свештенству и свима који тај дан одредите и поклоните га нама за радост и успомену. Захваљујемо се куму Душану Војновићу на дару кумовском у висини од 6.000 ДМ и 500 марака послатих на крст часни. Такође благодаримо свим приложницима који дариваше храму од којих средстава ћемо ако Бог да сазидати зграду за народ поред цркве.

Благодаримо свим предузећима, и установама из Вишеграда са СО Вишеград на челу, и свим људима који су дали део свог рада и напора да ова два дана буду у служби Богу а за корист роду српском.

Остао је договор на снази да се ако Бог да поред осталих саборних дана (други Васкрс, Друге Тројице и Покров) окупимо сваке године у НЕДЕЉУ ПО ИЛИНДАНУ поводом политве Господу и спомена српским јунацима овде поред храма СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ у Благацима. Од ове године „Тршевине“ су у Благацима.

ГРАМАТЕ ПРИЗНАЊА ДОБИЛИ СУ:

1. Црквени одбор за изградњу храма у Блацама за плодотворан рад и успешно завршење храма те узвишено преставање сеоских првака свога времена.

2. **СТЕВО БОЖИЋ** из Блаци за показану љубав, несребичан рад и мудро руковођење као председник одбора за изградњу храма у Блацама.

3. **РАДА ВОЈНОВИЋ** из Блаци за показану љубав и дарове приложене храму. 4. почивши **СЛАВКО ВОЈНОВИЋ** из Блаци који је за живота дао велики допринос у личном раду, високом прилогу, секретару одбора за изградњу

5. почивши **ЛУКА ЂОРИЋ** из Вишеграда за несребичан рад као потпредседник одбора за изградњу и даривање земљишта са братом и сетрама цркви.

6. почивши **СТАНИМИР ПЕЦИКОЗА** из Вишеграда за несребичну помоћ и дар за изградњу храма.

7. **ПЕТРИЈА БОЖИЋ** из Блаци за приложено и даривано звоно за храм и друге дарове цркви.

8. **КРСТА БОЖИЋ** из Блаци, куму темеља светиње за показану љубав и високе прилоге храму.

9. **САВО БОЖИЋ** из Вишеграда за несребичну помоћ народу српском, војсци у току рата и високе прилоге за храм свети.

10. **ДУШКО БОЖИЋ** из Блаци за велики допринос у превозу разног материјала за храм, довод воде и даривања чесме храму и друге помоћи за храм и организацију.

11. **СТЕВО КОВАЧЕВИЋ** из Вишеграда за показану љубав и труд око проширивања пута за храм, уређење простора и организовање припреме за свечаност освећења храма у својству председника одбора за прославу и освећење.

12. **ДУШАН ВОЈНОВИЋ** из Блаци привремено запослен у Швајцарској за показану узвишену љубав и достојанство **КУМА ЦРКВЕ У БЛАЦАМА** те даривања земље за проширење црквене порте.

ВОЈСКА

Видовдан - Крсна слава Војске Републике Српске на Романијском Косову

Притиснута многим проблемима и суочена са многим опасностима, на светог Амоса и Вида, Република Српска је засијала Православном свјетлошћу. Центар те свјетлости која је многим ван наше државе ударила право у очи био је Соколац као домаћин централних свечаности одржаних поводом Видовдана, државног празника и крсне славе Војске Републике Српске.

молитвеном сјећању на све погинуле српске витезове од Косова па до наших дана. По завршеном парастосу коме је чинодејствовао већи број свештеника, служена је света Архијерејска Литургија којом је најжалствовао Његово Високопреосвештенство Митрополит Николај, а у току литургије одликован је правом ношења Надрсног крста протојереј - мајор Војислав Чаркић. Потом је посјеђено војничко гробље на коме је извршен помен и преливени су гробови српских витезова

Духовни и културни садржај, коме су претходиле спортске манифестације, отпочео је 27. јуна када је у вечерњим часовима одржана свечана академија у организацији Ђенералштаба Војске Републике Српске. Учешће су узели поред познатих драмских уметника Горице Поповић и Небојинше Ђирића и хор „Србадија“ из Бијељине. Академија је завршена изложбом сликара у Хотелу „Романија“.

На Видовдан 28. јуна, крсну славу и честитог кнеза Лазара у цркви Романијске Лазарице јутрење часове провели смо у

који највише дадоше у последњем отаџбинском рату.

У поподневним часовима одржана је велика свежаност на соколачком фудбалском стадиону. По завршеној свечаној смотри коју је извршио Ђенерал Мајор Перо Чолић, читању похвала и одликовања војника и старешина В.Р.С., приступило се ломљењу крсног колача. Призор који никога од гостију, а било је од 4 до 5 хиљада није могао оставити равнодушним. Митрополит Николај и командант

5. корпуса Генералмајор Драган Јосиповић окружени стотинама младих српских војника, снагом и гаранцијом Српске Државе, ломе славски колач. Спој духовности, младости, љепоте и војничке одлучности да се брани и одбрани света српска земља.

У даљем културном програму војнике и госте својим песмама поздравила је естрадна уметница Оливера Катарина. Вечерње часове у порти Романијске Ла-

зарице обележили су 5. пјеснички Видовдански сусрети и сабор омладине који је трајао до касно у ноћ.

Духовном академијом одржаном трећег дана прославе у порти Романијске Лазарице на отвореној бини, завршене су свечаности поводом Видовдана. Служена је Архијерејска Литургија у храму сокољачком по чијем завршетку звуци звона и свечана литија, најавили су почетак Духовне академије која Романијском Косо-

ву даје посебан печат у вријеме Видовданских свечаности. Академију је отворио и присутне поздравио старјешина Романијске Лазарице протојереј Милорад Јљубинац, а после тога су посјетиоци могли да чују надахнуто казивање Његовог Високопреосвештенства Господина Николаја, који је говорио о снази косовских митова и легенди, нагласивши да сваком човјеку дођу на ум најбоље мисли, али сваки човјек није у стању да схвати њихову објективну вредност, тако да нико није могао да уђе у проблематику Косова и његове вриједности. Доживети Косово значи изразити кнез-Лазарево мушко срце, али то није лако. Било је то време у коме је побеђена смрт, истакао је, између осталог Митрополит Николај.

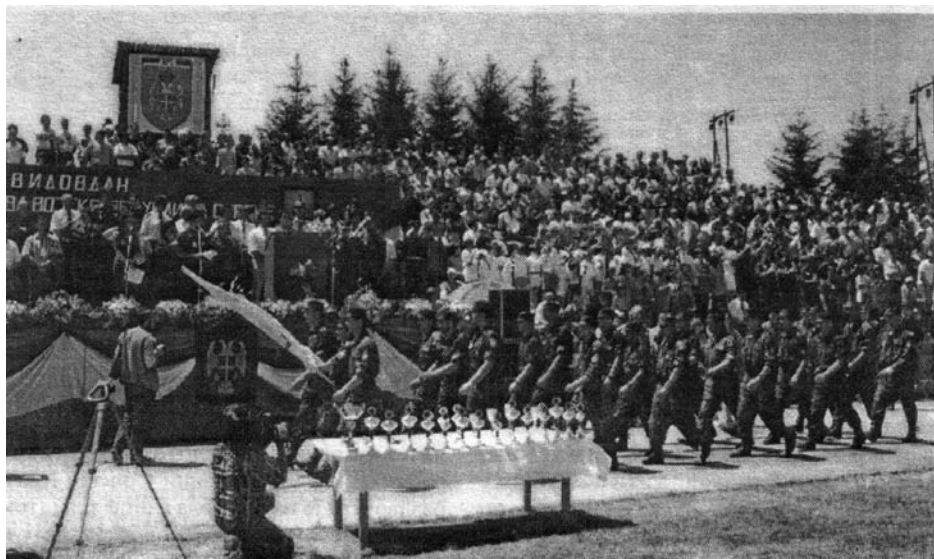
Надахнуто су говорили председник Народне скупштине РС др. Драган Калинић и заменик Генералштаба ВРС Генерал - мајор Винко Пандуревић у чијем казивању је доминирао значај Видовдана и ратова које је за слободу водио српски народ.

Даљи програм Духовне академије текао је у културно уметничком тону, учествовали су београдски уметници, омладински хор Жичке епархије, сокољачки глумци и гуслари.

И ове године војсковође и војници, Богу принесоше бескрвну жртву, мислима подигнутим ка Њему - Творцу и Извору бесмртног живота, и светитељу свом животом свједоку Истине да је човјек бесмртно биће. Помолише се Богу за душе упокојених војника и војсковођа, сјетише се тешких ратних дана и заблагодарише Господу што и овај Видовдан прослављају у миру.

Романијско Косово, Романијска Лазарица - Красница, како је често пјесници називаше, народ Романије и Гласинца заједно са својим духовним и политичким вођама послали Видовданску поруку - да нико и никада не разједињује уједињено Српство.

Александар Јљубинац

СМОТРА „ДОБРУНСКОГ ОДРЕДА“ У МАНАСТИРУ

У оквиру обиљежавања годишњице, у манастиру Добруну извршена је смотра Добрунског одреда. Била је то прилика да се поново састану стари војници - браћа, јунаци и помоле Богу за изгинулу браћу, прислуже свијећу, подсјете на тешке ратне дане. Било је дирљиво видјети строј са празним мјестима погинулих војника. Химну коју је отпјевао дјечији хор из Вишеграда био је прави мелем за све оно што нас је задесило и задешава у ова смутна времена. Ипак, посебан утисак оставио је говор председника општине Александра Савића, ког у цјелини доносимо.

ГОВОР ПРЕДСЕДНИКА СО-е АЛЕКСАНДРА САВИЋА НА ОБЕЛЕЖАВАЊУ ГОДИШЊИЦЕ ДОБРУНСКОГ ОДРЕДА

Часни оци, поштовани домаћини, браћо и сестре;

Данас слаavimo један заиста леп јубилеј, педтогодишњицу формирања добрунских одреда српске територијалне одбране.

Формирање ових одреда је био одговор Српске демократске странке и народа овог краја на муслимански изазов и сталне провокације. Неко је морао стати на пут кабадахијама и харачлијама који више нису презали ни од чега и који су отворено пошли да нас истерају и униште.

Експлозија у добрунском тунелу била је експлозија уперена против читавог Српског народа и покушај прекида главне српске комуникације Вишеград - Ужице. Ово је био и задњи покушај острашћених поборника Странке демократске акције да раздвоји један народ заувек. На њихову жалост ово је остао само покушај, а муслиманска нада да ће неколико кубика камена затрпати српске стазе и путеве остала је само нада.

Срби са десне стране Дрине и Рзава су одговорили свом жестином и први ослободили своје подручје и натерали непријатеља у безглаво бекство. Лоше подсећање и искуство из претходног рата их је научило обазривошћу и спретношћу да они изненаде а да не буду изненађени.

Прва српска пушка у овом отаџбинском рату пукла је са брда Виша, а за њом су запуцале осветнице са Тасића косе, са Главнице, Мезалина, Мегдана, Вучина, Јагодинске косе, Паноса, Шиповица, Омара чиме је народ овог краја одговорио непријатељу и ставио тачку на вековно угњетавање и српске неслоге.

То су били дани праве српске еуфорије, елана за слободом где се јавила нека натчове-чанска снага која је све држала у заносу, који је потрајао до коначне победе и слободе. Међутим, рат је, тих априлских дана тек почео. Ускоро су пале и прве жртве које су за наш народ биле тешке али упозоравајуће да се у рату гине, да се треба боље чувати и да ће војевање дуже потрајати. Тако је и било, рат је дуго трајао и узео је неколико десетине бораца добрун-

рекао у истим опанцима. Мислили смо да су Срби пребољели ове ране, које подсећају на поделе, на добре и лоше, поштене и непоштене, подобне и неподобне. Једна безочна борба за власт неколицине странаčkih лидера вратила нас је уназад и ставила нас код међународне заједнице у жижу интересовања као народ који своје проблеме не може сам решити и коме „треба помоћ“. А како му помоћи да реши своје проблеме него наметнутом силом и оружјем, са упереним цевима променити оно што народ не жели променити а подобне Србе којих ето опет има поставити на положај а одрећи се свега онога што смо четири године крварили.

Јесмо ли кадри, или боље рећи јесмо ли спремни да издржимо и ову битку, и сам нас свет тестира. Њихова размишљања су била - државу сте добили знате ли је чувати - видећемо. А, Ви добро знате да је заузете положаје увек било теже сачувати него нове ослобађати.

ских одреда. Са ових простора било је добрих и храбрих бораца чија ће се имена вечно спомињати и која ће ући у уџбенике да се о њима збору и говори у наредним генерацијама. Ако успијемо очувати успомену на њих успећемо одржати Републику Српску, над којом су се данас надвили црни облаци који прете да је потопе.

Историјском усуду српских подела није имуна ни ова генерација. Оно чега смо се највише бојали стигло нас је, што би наш народ

Дилеме нема - Република Српска је у опасности и њен већ добијени дејтонски суверенитет. Спремају нам нешто слично оном што се догодило у Републици Српској Крајини, раздвојити је на два дела а онда плаштом демократије омогућити повратак дојучера-шњем непријатељу у нашу државу, чиме би Република Српска изгубила суверенитет и истопила се у муслиманско-хрватској федерацији. Свесни смо само тога да - човек док нешто не изгуби не

ДОБРУНУ

зна шта је до тада имао и колика је његова вредност.

Да ли смо ми народ који увек понавља разред да би нешто научно. Зар нас историја, заиста, не може ништа научити? Уколико пре схватимо да само јединствени нешто значимо утолико пре ћемо бити државотворни и слободни. То не говорим без разлога и са пропагирањем Српске демократске странке, чији сам члан, а и већина вас је, а била је и 1990 и 1992, године, већ из разлога што је према најновијим подацима за општинске изборе у Вишеграду пријављено више од 8.000 муслимана. Можете ли замислити шта би значиле наше поделе а добро знате да ће они, као и увек бити јединствени и своје поверење дати Алијиној страни.

А да ли смо као странка или боље рећи покрет испунила сва ваша очекивања и да ли су ова очекивања реална у првој послератној години као и у ситуацији када смо ускраћени било какве међународне помоћи као и помоћи матице која је у независној ситуацији. Сада се испоставило да је највећа помоћ организовање доласка прогнаних Срба из Српског Сарајева, Коњица, Горажда, Крајине, Средње Босне са којима ова општина једино може бити српска и у Републици Српској. Али, свакако, да према овим људима и њиховим породицама имамо велику обавезу да их сместимо, запослимо и решимо сва њихова статусна питања.

Још треба много порадиати да би сви били задовољни, да би се вратило поверење и воља да може и треба бити боље. Свакако да је егзистенција породице најважнија за свакога домаћина и да то условљава задовољство и незадовољство код грађана.

А овог пута и на предстојећим изборима морамо водити рачуна како остати у својој кући и под заједничким кровом једне куће која се зове Република Српска. Ако су јој темељи наша гробља а зидови наша тела, не дозволимо да јој кров без нашег питања скида и даје га на зајам. Држимо се једни уз друге као и пресудне 90. и 92. и остаће нам кућа читава.

Поштовани домаћини у име Скупштине општине и у своје лично име честитам вам дан оснивања добрунских одреда са жељом да их дуго година славите са вашим ново придошлим комшијама у миру и слободи и желим вам сваку личну и породичну срећу. Живели!

БЛАГОДАТНИ ОГАЊ

Чуо сам разне приче о јединственом доживљају, паљењу свећа на Христовом гробу, на Велику суботу. И ево, вечерас нешто пре 19,00 сати налазим се на улазу у цркву Христовог гроба. Стотине људи, православних ходочасника, из целог света налази се у цркви. Једва некако успевам да се пробијем унутар цркве. Тамо маса људи. Пошто је време Ускршњег поста велики број од њих има код себе нешто од воћа или поврћа, воде или сока... по неко столичницу, ћебе или топлију гардеробу, поучен искуством да овде треба провести ноћ и следећи дан до после подне... Са вером и љубављу и ја крочих у унутрашњост цркве Христовог гроба, носећи фото апарат о рамену а камеру у руци. Без воде хране или топле гардеробе али не и без Бога у срцу. Ноћ, стотине људи око мене разних раса, окупљени под једним кровом са једним заједничким циљем: „Да буду ту када се чудо буде догађало“. Стојим сам у маси. Тешко да могу да пронађем место где бих сео. Моја фото опрема постаје ми тешка. Не могу више да стојим. Покушавам да шетам, пробијајући се кроз масу људи од којих неки седе, причају, дремају. Неки грицкају воће или се освежавају водом. Жедан сам. Како човек брзо ожедни на оваквом месту. Глад ми много не смета, више недељним постом припремио сам и очистио свој организам од разних токсина којима смо свакодневно изложени. Не размишљам о глади, али жедан сам. Покушавам да стигнем до излаза из цркве. Одједном испред мене кордон израелских милицајаца. Питам их да ли могу да прошетам. А они ми одговарају: „Можеш али у једном правцу!“ На прслуку, на мојим грудима носим Српску тробојку. Један од милиционера ме погледа и пита „одакле си ти?“ И он ми рече пролази!

Поноћ је већ давно прошла. И ево ја сам успео да изађем напоље и дођем до једне продавнице где купих флашу воде. Отворим, попијем мало да утолим жеђ, али ништа се не догађа - и даље сам жедан. Пожурим назад у цркву, схвативши да тамо морам утолити своју жеђ. Жеђ душе за Божјом љубави. Враћајући се назад све више схватам да разлог моје жеђи заиста није у води.

Долазим до врата и милиција ме зауставља, неће да ме пусте да уђем. Бура у мојим мислима. Све се догађа у делићу секунде. Руковођен ниским страстима, побеђен жеђу у потрази за водом, напустио сам ово свето место, не схватајући да вода не може утолити жеђ. Жеђ морам утолити - угасити унутра у цркви. Казна, покајање и награда... Одједном чујем глас израелског милиционера, каже свом колеги „Пусти њега. Он је Србин!“ - Олакшање.

Поново сам унутра. 03,15 сата после поноћи. Стојим унутра и чекам. Ћутим, Ћутање, мада се чини безначајно веома је важно. (каже Митрополит Антоније Блум) Ми никада нећемо моћи да се молимо стварно и од срца уколико не научимо да ћутимо и да се радујемо чуду Његовог присуства. Или да будемо лицем у лице са Њим - иако га не видимо...

Данас је Велики дан. Дан када се дочекује силазак Светога Духа на земљу. Дан Његовог присуства, овде у цркви Христовог гроба. Дух Свети је живот душе. Господ је зато и дошао да још овде, на земљи, подари живот души - Духа Светога, каже Макарије Велики. Као што је тело живо док у њему борави душа, тако је и душа жива, док у њој борави Свети Дух. И као што се душа пројављује кроз поступке тела, тако се и Дух Свети пројављује кроз поступке душе: доброту, веру, кротост, уздржавање. Тако нас учи Симеон Нови Богослов. Или како рече Ава Исаија: Душа постаје станиште Духа Светога, кад чини дела Духа, кад држи заповести Христове. У овом и оваквом размишљању дочекао сам зору. Но дуго је до подне. А до тада да искористим прилику и да покушам да вам дочарам шта се то данас догађа овде у Јерусалиму на Христовом гробу.

Синоћ, на Велики Петак, Улаз у Христов гроб запечаћен је воском. После службе, нико више нема право прилаза гробу. Сви смо ту, око њега, бар ми који смо имали среће, да будемо у самој близини. Ником на свету, ово што ће се данас догодити овде, не полази за руком осим православном јерусалимском Патријарху. Ранијих година неверници су претресали Православног Патријарха покушавајући упорно да пронађу чиме он то пали свеће или

каким се триковима служи. Но пошто им то није пошло за руком, јер овде нема трикова ни преваре, они су од тога одустали.

Ево ме овде, међу верницима, православцима, из читавог света. Ту су и православни Копти из Египта који повицима Дие Дие Дие - Боже, Боже, Боже - моле Бога за благодет...

Подне је. Почине служба у цркви Христовог гроба. Долази Јерусалимски православни патријарх Диодорос. Све се утиша. Све свете тајне у цркви врше се силом Духа Светога. Патријарх се креће око Христовог гроба кроз шпалире претходни дан постављене. Прави три круга. Под куполом цркве хиљаде људи. Напољу стотине хиљада људи. Цркви се не може прићи ни на неколико километара. У самој цркви, готово је немогуће померити се с места на коме се налазите.

Сад се сећам да су ми неки из моје ходочасничке групе који нису могли да се пробију до цркве рекли да је напољу било облачно. Неки од њих бацили су поглед у небо и приметили да се небо изнад цркве „отворило“ у облику крста и видели су слово Е - што се може протумачити као Емануил - са нама је Бог. Други пак, који су стајали испред огромних екрана на улицама јер је вршен директан ТВ пренос видели су како је кроз куполу цркве „сукнула“ пламена мунџа...

Ја сам био у цркви у непосредној близини Христовог гроба. После трећег круга Јерусалимски Патријарх зауставља се на улазу у Христов гроб. Тада се гроб претходне ноћи запечаћен воском отвара. У дубини се указује плоча на којој је налазило тело Христово. Православни јерусалимски патријарх само у једној од монашких одора улази унутра са свећама у рукама. Он у својој руци држи састављене 33 беле свеће, које симболично представљају 33 Христове године. Приближава се плочи на којој је скоро пре две хиљаде година лежало васкрсло тело Господа Исуса Христа. Ја стојим са десне стране Христовог гроба у једној руци држим свеће у другој камери. Уста су ми полуотворена а поглед усмерен у правцу свода куполе. За то време Јерусалимски Патријарх се моли над плочом Христовог гроба.

Одједном, ни из чега, под куполом почиње да сева, светлост сјајнија од хиљаду сунаца по-

чиње да бљешти и попут муња пара простор под куполом, одбијајући се од зидова пролазећи кроз наша тела и истовремено одбијајући се од нас.

На почетку овог завршеног чина сва кандила у цркви била су угашена. ПРИМИТЕ ДУХ СВЕТИ! Чујем како бубњи мојим капиларима. Уморан после непрспаване ноћи и напорних ходочасничких дана стојим гледам, осећам. ЧУДО ДЕШАВА СЕ ЧУДО? Нека Божанствена енергија спира умор и све нечистоће са мога тела. Осећам да сам озрачен, радостан, срећан. У неком од тих тренутака Дух Свети пали свеће у рукама Јерусалимског Патријарха, готово истовремено свеће се пале и у руци неког од праведника под сводом куполе. Кандила која су била угашена пале се сама од себе. Гледам и не могу се ишчудити снази и сили и љубави Господње.

Јерусалимски Патријарх износи свеће пред нас. Свеће запаљене Духом Светим. Једни од других, од руке до руке, од срца до срца, палимо свеће. Са места на коме стојим пружа се величанствен поглед. Хиљаде упаљених свећа. Пламен стиже и до мене. И моје свеће су упаљене. Један Грк са Кипра повуче ме за рукав и рече Брате Србине „протрљај“ се пламеном да видиш како не пече. Имао сам малу ходочасничку браду, поставих свеће испод своје браде и буктиња од 33 свеће, пламен дужине око 30 сантиметара обухвати моје лице. Моје лице гори, НЕ, оно је у пламену, али не гори. Нисам ни

поспан, ни пијан, ни хипнотисан. Потпуно сам свестан. Држим свеће испод своје браде као да желим да је упалим, да осетим бол, као да не верујем у чудо које ми се догађа. Али то се догађа мени данас овде на Велику Суботу, врло стварно и врло живо. И нема бола, овај пламен не пече. Ово је Благодатни Огар. Да то је истина, осећам присуство ЖИВОТА БОГА. ЛИЦЕМ У ЛИЦЕ СА ЊИМ. РАДОСТИ МОЈА ОЗРАЧИ МЕ СВЕТЛОШЋУ ТВОЈОМ!

У том тренутку, најрадоснијем у мом досадашњем животу. Тренутку који се ни са чим не може упоредити, ни са каквим спектаклом слетом или доживљајем овација на највећим спортским надметањима, отварам уста и из свег грла вичем, а тешко да могу чути свој глас: Боже спаси Моју Србију!

Ово се може догодити само овде у Јерусалиму на Христовом гробу. И само на Велику Суботу. И само православним Хришћанима, па и мени као једном од њих. За оне неверне: своје свеће донео сам у Јерусалим из Витлејема. И по свом повратку кући извадио једну свећу из свежња и запалио на гробу своје Тетке. Наднео сам руку и принео шаку пламену, те једне свеће, морао сам одмах да је повучем назад да се не бих опекао. Пече, још како. али у Јерусалиму, на Христовом гробу, на Велику Суботу, нема бола, и тај пламен не пече, јер то је Благодатни Огањ повезан са силаском Светог Духа на земљу. Као што светла и прозрачна тела, кад на њих падне зрак светлости, сама постају светла и одбијају од себе нови зрак, тако и духоносне душе, будући озарене Духом Светим, саме постају духовне, и на друге изливају благодат. Отуда знање будућности, разумевање тајана, знање скривенога, раздавање дарова, небески живот, заједничко стајање са анђелима, весеље без краја, пребивање у Богу, уподобљење Богу и крајњи жељени циљ - обожење - каже Василије Велики.

Тако угасих своју жеђ. Како онда тако и данас. Нека Бог благослови све људе добре воље и отвори им очи да почну да мисле својом главом, на путу повратка Богу и себи. Мале су и скромне речи да опишу оно што се заиста догодило.

Уз Божју помоћ писа и потписа од свих последњих

Хаџи Милош Видаковић

СВЕТА ЛИДИЈА - СРПСКА МАЈКА

ПРИЧА О ГРЧОМ МАНАСТИРУ КОЈИ НАМ МНОГО ПОМАЖЕ У НЕВОЉИ

У Северној Грчкој ауто путем од Рендине ка познатом летовалишту Аспровалта, на њеном излазу уз само море, доминира својом величином и лепотом манастир Света Лидија.

Прва хришћанка Европе је Света Лидија коју је апостол Павле крстио у Филиппима, данашња Кавала у Грчкој. Мисионарски рад Свете Лидије и њене породице повод је за оснивање једног таквог сестринства пре педесет година. У међувремену, поред старог конака подигнут је нови крајем осамдесетих година. Он је модеран, укопан у брдо и има више спратова. Изнад, на врху гребена постављен је бели метални крст висок 25 метара који светли у ноћи и пружа јединствен духовни доживљај.

Манастир је женски, а сестринство броји око 90 монахиња. За разлику од других манастира овде монахиње нису одевене у тамне калуђерске хаљине. Њихов рад је пре свега мисионарски и педагошки па и само додицање спољног света. Преко целе године овде борава деца из целе Грчке у сменама по двадесет дана. Уче веронауку, националну историју и лепо понашање. Рад монахиња са децом је у групама. Заједничкоје окупљање свакога јутра у цркви и на постројавању уз химну при подизању државне заставе. У трпезарији се после обедовања чује дечија вриска и песма која се по правилу завршава народном игром. Манастир себе издржава издавачком делатношћу. У приземљу конака је модерна штампарија са три офсет машине. Слог и припрема штампе су компјутерски. Тридесетак монахиња је овде стално присутно. Поред чистоће просторија где се ради папиром и бојама импресионира њихова ревност и духовни мир. Манастир Хиландар поводом прославе своје 800-годишњице одштампао је у овом манастиру библиотеку, серију пригодних књига.

Захваљујући сарадњи Хиландара са овим манастиром, пре свега његовим игуманом Теофилом у задњих неколико година овде је по два месеца провело у учењу и љубави према Христу 6000 српке деце бесплатно. 380 рањеника из Републике Српске и Републике Српске Крајине примљено је у овим топлим зидовима на физички и духовни опоравак. Да би им олакшали прилаз мору, манастир је 1993. год. сагради подвожњак, бетонски пролаз испод ауто пута за прилаз инвалидским колицима. Незаборавни су утисци Срба који су боравили овде. Летња позорница је сваке вечери пуна малишана који сами приређују позоришне представе. Наша деца из РС изводила су на овим даскама

причу о Светом Сави и српским Јунацима. Научили су грчки језик и дописују се са својим другарима. Манастир Света Лидија је у своја недра примио децу Русије, Бугарске, Румуније, Молдавије, Чернобила...

Период Брозове идеологије оставио је дубок траг на просторима бивше Југославије. Многи нису били крштени па је тај свечани и незаборавни чин обављен овде потапањем целог тела у море. Свако је имао свог кума Грка, што они сматрају великом чашћу и догађајем. Окупило се много мештана и средстава јавног информисања. Сестра Јелена која ради у пе-

кари манастира сама припрема и пече у просеку 700 хлебова дневно кумовала је ратном сирочету из Вишеграда.

Све је то документовано у месечном часопису ЛИДИЈА који манастир штампа и продаје по симболичној цени. Лист је богато илустрован, тираж је 40 000 и намењен је свим узрастима, превенствено деци и омладини. Садржај ревије је хришћански и поучан је. Отац Теофило прича о недавном боравку и помоћи коју су упутили народу РС.

Уз радост и љубав према српском роду. Оставили су вас, продали су вас, бомбардовали су вас, и отворили много гробова у које су ставили децу православне цркве. Није вас оставио Бог и Свети Сава који је први испред Срба пред лицем Божијим. Ми доводимо децу из свих православних земаља да се зближе, упознају под једном капом небеском. Само тако везани вером једни уз друге опстајемо у овим безбожним временима“.

Недеља је, и летња капела је пуна верника на јутарњој служби. Отац Теофило прича о Хришћанској вери, трпљењу и одрицању. Помиње један мали народ великог срца над којим се надвија тама Новог светског поретка. Испод икона пламте свеће и Грци остављају добровољни прилог уз ратну сирочад Републике Српске. У уређеном парку иза, бели се мермер цркве подигнуте 1990. г. Унутра је свежа боја на зидовима. Иконопиосац овога храма је фреско сликар из Београда Драган Јашовић. У књиговезници манастира пакује се управо одштампана хиландарска књига „Монашка заједница Свете Горе“ док је припрема за нову монографију о Хиландару већ готова. Аспровалта је пуна шарених туриста из Србије који весело чаврљају по продавницама и ресторанима не слутећи да се одмах ту иза њихових леђа налази истинска оаза хришћанске тишине и место које ће многим Србима остати као неизбрисива слика детињства.

Саша Савовић

СУСРЕТ С БОГОМ

Зоран Грегуревић, заменик уредника РАДИО - НИКШИЋА прича свој сусрет с Богом.

- Пре овог посла 23 године сам боравио у Добоју, радио и живео са женом и двојцом својих синова. У време избијања рата на просторима бивше БиХ остао сам са својим народом и делио ратну муку са Озренцима. Прије рата сам као већина Срба нажалост био човек који није много одлазио у цркву. Одмах на почетку рата имао сам прилику да добијем дрвени крст из Хиландара који сам носио око врата.

17. августа 1992. године са групом официра и колегом новинарем из „Гвардијана“ испред Светличе код Добоја ушли смо у муслиманску територију са дозволом уз пратњу Алијиних официра у комбију, било нас је 10. Навели су нас на противтенковску мину, две смо прошли, трећу смо нагазили предњим левим точком. Том приликом три путника су погинула, возачу је откинута нога, муслимански официр је остао без очију, ми остали смо доживели контузије и повреде: комби се буквално отворио. Поред крста око врата у цепу сам носио тамјан испод Острога и иконицу Светог Василија Острошког.

Убијеђен сам да ми је то спасило живот, јер двојица људи до мене су смртно страдали, ја сам био између. Врло брзо сам се опоравио и оздравио. Истим путем је прошао и мој старији син Угљеша који је крштен у Острогу. Након мог рањавања он је са 17 година дошао добровољно на Озренско љуто ратиште. Провео је годину дана у рову, нашао се у сличној ситуацији на потпуно истом месту где сам ја рањен. Био је у окружењу, јавили су ми да је заробљен, заробили су пет његових другова, он се са једним саборцем није предавао, све време су држали муслимане на одстојању док се нису наше јединице пробиле, деблокирале и ослободиле тај крај. Мој син Угљеша је такође био заштићен крстом и тамјаном који је носио. Од тада моја породица, супруга професор књижевности, син III година медицине и млађи син студент поморске академије и ја, сви смо Срби који дубоко вјерују и свесни смо, да нама без вјере православне, нема опстанка.

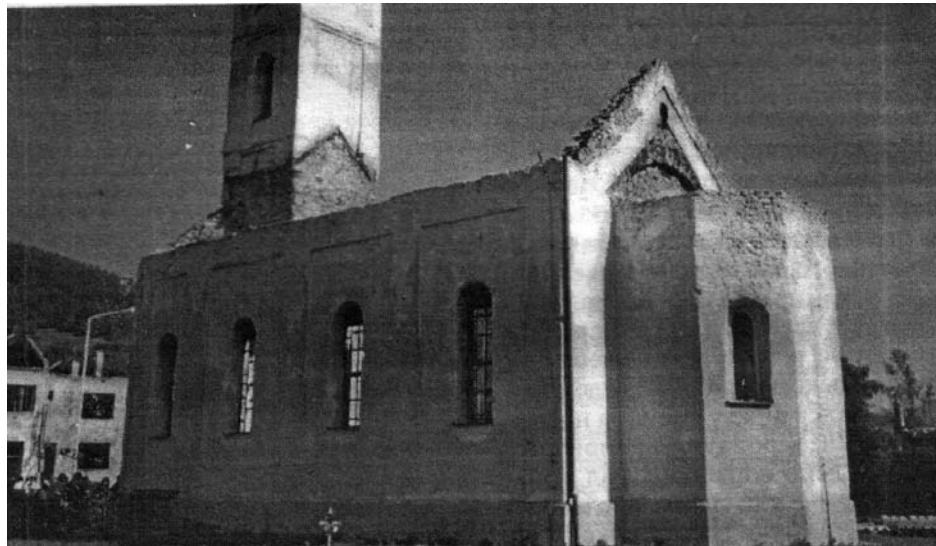
Забележио Саша Савовић

ЦРКВА У ТРНОВУ

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА ТРНОВО

Драга браћо,

Обавештавамо Вас, да смо ми, парохијани многострадалног места Трнова, уз благослов Његовог Високопреосвештенства Г. Николаја, Митрополита Дабробосанског, одлучили да покријемо и обновимо цркву Светог Ђорђа у Трнову која је на самом почетку 1992.г. спаљена заједно са парохијским домом и главом свештеника трновског оца Недељка Поповића, од стране наших непријатеља.

Слике скупова, сахрана, богослужења и сабора у спаљеној трновској цркви без крова, обишле су свет и дубоко се урезале у памћење свима који су их видели.

Тако уништено Трново, протерани народ, његова спаљена црква и убиство њеног свештеника, постаде симбол понављања трагичне српске историје на овим просторима.

И ВАСКРСА АКО БОГ ДА!

Овде, где данас стоји српска граница „Не дај Боже ни задуго, ни замало“ обновљена црква биће од великог значаја, не само за Трново, већ и за целокупни, ратом

захваћени, српски простор, као симбол наше зле судбине и знак наше вере, снаге и одлуке да живимо и бранимо своју отаџбину и њене светиње.

Трново је четири пута прелазило из рука у руке „двапут наше, а двапут њихово“, расељени смо, осиромашени, поплаћени и опљачкани

- „Малорука, малена и снага“, зато се обраћамо браћи за помоћ да дате колико можете за обнову наше цркве, коју из разумљивих разлога желимо подићи из пепела и завршити што пре.

Захваљујући се од срца свима, у нади да ћемо се и ми брзо опоравити, ојачати, и ако Бог да помагати изградњу српских светиња на другим местима.

Заступништвом и молитвама Светог Великомученика Георгија, Бог нека благослови све оне који на било који начин помогну изградњи овога храма.

Ваш прилог можете слати на име: Српска православна црквена општина Трново - Калиновик или на жиро-рачун бр. 31550-743-677 са назнаком да су средства за обнову цркве у Трнову.

За одбор парохије Трново

јереј Чedomир Ђуреиновић

СЈЕЋАЊЕ

**МИЛАН (Момира)
МИШКОВИЋ**

1959 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**СВЕТО (Секуле)
ЂУРБИЋ**

1955 - 1993

СЈЕЋАЊЕ

**МИЛОШ (Милана)
ШУКА**

1948 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**ЗОРАН (Милисав)
СОРАК**

1972 - 1995

СЈЕЋАЊЕ

**НЕБОЈША (Велимира)
КОНОСТРЕВАЋ**

1961 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**ГОРАН (Благоја)
ПЕТРОВИЋ**

1966 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**СИНИША (Веља)
НОВАКОВИЋ**

1967 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**ЗОРАН (Срђана)
НЕРИЋ**

1960 - 1995

СЈЕЋАЊЕ

**МИЛОМИР
ОБРАДОВИЋ**

1948 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**ЗОРА
ОБРАДОВИЋ**

1955 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**ДАНИЈЕЛА
ОБРАДОВИЋ**

1973 - 1992

СЈЕЋАЊЕ

**ДАРКО
ОБРАДОВИЋ**

1986 - 1992

На насловној сѝрани:
Црква Свеће Тројице - Блаце (Вишеград)

Фото: Љубе Јакишић

На задњој сѝрани:
Иконостас Цркве у Блацама

Фото: Љубе Јакишић

НА СЛАВИ

...Суморно кишовито јутро ал' ипак свијетло. Сам празнични осјећај некако продире кроз сво то сивило и загрева рањива срца. Разрушено насеље, после пустоши, са исељеним Сарајлијама као да је живнуло. Чује се граја и благо се оглашава. Ужурбаним корацима мајке у црнини иду ка манастиру да прислуже свијеће за душе својих синова и ближњих. Све се утапа у сам амбијент који осликава бродолом једног народа који без пораза бива поражен...

...Слава је данас код многих мојих. Тешка срца кренух у неизвјесност, позиви стигли, срце би пошло ал' ноге малаксале. Приближавам се дому старог чика Боже који свечано осмјехнут стоји испред рушевине. „Помаже Бог, срећна ти слава.“ „Бог ти помог'о, драги оче, и добро ми дош'о.“ Улазећи у просторију пажњу привуче стара икона на зиду. Кандило прислужено, уплашено ил' радосно трепери и осветљава зидове. Сједох за сто, чељад приђоше руци за благослов, свима честитах крсно име, мало одморих и почех обред. Из сусједне собе улази домаћин носећи славски колач са узбуђењем једва изговори „Помоз' Бог“ а сузе из очију облише му лице. Брзо се тргну одупирући се осјећају и проговори „Примате ли ви мене“. Неко упозорење захвати све чија лица

наједном добише озарење. Једино погнут оста стари деда Богољуб. Заврших обред, сједох а кроз најлон, који је служио као кров, падаху капи кише по читавој соби. Кум поче а гости прихватише пјесму и весеље достиже врхунац:

*„Домаћине, српски сине
честитићам ти крсно име
честитићам ти крсно име
славио га дођодине“*

Ја пођох, они ме устављаху, оти-
дох ал' дио мене оста са њима.

J.J.G.

Исћок је мислио да смо ми Зајад, а Зајад да смо Исћок.

*Неки од нас су љођрешно схваћили наше месћо у овом сукобу
сћруја, ња су викали: Ми нисмо ни једна ни друђа сћрана, а неки да
смо искључиво једна или друђа!*

*А ми смо, кажем ти Иринеју, судбином љредодређени да будемо
Исћок на Зајаду, а Зајад на Исћоку!*

Свейи Сава Иринеју, 1221.ѓ.

Генерални спонзор: ФИНАНСИЈСКА ПОЛИЦИЈА, Пале
Редакција „Дабра“ најћојлије се захваљује

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОВОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одђоворни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредник:
Јеромонах Јован (Гардовић)

Редакција:
протој. Момир Васиљевић
протој. Богдан Станишић
протој. Рајко Цвјетковић
протој. Милосав Видаковић
Миомир Боровић, Миљан Попић,
Слободанка Арамбашић

Фоћођрафије:
Саша Савовић, Љубе Јакшић

Сарадници:
Жељко Радовић, Теодора Пајић,
Ратко Боловић, Дејан Пузовић,
Младен Видаковић

*Уреднићћтво
и администирација:*
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакција:
Манастир Добрун
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
1500 примерака

Шћамћа:
Штампарија „Мићо Соколовић“
Рогатица

Рачунарска љрићрема шћамће:
Мирослав Радуловић
Виолета и Зоран Глушчевић

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.07.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице у
Добруну
под називом „Дабар“ је уписан у
Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.